

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 20ής Μαρτίου 2013

σχετικά με τα μέτρα SA.23425 (11/C) (πρώην NN 41/10) που εφάρμοσε η Ιταλία το 2004 και το 2009 υπέρ της SACE BT S.p.A.

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2013) 1501]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2014/525/EE)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Ι. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Με καταγγελία που υποβλήθηκε στις 5 Ιουνίου 2007, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 7 Ιουνίου 2007, η Επιτροπή πληροφορήθηκε ότι, τον Μάιο του 2004, η SACE S.p.a., («SACE») είχε χορηγήσει αρχικό κεφάλαιο ύψους 100 εκατ. ευρώ στη νεοσυσταθείσα θυγατρική της SACE BT SpA («SACE BT») («το πρώτο μέτρο»).
- (2) Με επιστολή της 6ης Νοεμβρίου 2009 ο καταγγέλλων υπέβαλε πρόσθετα επιχειρήματα για να στηρίξει την καταγγελία του και ενημέρωσε την Επιτροπή σχετικά με ένα πρόσθετο μέτρο που δόθηκε από τη SACE υπό μορφή παροχής αντασφαλιστικής κάλυψης στη SACE BT το 2009 («το δεύτερο μέτρο»).
- (3) Κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η SACE BT είχε λάβει δύο εισφορές κεφαλαίου από τη SACE, στις 18 Ιουνίου και στις 4 Αυγούστου 2009 («το τρίτο μέτρο» και «το τέταρτο μέτρο», αντίστοιχα).
- (4) Με επιστολή της 23ης Φεβρουαρίου 2011, η Επιτροπή ενημέρωσε την Ιταλία ότι αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά τα τέσσερα μέτρα («απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας»).
- (5) Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽²⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα μέτρα.
- (6) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις μόνο από τη SACE, στις 5 Μαΐου 2011. Σε αυτές η SACE επισύναψε διάφορα δικαιολογητικά έγγραφα, μεταξύ των οποίων και την εκ νέου υποβολή του επιχειρηματικού σχεδίου της περιόδου 2005-2008 για τη λειτουργία της βραχυπρόθεσμης ασφάλισης, το οποίο εκπονήθηκε από τη SACE με τη βοήθεια εξωτερικού συμβούλου, της KPMG, και εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο στις 18 Μαΐου 2004 («το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο»), επιστολή εξωτερικού συμβούλου, της 7ης Ιουλίου 2004, που προσδιόριζε τις παρεχόμενες πρόσθετες υπηρεσίες («επιστολή του συμβούλου»), συμπληρωματικές αναλύσεις του επιχειρηματικού σχεδίου σχετικά με την ιταλική

⁽¹⁾ EE C 177 της 17.6.2011, σ. 6.

⁽²⁾ Βλέπε υποσημείωση 1.

αγορά εμπορικών πληροφοριών, την ιταλική αγορά εισπραξής πιστώσεων και τους κυριότερους συντελεστές και την αγορά ασφάλισης πιστώσεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, του Μαρτίου 2004 («συμπληρωματικά έγγραφα του επιχειρηματικού σχεδίου»), την προσαρμογή του επιχειρηματικού σχεδίου 2005-2009 που εγκρίθηκε στις 19 Νοεμβρίου 2004 (εφεξής «προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο»), αποσπάσματα των πρακτικών του διοικητικού συμβουλίου της 28ης Απριλίου 2004 και 18ης Μαΐου 2004, επιχειρηματικό σχέδιο σχετικά με την ενδεχόμενη εξαγορά της Assicuratrice Edile SpA, του Μαΐου 2005 («επιχειρηματικό σχέδιο εξαγοράς της Assedile»), αναθεωρημένο προϋπολογισμό της SACE BT της 31ης Μαρτίου 2009, επιχειρηματικό σχέδιο της SACE BT για το 2010-2011, της 4ης Αυγούστου 2009 («το επιχειρηματικό σχέδιο 2010-2011»).

- (7) Στις 5 Μαΐου 2011 η Ιταλία υπέβαλε την απάντησή της στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.
- (8) Στις 23 Ιουνίου 2011 η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες. Στις 13 Ιουλίου 2011 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη των ιταλικών αρχών με εκπροσώπους της εταιρείας. Μετά τη σύσκεψη αυτή, το αίτημα παροχής πληροφοριών της 23ης Ιουνίου 2011 συμπληρώθηκε με πρόσθετες ερωτήσεις που ανέκυψαν από τις συζητήσεις. Το αίτημα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών εστάλη στις 4 Αυγούστου 2011. Με επιστολή της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 η Ιταλία απάντησε στο αίτημα παροχής πληροφοριών. Στην απάντησή της επισύναψε διάφορα δικαιολογητικά έγγραφα, μεταξύ άλλων και επιστολή πρόσκλησης της 17ης Δεκεμβρίου 2003 για την υποβολή προσφορών για υπηρεσίες παροχής συμβουλών με σκοπό την κατάρτιση του επιχειρηματικού σχεδίου για τη λειτουργία της βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στις βιομηχανικές αγορές («επιστολή πρόσκλησης»), συμπληρωματικά έγγραφα που συνέταξε εξωτερικός σύμβουλος σχετικά με ενδεχόμενη εξαγορά της Assicuratrice Edile SpA και τα υπομνήματα που υποβλήθηκαν στο διοικητικό συμβούλιο της SACE BT τον Μάιο του 2005 — Σεπτέμβριο του 2008 σχετικά με διάφορες ευκαιρίες για διεθνείς εξαγορές και άλλες μορφές διεθνούς επέκτασης.
- (9) Με επιστολή της 25ης Ιανουαρίου 2012 ⁽³⁾ η Επιτροπή ζήτησε πρόσθετες πληροφορίες. Η Ιταλία απάντησε στις 5 Μαρτίου 2012. Μαζί με την απάντησή της υπέβαλε επίσης τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου της SACE και του προκατόχου της, του Ιδρύματος υπηρεσιών ασφάλισης εξωτερικού εμπορίου — SACE, της 21ης Νοεμβρίου 2003, της 3ης Δεκεμβρίου 2003, της 10ης Νοεμβρίου 2004, της 1ης Απριλίου 2008, της 1ης Οκτωβρίου 2008, της 28ης Νοεμβρίου 2008, της 11ης Φεβρουαρίου 2009, της 1ης Απριλίου 2009, της 26ης Μαΐου 2009, της 1ης Ιουλίου 2009 και της 9ης Σεπτεμβρίου 2009, τα συμπληρωματικά έγγραφα σχετικά με την εξαγορά της Assedile και σύγκριση μεταξύ των χρηματοοικονομικών δεικτών που προβλέπονταν στο αρχικό σχέδιο της επιχείρησης και των πραγματικών στοιχείων.
- (10) Δεδομένου ότι στα προηγούμενα έγγραφα της η Ιταλία είχε επικεντρωθεί στην προσπάθεια να αποδείξει ότι τα μέτρα δεν ενείχαν στοιχείο ενίσχυσης και υπέβαλε περιορισμένες μόνον πληροφορίες ως προς την ενδεχόμενη συμβατότητα των μέτρων, σε περίπτωση που αυτά θα συνιστούσαν ενίσχυση, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ζήτησαν από την Ιταλία, με επιστολή της 21ης Φεβρουαρίου 2012 ⁽⁴⁾, να υποβάλει πρόσθετα στοιχεία που θα μπορούσαν να αποδείξουν το πιθανό συμβιβασμό της ενίσχυσης.
- (11) Η Ιταλία υπέβαλε στις 30 Μαρτίου 2012 ένα σύνολο εσωτερικών εγγράφων της SACE για να αποδείξει ότι τα μέτρα που ελήφθησαν το 2009 (το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο) συμβιβάζονται με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς. Τα εν λόγω έγγραφα περιλαμβάνουν ιδίως:
- α) τα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου της 10ης Δεκεμβρίου 2008 και τα παραρτήματά τους σχετικά με τις οργανωτικές αλλαγές που αποσκοπούσαν στην ενίσχυση του ελέγχου των κινδύνων·
 - β) συνοπτική παρουσίαση των διαχειριστικών αλλαγών για την περίοδο 2009-2012·
 - γ) τα πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2011, με παραρτήματα που αφορούν την ενημέρωση του επιχειρηματικού σχεδίου για το 2011-2013, και
 - δ) την οικονομική έκθεση για το τέλος του οικονομικού έτους 2011.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

II. 1. Η SACE ΚΑΙ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΣΤΟΥΣ ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ⁽⁵⁾

- (12) Η SACE, μητρική εταιρεία της SACE BT, είναι ανώνυμη εταιρεία η οποία ανήκει εξ ολοκλήρου στο ιταλικό κράτος. Η SACE είναι ο ιταλικός οργανισμός εξαγωγικών πιστώσεων (ΟΕΠ). Από τις αρχές του 2004 μετατράπηκε από δημόσιος οργανισμός σε ανώνυμη εταιρεία η οποία ανήκει εξ ολοκλήρου στο ιταλικό κράτος. Η SACE εξασφαλίζει τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη ασφάλιση εμπορεύσιμων κινδύνων κατά την έννοια της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων ⁽⁶⁾ («η ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων») με την εγγύηση του κράτους.

⁽³⁾ Αντίγραφο στην αγγλική γλώσσα εστάλη στις 4 Ιανουαρίου 2012.

⁽⁴⁾ Αντίγραφο στην αγγλική γλώσσα εστάλη στις 2 Φεβρουαρίου 2012.

⁽⁵⁾ Οι εμπορεύσιμοι κίνδυνοι ορίζονται με βάση τα εξής δύο κριτήρια: i) γεωγραφική θέση (εντοπισμός του υπόχρεου στην ΕΕ και/ή περιοχής του ΟΟΣΑ), και ii) διάρκεια (περίοδος κινδύνου μικρότερη των δύο ετών).

⁽⁶⁾ ΕΕ C 281 της 17.9.1997, σ. 4. Από την 1η Ιανουαρίου 2013, η Επιτροπή εφαρμόζει τη νέα ανακοίνωση σχετικά με τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, που δημοσιεύθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2012 (ΕΕ C 392 της 19.12.2012, σ. 1).

- (13) Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 143 της 31ης Μαρτίου 1998 ⁽⁷⁾ που αναδιατύπωσε την εγγύηση που εφαρμόζονταν στη SACE βάσει του νόμου αριθ. 227 της 24ης Μαΐου 1977, οι πράξεις και ασφαλιστικοί κίνδυνοι που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη γεωγραφική κάλυψη πρέπει να ορίζονται από τη διυπουργική επιτροπή οικονομικού προγραμματισμού (Comitato Interministeriale per la Programmazione Economica, «CIPE»). Κάθε έτος, το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου, η CIPE πρέπει να καθορίζει τις χρηματοοικονομικές προβλέψεις καθώς και τις χρηματοοικονομικές ανάγκες σε σχέση με συγκεκριμένους κινδύνους και να καθορίζει συνολικά όρια για τους κινδύνους που πρέπει να αναληφθούν βάσει της κρατικής εγγύησης για τις εγγυήσεις διάρκειας κατώτερης και ανώτερης των 24 μηνών.
- (14) Το 1997 η Επιτροπή εξέδωσε την ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων η οποία απαγορεύει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη επιχειρήσεων ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων όσον αφορά τους εμπορεύσιμους κινδύνους και ορίζει ότι οι δημόσιες εταιρείες ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων θα πρέπει, τουλάχιστον, να τηρούν χωριστούς λογαριασμούς διοίκησης και χωριστούς λογαριασμούς για τις υπηρεσίες ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων, για λογαριασμό του κράτους ή με την εγγύηση του κράτους, που αποδεικνύουν ότι δεν λαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις για την ασφάλιση εμπορεύσιμων κινδύνων. Για να συμμορφωθεί με την ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων, το διοικητικό συμβούλιο («Consiglio di Amministrazione») της SACE αποφάσισε, στη συνεδρίασή του της 7ης Ιουλίου 1998, να διακόψει, από τις 18 Σεπτεμβρίου 1998, τη δραστηριότητα ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων (που τότε οριζόταν ως βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων για τα 15 κράτη μέλη της Ένωσης, «EE-15») όσον αφορά τις συμβάσεις άμεσης ασφάλισης.
- (15) Οι τροποποιήσεις της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων του 2001 ⁽⁸⁾ περιελάμβαναν, μεταξύ άλλων, και την αντικατάσταση του καταλόγου των ονομασιών όλων των κρατών μελών στο παράρτημα της ανακοίνωσης του 1997 με μια γενική αναφορά στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έτσι ώστε η μελλοντική διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μην επιβάλει περαιτέρω τροποποιήσεις της ανακοίνωσης.
- (16) Συνεπώς, κατά τον χρόνο προσχώρησης των δέκα κρατών μελών την 1η Μαΐου 2004 («EE-10»), οι μη εμπορεύσιμοι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι για τις εν λόγω χώρες κατέστησαν εμπορεύσιμοι κίνδυνοι. Κατά συνέπεια, από εκείνο το χρονικό σημείο εφαρμόζονται στους εν λόγω κινδύνους οι διατάξεις της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων όσον αφορά τους εμπορεύσιμους κινδύνους.
- (17) Το άρθρο 6 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 269 της 30ής Σεπτεμβρίου 2003 (το οποίο κατέστη με τροποποιήσεις νόμος αριθ. 326 της 24ης Νοεμβρίου 2003), που ορίζει τους κανόνες για τη μετατροπή, από την 1η Ιανουαρίου του 2004, του «Ιδρύματος υπηρεσιών ασφάλισης του εξωτερικού εμπορίου — SACE» σε ανώνυμη εταιρεία του δημοσίου (SACE SpA) — καθόρισε το πεδίο των δραστηριοτήτων της εταιρείας που λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη της εν λόγω αγοράς. Συγκεκριμένα, το άρθρο 6 παράγραφος 12 ορίζει: «Η SACE S.p.a. μπορεί να ασκεί τη δραστηριότητα ασφάλισης και εγγύησης εμπορεύσιμων κινδύνων, όπως ορίζονται από τη νομοθεσία της ΕΕ. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής πρέπει να τηρούνται χωριστοί λογαριασμοί όσον αφορά τη δραστηριότητα που ωφελείται από την κρατική εγγύηση ή πρέπει να συσταθεί εταιρεία περιορισμένης ευθύνης για τον σκοπό αυτό. Στην τελευταία περίπτωση, η συμμετοχή της SACE S.p.a. σε τέτοια εταιρεία δεν μπορεί να είναι κατώτερη του 30 % και [ορισμένα κεφάλαια που χορηγήθηκαν στο παρελθόν] δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για την εγγραφή στο κεφάλαιο της. [Η δραστηριότητα ασφάλισης εμπορεύσιμων κινδύνων] δεν καλύπτεται από κρατική εγγύηση.».
- (18) Βάσει των αλλαγών του νομοθετικού πλαισίου που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 14-16, η SACE αποφάσισε να συστήσει τη SACE BT.
- (19) Για να συμμορφωθεί με τους κανόνες της Ένωσης, η SACE αποφάσισε να δημιουργήσει και να τηρεί χωριστούς λογαριασμούς για τους εμπορεύσιμους κινδύνους ⁽⁹⁾ για την περίοδο από την ημερομηνία κατά την οποία οι αντίστοιχοι κίνδυνοι κατέστησαν αυτομάτως εμπορεύσιμοι (1η Μαΐου 2004) έως τη σύσταση της SACE BT (27 Μαΐου 2004) (βλέπε πίνακα 1 κάτω από την αιτιολογική σκέψη 19 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας). Δεν διατέθηκαν κεφάλαια για τις δραστηριότητες αυτές στους χωριστούς λογαριασμούς. Ο διαχωρισμός των λογαριασμών πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις ιταλικές νομικές διατάξεις. Οι θεσμικοί ελεγκτές παραπέμπουν επίσης στην ετήσια έκθεση 2004 της SACE και αναφέρουν ότι οι χωριστοί λογαριασμοί των εμπορεύσιμων κινδύνων έκλεισαν στο τέλος του 2004 ⁽¹⁰⁾.

II. 2. Η ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ SACE BT

- (20) Στις 27 Μαΐου 2004 ⁽¹¹⁾ συστάθηκε η SACE BT με μετοχικό κεφάλαιο ύψους 100 εκατ. ευρώ που κατέβαλε εξ ολοκλήρου η SACE μετά την έγκριση του αρχικού επιχειρηματικού σχεδίου από το διοικητικό συμβούλιο («Consiglio di Amministrazione») της SACE, στις 18 Μαΐου 2004. Επιπλέον, η SACE χορήγησε εισφορά κεφαλαίου ύψους 5,8 εκατ.

⁽⁷⁾ Επέτρεψε την ίδρυση του Ιδρύματος υπηρεσιών ασφάλισης του εξωτερικού εμπορίου — SACE.

⁽⁸⁾ ΕΕ C 217 της 2.8.2001, σ. 2.

⁽⁹⁾ Η SACE είχε ήδη προβλέψει τη χρήση χωριστών λογαριασμών μέχρι τη θέσπιση της ασφάλισης των εμπορεύσιμων κινδύνων της SACE στις 3 Δεκεμβρίου 2003, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στο πλαίσιο της κατάρτισης του αρχικού επιχειρηματικού σχεδίου. Βλέπε σ. 13 του παραρτήματος 11 των παρατηρήσεων της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε σ. 68-69 της ετήσιας έκθεσης 2004 στον διαδικτυακό τόπο: http://www.sace.it/GruppoSACE/export/sites/default/download/ar_bilanci/AR_e_bilanci/annual_report2004.pdf

⁽¹¹⁾ SACE, ετήσια έκθεση 2004.

ευρώ σε αποθεματικό (που αποκαλείται «Fondo di organizzazione») της SACE BT ⁽¹²⁾, που στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε για την απορρόφηση ζημιών, π.χ. το 2004 και το 2005 ⁽¹³⁾. Στις 3 Ιουλίου 2004, η SACE BT έλαβε από τη ρυθμιστική αρχή, το *Istituto per la vigilanza sulle assicurazioni private e di interesse collettivo — ISVAP*, άδεια λειτουργίας ως πάροχος ασφαλιστικών υπηρεσιών και άρχισε να λειτουργεί στις 15 Οκτωβρίου 2004.

- (21) Επί του παρόντος, η SACE BT δραστηριοποιείται στους τομείς των πιστώσεων (το 54 % των ασφαλιστρών το 2011), των εγγυήσεων (30 %) και της ασφάλισης έναντι λοιπών υλικών ζημιών (13 %).
- (22) Εντός του τμήματος της ασφάλισης πιστώσεων, η SACE BT δραστηριοποιείται στην ασφάλιση βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων «εμπορεύσιμων κινδύνων», κατά την έννοια της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων. Παρέχει επίσης ασφάλιση πιστώσεων για πράξεις εντός της Ιταλίας (ασφάλιση εγχώριων εμπορικών συναλλαγών). Για ένα μικρό μέρος του χαρτοφυλακίου της, η SACE BT εξακολουθούσε να δραστηριοποιείται στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση μη εμπορεύσιμων κινδύνων (βλέπε πίνακα 1). Η Ιταλία υποστήριξε ότι η δραστηριότητα αυτή, όπως και οι άλλες, ασκείται με βάση τους όρους της αγοράς και χωρίς κρατική εγγύηση.

Πίνακας 1

Γεωγραφική διασπορά των κινδύνων ασφάλισης πιστώσεων της SACE BT

	2005 (*)	2006 (*)	2007 (*)	2008	2009	2010	2011
Εγχώρια, εντός της Ιταλίας	42,5	47,5	55,4	67,3	73	76,7	77,4
Εξωτερικό, εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	39,8	46,6	37,4	25,1	21	18,1	17,3
Εξωτερικό, μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι	17,7	5,9	7,2	7,6	6	5,2	5,3

(*) Για το 2005, το 2006 και το 2007, θεωρήθηκε ότι οι κίνδυνοι στις χώρες του ΟΟΣΑ είναι εξ ολοκλήρου εμπορεύσιμοι, ενώ οι κίνδυνοι σε χώρες εκτός ΟΟΣΑ — είναι μη εμπορεύσιμοι.

Πηγή: Παρατηρήσεις της Ιταλίας και οικονομικές καταστάσεις της SACE και της SACE BT.

- (23) Η δραστηριότητα παροχής εγγυήσεων της SACE BT έχει αναπτυχθεί με την εξαγορά της Assicuratrice Edile SpA («Assedile»). Το 2005, η SACE BT απέκτησε αρχική συμμετοχή 70 % σε αυτή την εταιρεία. Η διαδικασία εξαγοράς άρχισε τον Μάρτιο του 2005. Η Assedile ειδικευόταν στην παροχή εγγυήσεων σε επιχειρήσεις και παρείχε εγγυήσεις για κατασκευαστικούς κινδύνους και μετονομάστηκε σε SACE Surety τον Ιανουάριο του 2009. Μετά την εξαγορά των υπολειπόμενων μειοψηφικών συμμετοχών της SACE Surety, η SACE BT κατέστη ο μοναδικός ιδιοκτήτης της ενσωματώνοντάς τη στη SACE BT ⁽¹⁴⁾.
- (24) Η SACE BT είναι ο μοναδικός μέτοχος της SACE Servizi S.r.l., εταιρείας που συστάθηκε με στόχο την παροχή υπηρεσιών σε θέματα απόκτησης και διαχείρισης εμπορικών πληροφοριών. Το 2011, η SACE Servizi άρχισε επίσης δραστηριότητες είσπραξης πιστώσεων για λογαριασμό της SACE BT.
- (25) Τα τμήματα εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων και συμμόρφωσης της SACE BT ανατίθενται στη μητρική εταιρεία SACE. ⁽¹⁵⁾
- (26) Κατά το δεύτερο έτος μετά τη σύστασή της, η SACE BT πραγματοποίησε μικρό κέρδος, με απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE) 0,11 %. Ωστόσο, από το 2007 (τρίτο έτος λειτουργίας) σημείωσε ζημίες (βλέπε πίνακα 2).

⁽¹²⁾ Βλέπε παρατήματα 5 και 6 των υπομνημάτων («Nota Integrativa») των λογαριασμών της SACE του 2004 που απεικονίζουν τις οικονομικές σχέσεις μεταξύ SACE και των ελεγχόμενων οικονομικών οντοτήτων της. Οι εν λόγω οικονομικοί λογαριασμοί παρουσιάζουν την πρόσθετη αύξηση του κεφαλαίου της SACE BT με τα κεφάλαια που χορήγησε η SACE το έτος 2004 (αύξηση κεφαλαίου κατά 100 εκατ. ευρώ και άλλες αυξήσεις ύψους 5,8 εκατ. ευρώ).

⁽¹³⁾ Οι ζημίες της SACE BT, που ανέρχονταν σε 152 087 ευρώ (στα τέλη του 2004) και σε 1 573 090 ευρώ (στα τέλη του 2005), καλύφθηκαν από το ταμείο οργάνωσης («Fondo di organizzazione»).

⁽¹⁴⁾ Στις 14 Ιανουαρίου 2009, η SACE ανακοίνωσε την ενσωμάτωση της SACE Surety στη SACE BT. Η συγκέντρωση εγκρίθηκε από το ISVAP τον Δεκέμβριο του 2008. Βλέπε ετήσια έκθεση 2008 της SACE.

⁽¹⁵⁾ Βλέπε παράρτημα 14 — ISVAP: Τα πρακτικά των πορισμάτων ελέγχου στη SACE BT, 11 Οκτωβρίου 2010 (Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT, 11.10.2010), σ. 11 του εγγράφου της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012.

Πίνακας 2
ROE της SACE BT

Έτος	ROE	%
2005	– 1,51	
2006	0,11	
2007	– 1,02	
2008	– 38,0	
2009	– 30,6	
2010	– 4,4	
2011	0,23	

Πηγή: Χρηματοοικονομικές εκθέσεις της SACE BT.

- (27) Ειδικότερα, η SACE BT παρουσίασε σημαντικές ζημιές το 2008 (περίπου 29,5 εκατ. ευρώ) και το 2009 (περίπου 34 εκατ. ευρώ). Το 2009, οι ασφαλιστικές απαιτήσεις που κατέβαλε η SACE BT ανήλθαν σε 66,4 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει αύξηση κατά 42,6 % σε σύγκριση με το 2008 ⁽¹⁶⁾. Ενώ ο όγκος των ασφαλίσεων των μεγάλων εταιρειών ασφάλισης πιστώσεων και παροχής εγγυήσεων μειώθηκε το 2009, η SACE BT ασφάλισε πράξεις συνολικού ύψους 20,4 δισεκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 34,2 % σε σύγκριση με το ασφαλισθέν ποσό των 15,2 δισεκατ. ευρώ το 2008.
- (28) Η κατάσταση της εταιρείας βελτιώθηκε το 2010, όταν ο συνδυασμένος δείκτης ⁽¹⁷⁾ μειώθηκε σε 108 % από 163 % το 2009 (βλέπε πίνακα 5), και το 2011, όταν η επιχείρηση σημείωσε μικρά κέρδη (ύψους 0,247 εκατ. ευρώ).

II. 3. Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

- (29) Ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι η χορήγηση αρχικού κεφαλαίου 100 εκατ. ευρώ στη SACE BT από τη μητρική εταιρεία, τη SACE, το 2004 (το πρώτο μέτρο) καταλογίζεται στο κράτος, δεν είναι σύμφωνη με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία αγοράς («IEOA») και συνιστά μη συμβίβαστη κρατική ενίσχυση (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (29) και (30) της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας). Στις 6 Νοεμβρίου 2009, ο καταγγέλλων ενημέρωσε επίσης την Επιτροπή για την αντισταθμίση που παρείχε η SACE στη SACE BT η οποία, κατά τους ισχυρισμούς, έπρεπε να καταλογιστεί στο κράτος και δεν πληρούσε το κριτήριο του IEOA, με αποτέλεσμα να αποτελεί νέα ενίσχυση ασυμβίβαστη με το άρθρο 107 της Συνθήκης (το δεύτερο μέτρο).
- (30) Όσον αφορά την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, ο καταγγέλλων δεν υπέβαλε παρατηρήσεις.

II. 4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ

- (31) Η επίσημη διαδικασία έρευνας, η οποία κινήθηκε από την Επιτροπή στις 23 Φεβρουαρίου 2011, αφορά τα ακόλουθα τέσσερα μέτρα που έλαβε η SACE υπέρ της SACE BT (για περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 33-41 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας):
- α) **Πρώτο μέτρο:** η χορήγηση αρχικού κεφαλαίου ύψους 100 εκατ. ευρώ υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και η εισφορά κεφαλαίου σε αποθεματικά («Fondo di organizzazione») ύψους 5,8 εκατ. ευρώ το 2004 ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Πληροφορίες διαδόσιμες στον δικτυακό τόπο της SACE.

⁽¹⁷⁾ Η απόδοση των συμβάσεων ασφάλισης ενός ασφαλιστή μετράται ως συνδυασμένος δείκτης, ο οποίος είναι ο λόγος των καταβληθεισών αποζημιώσεων και λοιπών εξόδων προς τα εισπραχθέντα ασφαλιστρα. Ένας συνδυασμένος δείκτης κατώτερος του 100 % δηλώνει κερδοφορία του ασφαλιστή, ενώ οποιαδήποτε τιμή άνω του 100 % υποδηλώνει ζημία του ασφαλιστή. Μια εταιρεία με συνδυασμένο δείκτη άνω του 100 % μπορεί, ωστόσο, να παρουσιάζει κερδοφορία από την επένδυση κερδών. Στο τμήμα της αγοράς των γενικών ασφαλειών ζημιών και ιδίως της ασφάλισης πιστώσεων, ο συνδυασμένος δείκτης αναμένεται να είναι κατώτερος από 100 τοις εκατό.

⁽¹⁸⁾ Η κεφαλαιακή επένδυση στη SACE BT ύψους 105,8 εκατ. ευρώ εγγράφηκε στους ετήσιους λογαριασμούς της SACE για το 2004 (ως επενδύσεις σε ελεγχόμενες οντότητες).

- β) **Δεύτερο μέτρο:** αντασφαλιστική κάλυψη του τύπου αντασφάλιση υπερβολικών ζημιών ⁽¹⁹⁾ για τον εμπορεύσιμο πιστωτικό κίνδυνο του 2009, που χορηγήθηκε στις 5 Ιουνίου 2009. Το δεύτερο μέτρο ελήφθη από τη SACE, όταν η SACE BT δεν μπόρεσε να εξασφαλίσει κάλυψη 100 % στην ιδιωτική αγορά. Ειδικότερα, φαίνεται ότι, πριν από το 2009, η SACE BT ελάμβανε τις αντασφαλίσεις της κατά κύριο λόγο από ιδιωτικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, κατά την ανανέωση των συμβάσεων αντασφαλίσεων για το έτος 2009 σε συνθήκες της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η SACE BT αντιμετώπισε δυσκολίες. Αν και η SACE BT απευθύνθηκε σε πολλές ιδιωτικές επιχειρήσεις, μπόρεσε να λάβει κάλυψη μόνο από πέντε ιδιωτικούς αντασφαλιστές για το 25,85 % της αντασφάλισης υπερβολικών ζημιών για τον εμπορεύσιμο πιστωτικό κίνδυνο του 2009. Οι συμβάσεις υπεγράφησαν στις 30 Ιανουαρίου 2009. Και άλλες 16 επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνθηκε η SACE BT, στις οποίες προσφέρθηκαν οι ίδιοι όροι με αυτούς που παρείχαν κάλυψη, αποφάσισαν να μη συνάψουν σύμβαση αντασφάλισης. Οι αντασφαλιστές θα έπρεπε να καλύψουν το μέρος της ζημίας που υπερέβαινε το ποσό των 5 εκατ. ευρώ, έως 40 εκατ. ευρώ. Οι πέντε ιδιωτικοί αντασφαλιστές που συνήψαν συμβάσεις αντασφάλισης υπερβολικών ζημιών το 2009 ήταν οι: Hannover Rückversicherung AG (10 %), Sirius International Insurance Corporation (7,5 %), DEVK Rückversicherungs und Beteiligungs AG (3 %), Atradius Reinsurance Ltd. (2,5 %) και Assurisk SA (2,85 %). Η μητρική εταιρεία SACE ανέλαβε το υπολειπόμενο μέρος της κάλυψης, δηλαδή 74,15 %, στις 5 Ιουνίου 2009, με τους ίδιους όρους προτεραιότητας, ικανότητας και ασφαλιστρών με αυτούς των πέντε ιδιωτικών αντασφαλιστών.
- γ) **Τρίτο μέτρο:** ανακεφαλαιοποίηση ύψους 29 εκατ. ευρώ που πραγματοποιήθηκε στις 18 Ιουνίου 2009 για να καλυφθούν οι ζημιές που καταγράφηκαν το 2008.
- δ) **Τέταρτο μέτρο:** ανακεφαλαιοποίηση ύψους 41 εκατ. ευρώ που πραγματοποιήθηκε στις 4 Αυγούστου 2009 ⁽²⁰⁾.
- (32) Η χρονική σειρά των τεσσάρων μέτρων καθώς και οι κυριότερες αποφάσεις και τα σημεία αναφοράς για τη SACE και τη SACE BT (σύμφωνα με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή) παρουσιάζονται στον πίνακα 3. Ο πίνακας αυτός δείχνει επίσης τον χρόνο παραγωγής ή συζήτησης ορισμένων εγγράφων στα οποία παραπέμπει στη συνέχεια η παρούσα απόφαση.

Πίνακας 3

Χρονολογική σειρά των τεσσάρων μέτρων και των κυριότερων αποφάσεων και σημείων αναφοράς για τη SACE και τη SACE BT

21.11.2003	— Μελέτη εξωτερικού συμβούλου, της McKinsey, σχετικά με τα σενάρια για την πιθανή αγορά της SACE.
17.12.2003	— Επιστολή πρόσκλησης υποβολής προσφορών για υπηρεσίες παροχής συμβουλών με σκοπό την κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου για τη δραστηριότητα βραχυπρόθεσμης ασφάλισης πιστώσεων της SACE.
1.1.2004	— Μετατροπή του «Ιδρύματος υπηρεσιών ασφάλισης εξωτερικού εμπορίου — SACE» σε δημόσια ανώνυμη επιχείρηση (SACE S.p.a.).
Μάρτιος 2004	— Η KPMG διενήργησε συμπληρωματικές αναλύσεις του επιχειρηματικού σχεδίου όσον αφορά την ιταλική αγορά των εμπορικών πληροφοριών, την ιταλική αγορά της είσπραξης πιστώσεων και τους κυριότερους φορείς και την αγορά ασφάλισης πιστώσεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη (ΚΑΕ).
28.4.2004	— Υπολογισμός του «ελεύθερα διαθέσιμου κεφαλαίου» της SACE.

⁽¹⁹⁾ Η διάρθρωση της αντασφάλισης για τους εμπορεύσιμους κινδύνους της SACE BT, όπως εγκρίθηκε από το διοικητικό της συμβούλιο στις 22 Απριλίου 2008, περιλαμβάνει αντασφάλιση ποσοστιαίας εκχώρησης και αντασφάλιση υπερβολικών ζημιών (βλέπε παράρτημα αριθ. 14 — ISVAP: Πρακτικά των πορισμάτων ελέγχου (Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT, σ. 11.10.2010), σ. 55, έγγραφα της Ιταλίας, 5 Μαρτίου 2012). Η αντασφαλιστική σύμβαση ποσοστιαίας εκχώρησης είναι ένα είδος αντασφάλισης στην οποία ο εκχωρών ασφαλιστής εκχωρεί ένα συμφωνημένο ποσοστό κάθε κινδύνου τον οποίο ασφαρίζει που υπάγεται σε μια κατηγορία ή κατηγορίες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων οι οποίες υπόκεινται σε σύμβαση αντασφάλισης. Η σύμβαση αντασφάλισης υπερβολικών ζημιών είναι σύμβαση με την οποία η αντασφάλιση ενεργοποιείται μόνο όταν μια συγκεκριμένη ζημία (ή σύνολο ζημιών) υπερβαίνει ένα συμφωνημένο επίπεδο, τη λεγόμενη απαλλαγή, και συνήθως ισχύει μόνο μέχρι ενός συμφωνημένου ορίου.

⁽²⁰⁾ Αυτή η αύξηση κεφαλαίου χρησιμοποιήθηκε στη συνέχεια εν μέρει (31,5 εκατ. ευρώ) για να καλυφθούν οι ζημιές που σημείωσε η SACE BT το 2009. Βλέπε παράρτημα 14 — ISVAP: πρακτικά των πορισμάτων ελέγχου στη SACE BT, 11 Οκτωβρίου 2010 (Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT, 11.10.2010), σ. 5 του εγγράφου της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012. Κατά την έγκριση των οικονομικών καταστάσεων για το τέλος της χρήσης στις 31 Δεκεμβρίου 2009, η γενική συνέλευση των μετόχων της SACE BT αποφάσισε, στις 20 Απριλίου 2010, να καλύψει τις ζημιές που εγγράφηκαν στα τέλη του 2009, ήτοι ποσό 34 081 254 ευρώ, κάνοντας χρήση του «Fondo di Organizzazione» για ποσό 2 534 805 ευρώ και μεταφοράς κεφαλαίου («versamento in conto capitale») για ποσό 31 546 449 ευρώ.

1.5.2004	— Προσχώρηση των δέκα νέων κρατών μελών στην Ένωση. — Οι μη εμπορεύσιμοι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι για την ΕΕ-10 κατέστησαν εμπορεύσιμοι κίνδυνοι.
18.5.2004	— Η KPMG υποβάλλει στο διοικητικό συμβούλιο («Consiglio di Amministrazione») της SACE το επιχειρηματικό σχέδιο με τα κύρια στοιχεία που στηρίζουν τις προσδοκίες αποδοτικότητας για την περίοδο 2005-2008. — Το διοικητικό συμβούλιο («Consiglio di Amministrazione») της SACE ενέκρινε το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2005-2008 όσον αφορά τη σύσταση της SACE BT.
27.5.2004	— Σύσταση της SACE BT. — Χορηγήθηκε κεφάλαιο ύψους 105,8 εκατ. ευρώ (πρώτο μέτρο).
3.7.2004	— Η SACE BT έλαβε από τη ρυθμιστική αρχή, ISVAP, άδεια παρόχου ασφαλιστικών υπηρεσιών.
15.10.2004	— Έναρξη λειτουργίας της SACE BT.
19.11.2004	— Το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT εγκρίνει την αναπροσαρμογή του επιχειρηματικού σχεδίου για την περίοδο 2005-2009.
Μάρτιος 2005	— Κινήθηκε η διαδικασία εξαγοράς της Assedile ⁽¹⁾ .
15.4.2005	— Παρουσίαση της αποτίμησης της αξίας της Assedile από τον εξωτερικό σύμβουλο, την KPMG (μετά από εξέταση στην αίθουσα δεδομένων). — Συζήτηση από το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT για την εξαγορά της Assedile.
18.4.2005	— Πρώτη μη δεσμευτική προσφορά της SACE BT για το 70 % της Assedile.
30.5.2005	— Παρουσίαση του προσαρτήματος της αποτίμησης της Assedile από τον εξωτερικό σύμβουλο, την KPMG.
30.9.2005	— Η SACE BT υπογράφει την οριστική σύμβαση για την εξαγορά του 70 % της Assedile.
19.9.2006	— Επιχειρηματικό σχέδιο — κοινή προσφορά της SACE BT και της Ducroire για την εξαγορά του 66 % της KUP.
Δεκέμβριος 2006	— Έκθεση του εξωτερικού συμβούλου στη SACE BT και τη Ducroire σχετικά με την αποτίμηση της αξίας του 66 % της KUP.
Οκτώβριος 2007	— Η SACE BT και η Ducroire αποκτούν από κοινού το 66 % της KUP.
6.3.2008	— Η SACE BT αποκτά το υπόλοιπο 30 % της Assedile.
30.1.2009	— Η SACE BT επιτυγχάνει να αντλήσει από πέντε ιδιωτικούς αντασφαλιστές το 25,85 % της αντασφάλισης υπερβολικών ζημιών για τον εμπορεύσιμο πιστωτικό κίνδυνο.
25.2.2009	— Η SACE BT πωλεί με ζημία στη SA Ducroire το 33 % της συμμετοχής της στην KUP.
26.5.2009	— Το διοικητικό συμβούλιο της SACE εγκρίνει τη μεταφορά ποσού 29 εκατ. ευρώ στη SACE BT.
5.6.2009	— Η SACE αναλαμβάνει το υπόλοιπο 74,15 % της αντασφάλισης υπερβολικών ζημιών για τον εμπορεύσιμο πιστωτικό κίνδυνο (δεύτερο μέτρο).

18.6.2009	— Η τακτική συνέλευση των μετόχων της SACE BT εγκρίνει την κάλυψη των ζημιών που σημειώθηκαν στα τέλη του 2008 με τη μεταφορά ποσού 29 εκατ. ευρώ από τη SACE (τρίτο μέτρο) και 0,49 εκατ. ευρώ από τα αποθεματικά «Fondo di organizzazione».
1.7.2009	— Το διοικητικό συμβούλιο («Consiglio di Amministrazione») της SACE εγκρίνει τη μεταφορά κεφαλαίου («versamento in conto capitale») ύψους 41 εκατ. ευρώ στη SACE BT.
4.8.2009	— Η τακτική συνέλευση των μετόχων της SACE BT εγκρίνει τη μεταφορά κεφαλαίου («versamento in conto capitale») ύψους 41 εκατ. ευρώ από τη SACE (τέταρτο μέτρο) — Το διοικητικό συμβούλιο («Consiglio di Amministrazione») της SACE BT εγκρίνει το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2010-2011.
7.12.2010	— Το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT εγκρίνει το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2011-2013.
24.11.2011	— Συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της SACE BT: Προσαρμογή του επιχειρηματικού σχεδίου για το 2011-2013.
23.2.2012	— Συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της SACE BT: Αναθεώρηση του οργανωτικού μοντέλου της SACE BT.

(¹) Βλέπε SACE — Απάντηση στο αίτημα παροχής πληροφοριών, 15 Σεπτεμβρίου 2011, σ. 11.

II. 5. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (33) Όσον αφορά το **πρώτο μέτρο**, η Επιτροπή διευκρίνισε, καταρχήν, ότι η εισφορά του αρχικού κεφαλαίου θα μπορούσε να εξαιρεθεί από τον χαρακτηρισμό της ενίσχυσης, εάν χορηγούνταν για μη εμπορεύσιμους κινδύνους και/ή συνίστατο απλά σε μεταφορά στη SACE BT κεφαλαίου που είχε ήδη διατεθεί για τη δραστηριότητα βραχυπρόθεσμης ασφάλισης την οποία ασκούσε στο παρελθόν η SACE (συμπεριλαμβανομένων των μη εμπορεύσιμων κινδύνων που μετατράπηκαν σε εμπορεύσιμους κινδύνους την 1η Μαΐου 2004). Η Επιτροπή ανέφερε ότι στο στάδιο εκείνο δεν είχε επαρκείς πληροφορίες για να κρίνει κατά πόσον πληρούνταν ή όχι αυτές οι προϋποθέσεις.
- (34) Δεύτερον, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσο η Ιταλία ενήργησε όπως θα ενεργούσε ένας ιδιώτης επενδυτής σε παρόμοιες περιστάσεις. Πρόκειται για το κριτήριο του ΙΕΟΑ που, εφόσον τηρείται, αποκλείεται η ύπαρξη πλεονεκτηματος προς όφελος του δικαιούχου του μέτρου.
- α) Όσον αφορά το **πρώτο μέτρο**, βάσει των πληροφοριών που υποβλήθηκαν, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το κατά πόσο η εκτίμηση της αναμενόμενης κερδοφορίας της SACE BT, που πραγματοποιήθηκε όταν συστάθηκε το 2004, θα αρκούσε για να πεισθεί ένας επενδυτής σε οικονομία αγοράς να εισφέρει κεφάλαια στην επιχείρηση. Η Επιτροπή τονίζει ότι το μοναδικό επιχειρηματικό σχέδιο που υποβλήθηκε τότε απλώς περιείχε προβλέψεις για τα έτη 2005-2008, με μέση απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROAE) μόλις 5 % το 2008 (με αφαίρεση ποσού 1,1 εκατ. ευρώ για αποθεματικό εξισορρόπησης) (²¹). Δεν πραγματοποιήθηκε, κατά τα φαινόμενα, καμία περαιτέρω εκτίμηση πιθανής αύξησης των κερδών για να καλυφθούν οι πρώτες ζημιές. Η Επιτροπή δεν γνώριζε εκείνη την εποχή καμία ανάλυση της δυνητικής αποδοτικότητας πιθανών εξαγορών στον τομέα. Η Ιταλία κλήθηκε να υποβάλει πρόσθετα στοιχεία που θα αποδείκνυαν ότι η επένδυση πραγματοποιήθηκε με τους όρους της αγοράς.
- β) Όσον αφορά το **δεύτερο μέτρο**, με βάση τα στοιχεία που υπέβαλαν οι ιταλικές αρχές, τα οποία αποτυπώνουν τις δυσκολίες για εξεύρεση αντασφαλιστικής κάλυψης στην αγορά, η Επιτροπή δεν έχει πεισθεί ότι το δεύτερο μέτρο δεν παρείχε πλεονέκτημα υπέρ της SACE BT.
- γ) Όσον αφορά το **τρίτο και το τέταρτο μέτρο**, η Επιτροπή θεώρησε ότι, λόγω των ζημιών που εμφάνισε, η SACE BT δεν θα μπορούσε να αντλήσει κεφάλαια από την αγορά.

(²¹) Για τον υπολογισμό της ROAE ελήφθη υπόψη ένα απεικονιστικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα («effetto figurativo fiscale»), κατά τον προσδιορισμό του καθαρού κέρδους (βλέπε σ. 163 του αρχικού επιχειρηματικού σχεδίου).

- (35) Τρίτον, η Επιτροπή ανέφερε ότι τα μέτρα που έλαβε η SACE (δημόσια επιχείρηση) θα μπορούσαν να καταλογιστούν στο κράτος (κριτήριο των κρατικών πόρων), αλλά δεν έλαβε τελική θέση για το θέμα αυτό.
- (36) Τέλος, εάν διαπιστωνόταν ότι τα μέτρα συνιστούν ενίσχυση, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το αν θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμβατά με την εσωτερική αγορά. Φαίνεται ότι δεν υπάρχει νομική βάση για να κριθούν οι εν λόγω ενισχύσεις συμβατές.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- (37) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις μόνο από τη SACE.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ SACE

IV. 1. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΥ

- (38) Η Ιταλία και η SACE υποστήριξαν ότι κανένα από τα τέσσερα μέτρα που έλαβε η SACE δεν μπορεί να καταλογιστεί στο ιταλικό κράτος. Στην απάντησή της στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Ιταλία παραπέμπει εκτενώς στις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις υποθέσεις Stardust Marine ⁽²²⁾, Olympic Airways ⁽²³⁾ και SIC-RTP ⁽²⁴⁾. Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η Ιταλία υπέβαλε κατάλογο μελών του διοικητικού συμβουλίου της SACE την περίοδο που διοικητικό συμβούλιο της SACE ενέκρινε το καθένα από τα τέσσερα μέτρα ⁽²⁵⁾. Κατά περίπτωση, η SACE ανέφερε τη θέση που κατείχε το κάθε μέλος του διοικητικού συμβουλίου στη δημόσια διοίκηση.
- (39) Επιπλέον, όσον αφορά το πρώτο μέτρο, η Ιταλία υποστήριξε ότι η επένδυση στη SACE BT ήταν πολύ μικρή σε σύγκριση με το μέγεθος της SACE και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να σημαίνει επίσης ότι το κράτος δεν είχε λόγο να εμπλακεί σε μια τόσο μικρή επένδυση, η οποία συνεπώς δεν μπορεί να καταλογιστεί σε αυτό.
- (40) Όσον αφορά το δεύτερο μέτρο, η Ιταλία διευκρίνισε ότι η CIPE δεν αποφασίζει σχετικά με την αντασφαλιστική δραστηριότητα της SACE ⁽²⁶⁾.

IV. 2. ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ: ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΕΤΡΟ

- (41) Στις παρατηρήσεις μετά την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Ιταλία και η SACE υποστήριξαν ότι η επένδυση ήταν σύμφωνη με τις συνήθεις πρακτικές της αγοράς.
- (42) Εκτός από τα έγγραφα που είχαν υποβληθεί και αποτελούνταν κυρίως από το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο, η Ιταλία και η SACE υπέβαλαν ιδίως συμπληρωματικά δικαιολογητικά έγγραφα (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 6-9). Απαντώντας σε συμπληρωματική ερώτηση της Επιτροπής, η Ιταλία ανέφερε επίσης ότι δεν υπήρχαν ανταλλαγές μεταξύ του ISVAP και της SACE/SACE BT από το 2003 όσον αφορά τις προβλέψεις που πραγματοποίησε η SACE/SACE BT σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και το διαθέσιμο κεφάλαιο, ούτε συναφείς εκτιμήσεις της εθνικής εποπτικής αρχής ⁽²⁷⁾.
- (43) Πρώτον, η SACE τονίζει ότι είναι κερδοφόρα εταιρεία. Είναι επιχείρηση με χρηστή διαχείριση και, επομένως, δεν υπάρχει λόγος να αμφισβητηθεί ότι επένδυσε στη SACE BT ως κανονικός επενδυτής. Ενδεικτικά, η SACE υπέβαλε στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ήταν κερδοφόρα κατά την περίοδο 2004-2010, με ROE άνω του 6 % για όλα αυτά τα έτη και ποσοστό ετήσιας καταβολής μερισμάτων που κυμαινόταν από 40 % έως το 95 % των κερδών, με συνολικό ποσό μερισμάτων ύψους 2,1 δισεκατ. ευρώ, επιπλέον της επιστροφής μέρους του κεφαλαίου ύψους 3,5 δισεκατ. ευρώ στο κράτος ως μέτοχο. Η SACE ισχυρίζεται επίσης ότι η επένδυσή της στη SACE BT προερχόταν από διαθέσιμο σε αυτήν «ελεύθερο» κεφάλαιο που δεν είχε χρησιμοποιηθεί και ανερχόταν περίπου σε 250 εκατ. ευρώ στις 28 Απριλίου 2004 ⁽²⁸⁾. Επιπλέον, η SACE υποστηρίζει ότι το ποσό του κεφαλαίου ήταν αμελητέο σε σύγκριση με τα περιουσιακά στοιχεία και τα κέρδη που παρήγαγε η SACE (το ποσό που επενδύθηκε στη SACE BT το 2004 ήταν ισοδύναμο μόνο με 1,2 % του μετοχικού κεφαλαίου της SACE και 20 % του καθαρού κέρδους της SACE το 2004) ⁽²⁹⁾.

⁽²²⁾ Απόφαση της 16ης Μαΐου 2002 στην υπόθεση Stardust Marine, C-482/99, Συλλογή Ι, σ. 4397.

⁽²³⁾ Πρωτοδικείο, T-68/03, Συλλογή 2007, σ. II-2911) — Olympic Airways/Επιτροπή.

⁽²⁴⁾ Πρωτοδικείο, T-422/03, Συλλογή 2008, σ. II-2911) — SIC/Επιτροπή.

⁽²⁵⁾ Βλέπε παράρτημα 1 της απάντησης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών της 15ης Σεπτεμβρίου 2011.

⁽²⁶⁾ Πηγή: Απάντηση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στο αίτημα παροχής πληροφοριών, που υποβλήθηκε στις 5 Μαρτίου 2012, σ. 2.

⁽²⁷⁾ Πηγή: SACE — Απάντηση στο αίτημα παροχής πληροφοριών, σημείο. 9, της 5ης Μαρτίου 2012, σ. 2.

⁽²⁸⁾ Τα στοιχεία που καταρτίστηκαν για τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της SACE της 28ης Απριλίου 2004 προορίζονταν ειδικά για τις εκτιμήσεις για το «ελεύθερο διαθέσιμο κεφάλαιο» της SACE με βάση την κεφαλαιακή επάρκεια της SACE 2 — μελλοντικής SACE BT. Βλέπε παράρτημα 1 — Comunicazione dell'AD al CdA di SACE SpA in Vista della riunione del CDA del 28 aprile 2004 — των παρατηρήσεων της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽²⁹⁾ Βλέπε παράρτημα 4 των παρατηρήσεων της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

- (44) Σε αυτό το πλαίσιο, η Ιταλία διευκρίνισε επίσης ότι η SACE δεν αποκόμισε όφελος από την αντεγγύηση του κράτους, αλλά σκοπός της εν λόγω εγγύησης ήταν η αντεγγύηση των αντισυμβαλλομένων της SACE. Ως προς αυτό, η Ιταλία υπογράμμισε ότι, κατά την περίοδο 2004-2010, δεν έγινε ποτέ χρήση της αντεγγύησης και το κράτος δεν είχε καταβάλει καμία πληρωμή υπέρ της SACE εκείνο το διάστημα ⁽³⁰⁾.
- (45) Δεύτερον, η SACE υποστήριξε ότι η επένδυση αποσκοπούσε στη διαφοροποίηση των κινδύνων που ασφαλίσθηκαν από τον όμιλο SACE (όσον αφορά τη γεωγραφική και τομεακή κάλυψη). Η κάλυψη των πιστωτικών κινδύνων από τον όμιλο SACE, που προηγουμένως περιοριζόταν σε χώρες μη εμπορεύσιμου κινδύνου, έπρεπε, ως εκ τούτου, να επεκταθεί στην Ιταλία και στον τομέα της ασφάλισης βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων «εμπορεύσιμων κινδύνων» (βραχυπρόθεσμος κίνδυνος εντός του ΟΟΣΑ). Επιπλέον, το πεδίο δραστηριοτήτων της επιχείρησης επρόκειτο να επεκταθεί και σε άλλους τομείς στους οποίους δραστηριοποιούνται οι τρεις μεγαλύτεροι ιδιωτικοί παράγοντες της αγοράς.
- (46) Τρίτον, η SACE ισχυρίστηκε ότι υπήρχαν σημαντικές ανεκμετάλλευτες ευκαιρίες στην αγορά για μια νεοεισερχόμενη εταιρεία, όπως η SACE BT. Το στοιχείο αυτό αναλύθηκε πριν την υλοποίηση της επένδυσης. Ειδικότερα, η εγχώρια ιταλική αγορά παρουσίαζε σημαντικά χαμηλότερο δείκτη διείσδυσης στην αγορά της ασφάλισης πιστώσεων σε σύγκριση με άλλες μεγάλες ευρωπαϊκές αγορές. Επίσης, υπήρχε η δυνατότητα δραστηριοποίησης στις αγορές της ΕΕ-10, στις οποίες δεν υπήρχαν ακόμη την εποχή εκείνη σημαντικοί παράγοντες στην αγορά της ασφάλισης πιστώσεων. Πριν από την υλοποίηση της επένδυσης, εξωτερικοί σύμβουλοι ανέλυσαν επίσης πολύ διεξοδικά τις ευκαιρίες της αγοράς.
- (47) Τέταρτον, η SACE ισχυρίστηκε ότι η απόδοση ιδίων κεφαλαίων της SACE BT δεν μπορεί να συγκριθεί με τον μέσο όρο της αγοράς, διότι η SACE BT ήταν μια νεοσύστατη εταιρεία, ενώ οι άλλες εταιρείες βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων ήταν ήδη εδραιωμένες στην αγορά.
- (48) Πέμπτον, η SACE ισχυρίστηκε ότι, όταν συστάθηκε η SACE BT το 2004 με σκοπό να εισέλθει στην αγορά βραχυπρόθεσμων εξαγωγικών πιστώσεων, η διοίκησή της ανέμενε ότι θα επιτύγχανε επαρκή αποδοτικότητα των κεφαλαίων που επενδύθηκαν σύμφωνα με τη **στρατηγική των τριών πυλώνων** ⁽³¹⁾, η οποία βασίζεται στην οργανική ανάπτυξη της δραστηριότητας ασφάλισης πιστώσεων (κατά το στάδιο της εκκίνησης για το οποίο το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο περιέχει πρόβλεψη τεσσάρων ετών) όσον αφορά τον πρώτο πυλώνα, σε βοηθητικές δραστηριότητες σε σχέση με την ασφάλιση πιστώσεων (άλλα είδη ασφαλίσεων ή υπηρεσίες), που δυνητικά περιλαμβάνει εξαγορές άλλων επιχειρήσεων, στην Ιταλία (διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων) όσον αφορά τον δεύτερο πυλώνα και στη γεωγραφική επέκταση μέσω εξαγορών εταιρειών στην αλλοδαπή (γεωγραφική διαφοροποίηση) όσον αφορά τον τρίτο πυλώνα.
- (49) Σύμφωνα με τη SACE, το σκεπτικό αυτής της στρατηγικής ενισχύθηκε από την ανάλυση του εξωτερικού συμβούλου ⁽³²⁾.
- (50) Σύμφωνα με τη SACE, είναι σαφές ότι οι οικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις που καταρτίστηκαν το 2004 δεν θα μπορούσαν να ενσωματώσουν ούτε να προβλέψουν τις επιπτώσεις των μελλοντικών εξαγορών που πραγματοποιήθηκαν κατά τα επόμενα έτη ⁽³³⁾. Με άλλους όρους, οι προβολές βασιζόνταν αποκλειστικά στην οργανική ανάπτυξη της SACE BT στην ιταλική αγορά ασφάλισης πιστώσεων (πρώτος πυλώνας αναφερόμενος στην αιτιολογική σκέψη 48) ⁽³⁴⁾.
- (51) Επειδή η εταιρεία ήταν νεοσύστατη, η μητρική εταιρεία αποφάσισε **να εισφέρει μεγαλύτερο κεφάλαιο άπαξ κατά το αρχικό στάδιο**. Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η προσέγγιση αυτή είναι παρόμοια με εκείνη που χρησιμοποιούν τα ταμεία επενδύσεων ιδιωτικών κεφαλαίων που επενδύουν αρχικά κεφάλαια για να χρησιμοποιηθούν για πιθανές συναλλαγές, τα οποία θα πρέπει ωστόσο να υπόκεινται σε ανεξάρτητες αξιολογήσεις και να είναι συνεπή με μία προκαθορισμένη στρατηγική ⁽³⁵⁾.
- (52) Επιπλέον, η Ιταλία υποστήριξε ότι, ακόμη κι αν το αρχικό σχέδιο περιελάμβανε αποκλειστικά την αποδοτικότητα για τον πρώτο πυλώνα της δραστηριότητας, είχαν αναφερθεί/εξετάζονταν και οι άλλοι δύο πυλώνες δραστηριοτήτων εκείνη την περίοδο. Είχαν ήδη αναφερθεί στην επιστολή της 17ης Δεκεμβρίου 2003, με την οποία κλήθηκε ένας σύμβουλος να υποβάλει προσφορά για την εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου για τη βραχυπρόθεσμη δραστηριότητα της SACE ⁽³⁶⁾. Ειδικότερα, στην προκήρυξη του διαγωνισμού για εξωτερικό σύμβουλο, η SACE ζήτησε την παρουσίαση μικρού αριθμού σεναρίων (κατ' ανώτατο όριο 2), που θα έπρεπε να εξετάσουν το ενδεχόμενο μιας ενδογενούς ανάπτυξης της SACE, με δικούς της πόρους και μέσα και σε συνεργασία με άλλες οντότητες, είτε ιταλικές είτε αλλοδαπές, η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει διάφορες επιλογές, όπως η συνεργασία με έναν από τους μεγαλύτερους παράγοντες της αγοράς, συνεργασία με δευτερεύοντα παράγοντα (π.χ. CESCE — Ισπανία, OND — Βέλγιο) και συνεργασία με ιταλική εταιρεία που δραστηριοποιείται σε άλλο τμήμα της αγοράς ή σε άλλο χρηματοοικονομικό τομέα.

⁽³⁰⁾ Πηγή: απάντηση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στην αίτηση πληροφοριών, που υποβλήθηκε στις 5 Μαρτίου 2012, σ. 2.

⁽³¹⁾ Πηγή: παρατηρήσεις της SACE που υποβλήθηκαν στις 5 Μαΐου 2011 ως απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 8, και πρακτικά της σύσκεψης των αντιπροσώπων της SACE BT, της SACE, των ιταλικών αρχών και των υπηρεσιών της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 2011.

⁽³²⁾ Βλέπε ενδεικτικά κεφάλαιο II, σ. 7 του αρχικού επιχειρηματικού σχεδίου.

⁽³³⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 9. Η SACE επανέλαβε τη θέση που είχε διατυπώσει ήδη η Ιταλία πριν από την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Βλέπε παράγραφο 1, σ. 15 των παρατηρήσεων της Ιταλίας της 12ης Φεβρουαρίου 2008.

⁽³⁴⁾ Το αρχικό επιχειρησιακό σχέδιο προέβλεπε ότι η SACE BT θα κατείχε μερίδιο 12,6 % στην ιταλική αγορά το 2008, με όγκο ασφαλιστρών ύψους 67,2 εκατ. ευρώ.

⁽³⁵⁾ Βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, 15 Σεπτεμβρίου 2011, σ. 17.

⁽³⁶⁾ Βλέπε παράρτημα 1 της απάντησης της SACE της 15ης Σεπτεμβρίου 2011, σ. 8.

- (53) Όσον αφορά πιθανές σχέσεις με τρίτους, ζητήθηκε από τον σύμβουλο να καταδείξει τα πιθανά πλεονεκτήματα της κοινής χρήσης τεχνολογίας και εμπειρογνώσις, των οικονομιών κλίμακας και της εξειδίκευσης και της κάθετης οργάνωσης δραστηριοτήτων προηγούμενων και επόμενων σταδίων.
- (54) Η SACE ισχυρίστηκε ότι το διοικητικό συμβούλιο άρχισε να εξετάζει τις εν λόγω δυνατότητες κατά την ίδια περίοδο που συστάθηκε η SACE BT. Για να στηρίξει περαιτέρω αυτό τον ισχυρισμό, η SACE υπέβαλε προκαταρκτική παρουσίαση συνεργασίας με την OND (Βέλγιο) και τη CESCE (Ισπανία) που συντάξε στις 5 Μαρτίου 2004, δηλαδή πριν από τη λήψη του πρώτου μέτρου ⁽³⁷⁾.
- (55) Για να παρουσιάσει τη βάση για μελλοντική επέκταση σε άλλες αγορές και τομείς δραστηριότητας, ο σύμβουλος υπέβαλε στη SACE, τον Μάρτιο του 2004, λεπτομερή ανάλυση των παραγόντων της αγοράς που δραστηριοποιούνται σε άλλους τομείς δραστηριότητας στην Ιταλία (υπηρεσίες παροχής εμπορικών πληροφοριών και εισπραχής πιστώσεων) και της ασφάλισης πιστώσεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ⁽³⁸⁾ και συγκριτική αξιολόγηση των πρακτικών της αγοράς (κυρίως των σημαντικών παραγόντων της αγοράς) όσον αφορά το κόστος (δηλαδή για την παροχή εμπορικών πληροφοριών, την εισπραχή πιστώσεων), το χρονοδιάγραμμα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, πολλαπλή ανάλυση της τιμολόγησης των πρόσφατων εξαγορών στον τομέα της παροχής εμπορικών πληροφοριών καθώς και συγκριτική αξιολόγηση με τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς, λόγω της ηγετικής θέσης τους στο αντίστοιχο τμήμα της αγοράς, όσον αφορά τις λύσεις επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- (56) Η Ιταλία υπενθυμίζει ότι στρατηγική των εξαγορών τέθηκε σε εφαρμογή πριν παρέλθει ένα έτος από την έναρξη της λειτουργίας της SACE BT (η πρώτη μη δεσμευτική προσφορά της SACE BT για το 70 % της Assedile υποβλήθηκε στις 18 Απριλίου 2005, ενώ η όλη διαδικασία κινήθηκε τον Μάρτιο του 2005, πέντε μήνες μετά την έναρξη της λειτουργίας της SACE BT). Επιπλέον, η Ιταλία υπέβαλε στην Επιτροπή διάφορες ανακοινώσεις που παρουσιάστηκαν στο διοικητικό συμβούλιο της SACE BT κατά την περίοδο 2006-2008, οι οποίες εξέταζαν τις μελλοντικές ευκαιρίες για αγορές ⁽³⁹⁾ (όλες υποστηρίζονταν από αποτιμήσεις εξωτερικών συμβούλων, τη δέουσα επιμέλεια κ.λπ., αν και ορισμένες από αυτές ήταν ατελείωτες για διάφορους λόγους).

Χρηματοοικονομικές προβλέψεις

- (57) Στην επιστολή πρόσκλησης υποβολής προσφορών για τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών, η SACE ζήτησε χρηματοοικονομικές προβλέψεις για τα τρία επόμενα έτη, 2005-2007. Μεταξύ άλλων, η SACE ζήτησε ποσοτικό προσδιορισμό των χρηματοοικονομικών πόρων (δηλαδή την κεφαλαιοποίηση) που απαιτούνται για την ανάπτυξη της βραχυπρόθεσμης δραστηριότητας και της αναμενόμενης αποδοτικότητας (δηλαδή απόδοση του επενδυμένου κεφαλαίου) ⁽⁴⁰⁾.
- (58) Η SACE ισχυρίστηκε ότι, επειδή οι ευκαιρίες εξαγοράς δεν ήταν ακόμη σαφείς και η αποτίμησή τους δεν ήταν ακόμη διαθέσιμη, το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο βασιζόταν αποκλειστικά στον πρώτο πυλώνα δραστηριότητας (οργανική ανάπτυξη στον κλάδο ασφάλισης πιστώσεων). Οι προβλέψεις της αποδοτικότητας, αν και είναι περιορισμένες, εφόσον δεν περιλαμβάναν τις στρατηγικές εξαγορών, ήταν παρ' όλα αυτά θετικές από το 2007 (τρίτο πλήρες έτος δραστηριότητας) ⁽⁴¹⁾ και, ενώ περιλαμβάνονταν και οι συνέργειες με τη μητρική εταιρεία (δηλαδή τη SACE), από το 2006 (δεύτερο πλήρες έτος δραστηριότητας).
- (59) Επιπλέον, ήδη τον Νοέμβριο του 2004, μόλις έναν μήνα μετά την έναρξη της λειτουργίας της SACE BT, το διοικητικό συμβούλιο ⁽⁴²⁾ συζήτησε την προσαρμογή του επιχειρηματικού σχεδίου το 2005-2009 ⁽⁴³⁾ («προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο»), που περιλαμβάνει ανάλυση των λειτουργιών της SACE BT κατά την έναρξη της δραστηριότητάς της, νέες παραδοχές για την ανάπτυξή της και οικονομικές-χρηματοοικονομικές προσομοιώσεις και σενάρια ανάπτυξης. Το συνοδευτικό υπόμνημα στο διοικητικό συμβούλιο προσδιορίζει με σαφήνεια την επέκταση της δραστηριότητας στην αγορά των εγγυήσεων και την οριοθέτηση του σεναρίου της εξέλιξης σε σχέση με άλλες δυνατότητες εξωτερικής ανάπτυξης στους τομείς που παρουσιάζουν ευκαιρίες για συνέργειες με τη δραστηριότητα της SACE BT, ώστε να εναρμονιστεί η απόδοση της συνολικής κεφαλαιακής επένδυσης στη SACE BT με τα στοιχεία αναφοράς της αγοράς.

⁽³⁷⁾ Παράρτημα 8 των παρατηρήσεων της SACE στις 5 Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽³⁸⁾ Βλέπε παραρτήματα 5-7 των παρατηρήσεων της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽³⁹⁾ Βλέπε παράρτημα 2 της απάντησης της SACE της 15ης Σεπτεμβρίου 2011, όπου αναφέρονται αρκετές πρωτοβουλίες για εξαγορές, είτε σε συνεργασία με άλλους φορείς, δηλαδή KUP (με την SA Ducroire) στην ανακοίνωση της 19ης Ιουλίου 2006, TINUBU SQUARE (με την ONDD και την CESCE) στις ανακοινώσεις της 19ης Ιουλίου και 8ης Σεπτεμβρίου 2006 και τη MEHIB (με την SA Ducroire) στην ανακοίνωση της 8ης Φεβρουαρίου και της 18ης Ιουνίου 2007, ή αυτοτελώς, δηλαδή CGIC (με τη δυνατότητα να μπορεί η μητρική εταιρεία SACE να υποβάλει προσφορά ή ίδια αντί της SACE BT) στην ανακοίνωση της 15ης Σεπτεμβρίου 2008.

⁽⁴⁰⁾ Βλέπε παράρτημα 1 της απάντησης της SACE της 15ης Σεπτεμβρίου 2011, σ. 8.

⁽⁴¹⁾ Η SACE υποστήριξε επίσης ότι η SACE BT πραγματοποίησε κέρδη ήδη το 2006, ξεπερνώντας τις προβλέψεις του σχεδίου, και υπέβαλε την ακόλουθη σύγκριση μεταξύ των πραγματικών και των προβλεπόμενων κερδών/ζημιών. Το 2005: - 1,5 εκατ. ευρώ (στο σχέδιο: - 2,4 εκατ. ευρώ) · το 2006: + 0,1 εκατ. ευρώ (στο σχέδιο: - 0,4 εκατ. ευρώ) · το 2007: - 1 εκατ. ευρώ (στο σχέδιο: + 3,1 εκατ. ευρώ) · το 2008: - 29,4 εκατ. ευρώ (στο σχέδιο: + 3,7 εκατ. ευρώ). Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 6, υποσημείωση 2.

⁽⁴²⁾ Συνεπώς, περιλαμβάνεται επέκταση των προβλέψεων στο 2009.

⁽⁴³⁾ Βλέπε παράρτημα 9 των παρατηρήσεων της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

- (60) Συγκεκριμένα, το προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο περιείχε ρητή αναφορά στους διάφορους πυλώνες της μελλοντικής ανάπτυξης της επιχείρησης: οργανική ανάπτυξη του κλάδου ασφάλισης πιστώσεων (πρώτος πυλώνας, βλέπε αιτιολογική σκέψη 48), επέκταση σε άλλους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ιταλία (δεύτερος πυλώνας, βλέπε αιτιολογική σκέψη 48) και εξωτερική ανάπτυξη, με την ένδειξη «για περαιτέρω ανάπτυξη» (δεύτερος και τρίτος πυλώνας, βλέπε αιτιολογική σκέψη 48), ανάλογα με τις δραστηριότητες μιας επιχείρησης-στόχου). Το αναγκαίο κεφάλαιο για τον πρώτο πυλώνα εκτιμήθηκε σε 40,3 εκατ. ευρώ. Όσον αφορά τον δεύτερο πυλώνα, προσδιοριζόταν αναλυτικά μόνο η ενδογενής επέκταση στον κλάδο των εγγυήσεων («cauzioni») με χωριστές χρηματοοικονομικές προβλέψεις για εκείνο τον τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας και εκτιμώμενο κεφάλαιο 3,7 εκατ. ευρώ.
- (61) Προστέθηκε ακόμη μια διεξοδικότερη ανάλυση της αναμενόμενης αποδοτικότητας σε συνάρτηση με το κεφάλαιο που διατίθεται για την ασφάλιση πιστώσεων και την παροχή εγγυήσεων: η ROAE για τα πρώτα δύο είδη προϊόντων (ασφάλιση πιστώσεων και εγγυήσεις — cauzioni) σχετικά με το απαιτούμενο κεφάλαιο των 44 εκατ. ευρώ εκτιμήθηκε σε 12,5 % (με 40,3 εκατ. ευρώ και 12,1 % αντίστοιχα μόνο για τον κλάδο ασφάλισης πιστώσεων) ⁽⁴⁴⁾. Το έγγραφο ανέφερε ότι η ανάλυση είχε προκαταρκτικό χαρακτήρα και θα υπήρχε διεξοδικότερη επεξεργασία της κατά την προετοιμασία του αναθεωρημένου επιχειρηματικού σχεδίου για κανονιστικούς σκοπούς (αναμενόταν τον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 2005).
- (62) Σύμφωνα με το προσαρμοσμένο σχέδιο, τα προβλεπόμενα κέρδη ανέρχονταν σε 4,8 εκατ. ευρώ το 2008 και η εκτιμώμενη ROAE για ολόκληρο το ποσό του κεφαλαίου προβλεπόταν να ανέλθει στο 4,4 % το 2009.
- (63) Εξάλλου, στα έγγραφα της 15ης Σεπτεμβρίου 2011 και της 5ης Μαρτίου 2012, η Ιταλία υπέβαλε υπολογισμό της SACE μιας «τεκμαιρόμενης εκ των προτέρων» αποδοτικότητας, που περιλαμβάνει τις συνέργειες και τις εξαγορές της KUP και Assedile (βλέπε πίνακα 4). Για τους σκοπούς της ανάλυσης αυτής, η Ιταλία έλαβε υπόψη τις εκ των προτέρων αποτιμήσεις που ήταν διαθέσιμες σε διάφορες χρονικές περιόδους: όταν εκπονήθηκε το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο, όταν εξετάστηκε και αξιολογήθηκε η εξαγορά του 70 % της Assedile και όταν εξετάστηκε και αξιολογήθηκε η εξαγορά του 100 % της Assedile και του 33 % της KUP. Οι αναμενόμενες συνέργειες από εξαγορές παρουσιάζονται χωριστά στο κάτω μέρος του πίνακα. Η εν λόγω ανάλυση δεν λαμβάνει υπόψη τις εξαγορές που δρομολογήθηκαν και αξιολογήθηκαν, αλλά δεν ολοκληρώθηκαν. Κάθε πλεονάζον κεφάλαιο που δεν ήταν αναγκαίο για τις εξαγορές που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 56, πριν εντοπιστούν και αξιολογηθούν, διατίθεται μόνο στον κλάδο της ασφάλισης πιστώσεων (πρώτος πυλώνας).

Πίνακας 4

Υπολογισμός της «τεκμαιρόμενης εκ των προτέρων» αποδοτικότητας της SACE

		Έτος αναφοράς	Ποσό του κεφαλαίου (σε εκατ. ευρώ)	Κέρδη αφαιρουμένων των φόρων που αναμένονται το έτος αναφοράς (εκατ. ευρώ)	ROE
Κατάσταση στις 18 Μαΐου 2004					
	Αυτοτελής κλάδος ασφάλισης πιστώσεων σύμφωνα με το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο του Μαΐου 2004	2008	105	3,7	3,5 %
			105	3,7	3,5 % (*)
«Τεκμαιρόμενη εκ των προτέρων», μετά την εξαγορά του 70 % της Assedile					
	Εξαγορά της Assedile ⁽¹⁾	2009	27	2,7	10,2 %
	Αυτοτελώς μετά την εξαγορά της Assedile	2008	78	3,7	4,7 %
			105	6,4	6,1 %

⁽⁴⁴⁾ Βλέπε σ. 8 και 10 του τροποποιημένου επιχειρηματικού σχεδίου.

	Έτος αναφοράς	Ποσό του κεφαλαίου (σε εκατ. ευρώ)	Κέρδη αφαιρουμένων των φόρων που αναμένονται το έτος αναφοράς (εκατ. ευρώ)	ROE
«Τεκμαιρόμενη εκ των προτέρων», μετά την εξαγορά του 100 % της Assedile και του 33 % της KUP				
Εξαγορά της Assedile (70 % + 30 %)	2009	41,7	3,9	9,4 %
Εξαγορά της KUP (33 %) ⁽²⁾	2011	13,3	1,2	8,7 %
Αυτοτελώς μετά την εξαγορά της Assedile και της KUP	2008	50	3,7	7,4 %
		105	8,8	8,3
«Τεκμαιρόμενη εκ των προτέρων», μετά τις εξαγορές και τα έσοδα από συνέργειες				
Συνέργειες SACE BT/SACE			1,9	
Συνέργειες SACE BT/Assedile			0,6	
		105	11,3	10,8 % (*)

(*) Σε περίπτωση που το έτος αναφοράς είναι το 2009 (όπως ορίζεται στο προσαρμοσμένο σχέδιο) και όχι 2008 και, κατά συνέπεια, λαμβάνεται υπόψη το κέρδος των 4,8 εκατ. ευρώ, η «τεκμαιρόμενη εκ των προτέρων» ROE μετά τις εξαγορές και συνέργειες ανέρχεται στο **11,8 %**.

(1) Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012 — Απάντηση της SACE (σημείο 16, σ. 5), ο εξωτερικός σύμβουλος που προβλέπεται για το 2009 (το πέμπτο έτος μετά την εξαγορά), η ROE του 9,8 % για την εξαγορά του 100 % της Assedile αποτιμήθηκε περίπου σε 40 εκατ. ευρώ (βλέπε Progetto Zorro, 30 Μαΐου 2005, σ. 30). Έτσι, η SACE υπολόγισε κέρδος 3,9 εκατ. ευρώ μετά την εξαγορά του 100 % της Assedile: 40 εκατ. ευρώ, ROE * 9,8 % (και 2,7 εκατ. ευρώ για το 70 % της Assedile).

(2) Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαρτίου 2011, στην απάντησή της στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας (σ. 21), οι χρηματοοικονομικές προβλέψεις του εξωτερικού συμβούλου για την εξαγορά της KUP παρουσίαζαν αναμενόμενα καθαρά κέρδη 3,5 εκατ. ευρώ το 2011 (κατά το πέμπτο έτος μετά την εξαγορά). Συνεπώς, 33 % * 3,5 εκατ. ευρώ = 1,2 εκατ. ευρώ. Εάν διαιρεθεί η αναμενόμενη απόδοση διά της αρχικής επένδυσης, η SACE BT θα επιτύχει ROE 8,7 %.

(64) Ως προς το ποσοστό απόδοσης, ένας ιδιώτης επενδυτής θα επιδίωκε μια παρόμοια επένδυση («επιδιωκόμενο ποσοστό απόδοσης»). Η Ιταλία αμφισβήτησε το ποσοστό που πρότεινε ο καταγγέλλων (ROE 11,5 %). Η Ιταλία θεωρεί ότι το δείγμα των εταιρειών για τις οποίες υπολογίστηκε η ROE δεν ήταν αντιπροσωπευτικό και η χρονική περίοδος για την οποία υπολογίστηκε η ROE δεν ήταν κατάλληλη. Η SACE υποστήριξε ότι το επαρκές ποσοστό απόδοσης για τον κλάδο της ασφάλισης πιστώσεων στην Ιταλία θα έπρεπε να καθοριστεί με βάση τη μέση αποδοτικότητα των εταιρειών που λειτουργούσαν στην Ιταλία, δηλαδή Coface Italy (Viscontea Coface) και Euler Hermes SIAC, κατά την περίοδο 1998 έως 2003, και να ανέρχεται στο 10,25 % σε μη σταθμισμένο μέσο όρο. Η SACE εξήγησε ότι η SACE Atradius (Ιταλία) εξαιρέθηκε από τους υπολογισμούς, διότι κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου διαπιστώθηκε μεταβλητότητα που επηρέασε σημαντικά τα αποτελέσματα, σε βαθμό που παρουσίασαν αρνητική τιμή αναφοράς (- 2,4 % σε περίπτωση χρήσης απλού μη σταθμισμένου μέσου όρου) ⁽⁴⁵⁾.

(65) Ωστόσο, η Ιταλία υποστήριξε ότι το απαιτούμενο ποσοστό απόδοσης πρέπει να βασίζεται στον σταθμισμένο μέσο συντελεστή. Στις παρατηρήσεις της Ιταλίας, η SACE υπολόγισε τον σταθμισμένο μέσο συντελεστή ROE για την περίοδο 1998-2003 της Coface Italy και της Euler Hermes SIAC σταθμίζοντας τις μέσες ROE της περιόδου με τον συντελεστή στάθμισης των εγγεγραμμένων μεικτών ασφαλιστρών για την ίδια περίοδο για τις δραστηριότητές τους ασφάλισης πιστώσεων. Με τον τρόπο αυτό, υπολογίστηκε ότι το ποσοστό απόδοσης θα ήταν 8,7 %.

⁽⁴⁵⁾ Βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, 15 Σεπτεμβρίου 2011, σ. 4.

- (66) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η διαφορά μεταξύ του εκτιμώμενου ποσοστού απόδοσης με τη χρήση μη σταθμισμένων και σταθμισμένων μέσων όρων, ήτοι μεταξύ 10,25 % και 8,7 %, δεν είναι τόσο σημαντική, ώστε να επηρεάζει ουσιαστικά την απόφαση ενός επενδυτή με μεσοπρόθεσμο έως μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Ωστόσο, η Ιταλία έκρινε καταλληλότερο να χρησιμοποιηθεί η σταθμισμένη μέση ROE, όπως προβλέπεται ανωτέρω, για τους ακόλουθους δύο λόγους ⁽⁴⁶⁾:
- α) Ο υπολογισμός ενός σταθμισμένου μέσου όρου είναι καταλληλότερη μέθοδος σε σύγκριση με αυτήν του μη σταθμισμένου μέσου όρου, διότι αποδίδει καλύτερα το απαιτούμενο ποσοστό απόδοσης σε έναν τομέα με 2 παράγοντες της αγοράς με σημαντικές διαφορές ως προς την απόδοση μεταξύ των παραγόντων και μεταξύ των ετών και σημαντικές διαφορές στον κύκλο εργασιών μεταξύ των δύο παραγόντων της αγοράς ⁽⁴⁷⁾.
- β) Ως βάση για τη στάθμιση, η Ιταλία χρησιμοποίησε τα εγγεγραμμένα μεικτά ασφάλιστρα στον κλάδο ασφάλισης πιστώσεων, με το στόχο τη σύγκριση ενός ομοιογενούς δείγματος με τη δραστηριότητα της νέας SACE BT το 2004 (αυτό άρχισε με τον κλάδο ασφάλισης πιστώσεων και μόνον αργότερα επεκτάθηκε σε άλλες συναφείς δραστηριότητες). Η δραστηριότητα ασφάλισης εγγυήσεων («*ramo cauzioni*») εξαιρέθηκε από τη βάση του υπολογισμού, διότι χαρακτηρίζεται από διαφορετική δυναμική σε σύγκριση με τον κλάδο ασφάλισης πιστώσεων. Μόνο η Coface δραστηριοποιούνταν στον κλάδο των εγγυήσεων το 2004 ⁽⁴⁸⁾.
- (67) Η Ιταλία ανέφερε επίσης ότι ο υπολογισμός του απαιτούμενου συντελεστή απόδοσης με βάση το σύνολο των ασφαλιστρών (δηλαδή χωρίς να περιορίζεται αποκλειστικά στα ασφάλιστρα ασφάλισης πιστώσεων, όπως εξηγείται ανωτέρω) θα ανερχόταν σε 9,5 %.

IV. 3. ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ: ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΤΡΟ

- (68) Η SACE υποστηρίζει ότι το μέτρο βασιζόταν στο στοιχείο του κέρδους και σε αντισταθμιστική δραστηριότητα σύμφωνα με τις πρακτικές της αγοράς. Τονίζει ότι οι κύριοι όροι της αντισταθμιστικής κάλυψης που παρείχε η SACE υπέρ της SACE BT το 2009 ήταν οι ίδιοι με εκείνους που συμφωνήθηκαν με τους ιδιωτικούς αντισταθμιστές λίγους μήνες νωρίτερα (βλέπε αιτιολογική σκέψη αριθ. 31). Εκ των υστέρων, συνάγεται ότι επωφεληθήκε μόνον η μητρική εταιρεία, η SACE, η οποία εισέπραξε ασφάλιστρα 1,56 εκατ. ευρώ ⁽⁴⁹⁾, αφού η SACE BT δεν έκανε χρήση της αντισταθμίστης για να καλύψει τις προκαθορισμένες υπερβολικές ζημιές.
- (69) Επιπλέον, η Ιταλία υποστηρίζει ότι, στο επίπεδο των κεφαλαιακών απαιτήσεων («*requisito patrimoniale*») που υπολογίστηκαν με βάση την πρόταση φερεγγυότητας 2 την εποχή εκείνη το 2009 (τεχνικές προδιαγραφές QIS4), το δεύτερο μέτρο δεν περιορίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της SACE BT. Συγκεκριμένα, η κάλυψη των υπερβολικών ζημιών δεν ανέφερε κανένα όφελος, διότι δεν αναγνωρίζεται στον τυποποιημένο μαθηματικό τύπο που χρησιμοποιεί η SACE BT ως μέθοδο ποσοτικού προσδιορισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Όσον αφορά τον αντίκτυπο στην απορρόφηση κεφαλαίων («*assorbimento di capitale*»), η Ιταλία εξήγησε ότι, εξ ορισμού, όλες οι μορφές αντισταθμίστης παράγουν αποτελέσματα σχετικά με το επίπεδο των κεφαλαίων, περιλαμβανομένης της αντισταθμίστης με τη μορφή της κάλυψης υπερβολικών ζημιών ⁽⁵⁰⁾. Η Επιτροπή ζήτησε ειδικά από την Ιταλία στις 4 Ιανουαρίου 2012 να δηλώσει το ποσό κεφαλαιακής αρωγής στο επίπεδο της SACE BT μετά την αντισταθμίστη υπερβολικών ζημιών που συνάφθηκε το 2009 με τη SACE. Η Ιταλία δεν έχει υποβάλει τις ζητούμενες πληροφορίες, αλλά υπενθυμίζει ότι η αντισταθμίστη υπερβολικών ζημιών δεν συνεπάγεται απαλλαγή από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις («*requisiti patrimoniali di vigilanza*») ⁽⁵¹⁾.
- (70) Ωστόσο, η SACE δήλωσε ότι ένας από τους κύριους σκοπούς της αντισταθμίστης είναι να αυξηθεί η ικανότητα του εκχωρούντος ασφαλιστή να συνάπτει περαιτέρω συμβάσεις ⁽⁵²⁾.
- (71) Όσον αφορά την εφαρμογή της ρήτηρας διαφυγής που ορίζεται στην ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων ⁽⁵³⁾, η Ιταλία δήλωσε ότι δεν έκρινε σκόπιμο να χορηγήσει δημόσια στήριξη στον εν λόγω τομέα και αποφάσισε να μην κάνει χρήση της ρήτηρας διαφυγής ⁽⁵⁴⁾. Η SACE θεώρησε ότι το αίτημα της Επιτροπής να υποβάλει στοιχεία που θα μπορούσαν να αποδείξουν έλλειψη κάλυψης στην αγορά για τους εξαγωγείς δεν ήταν συναφές με το εν λόγω ζήτημα ⁽⁵⁵⁾.

⁽⁴⁶⁾ Βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, σημείο 12, που υποβλήθηκε στις 5 Μαρτίου 2012, σ. 2-3.

⁽⁴⁷⁾ Σύμφωνα με το προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο, το 2003, η Euler Hermes SIAC κατείχε στην Ιταλία μερίδιο αγοράς 47,5 %, η Atradius-SIC (Ιταλία) 20,1 % και η Coface Italy (Viscontea Coface) 17,9 %.

⁽⁴⁸⁾ Αυτός ο ισχυρισμός της Ιταλίας δεν υποστηρίζεται από το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο που κατάρτισε ο εξωτερικός σύμβουλος. Σύμφωνα με το παράρτημα 1 του σχεδίου — «*La best practice del mercato. Benchmarking sui principali players*», του Φεβρουαρίου 2004 (βλέπε παρατηρήσεις της Ιταλίας της 12ης Φεβρουαρίου 2008, παράρτημα 1), τόσο η Viscontea Coface όσο και η Euler Hermes SIAC δραστηριοποιούνταν στον κλάδο των εγγυήσεων (βλέπε σ. 17 και 34).

⁽⁴⁹⁾ Για την αποζημίωση που κατέβαλε η SACE BT στην SACE, βλέπε τις παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 30.

⁽⁵⁰⁾ Βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, 15 Σεπτεμβρίου 2011, σ. 7.

⁽⁵¹⁾ Βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, σημείο 13, που υποβλήθηκε στις 5 Μαρτίου 2012, σ. 3.

⁽⁵²⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 25.

⁽⁵³⁾ Σύμφωνα με την ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων, η ρήτρα διαφυγής που χρησιμοποιείται στην περίπτωση των προσωρινά μη εμπορεύσιμων κινδύνων, δηλαδή των εμπορεύσιμων κινδύνων ασφάλισης πιστώσεων για τους οποίους μπορεί να μην είναι δυνατή η κάλυψη από ιδιωτικές εταιρείες ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων ή από κρατικές ή ενισχυόμενες από το κράτος επιχειρήσεις ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων που λειτουργούν για ίδιο λογαριασμό, λόγω έλλειψης ασφαλιστικής ή αντισταθμιστικής ικανότητας. Στις περιπτώσεις αυτές, οι προσωρινά μη εμπορεύσιμοι κίνδυνοι μπορούν να αναληφθούν για λογαριασμό μιας κρατικής ή υποστηριζόμενης από το κράτος επιχείρησης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων για μη εμπορεύσιμους κινδύνους που ασφαλιζονται για λογαριασμό ή με την εγγύηση του κράτους. Όποιο κράτος μέλος σκοπεύει να χρησιμοποιήσει την εν λόγω ρήτρα διαφυγής πρέπει να το κοινοποιεί άμεσα στην Επιτροπή.

⁽⁵⁴⁾ Βλέπε παρατηρήσεις του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 5.

⁽⁵⁵⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 29.

IV. 4. ΤΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ: ΤΡΙΤΟ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΤΡΟ

- (72) Η SACE υποστηρίζει ότι με την εφαρμογή του τρίτου και του τέταρτου μέτρου αποσκοπούσε στην εξασφάλιση της «χρηματοοικονομικής ισορροπίας» της SACE BT, ώστε να εγγυηθεί τη φερεγγυότητα της επιχείρησης, εντός των περιορισμών που επιβάλλει το νομοθετικό πλαίσιο. Όταν θα εξασφαλιζόταν η φερεγγυότητα της SACE BT, θα ήταν δυνατόν να επιτευχθεί επαρκές επίπεδο αποδοτικότητας ⁽⁵⁶⁾. Επιπλέον, η SACE τονίζει ότι πολλές ιδιωτικές ιταλικές επιχειρήσεις, ανταγωνιστές της SACE BT, κατέγραψαν ζημίες το 2008 και το 2009. Αυτό προκάλεσε την παρέμβαση των μετόχων τους που προέβλεψαν σε σημαντικές εισφορές κεφαλαίου (σε διεθνές επίπεδο, επίσης, η Natixis ανακεφαλαιοποίησε την Coface δύο φορές, το 2009 και στις αρχές του 2010, ενώ η Coface κατέγραψε ζημία ύψους 163 εκατ. ευρώ το 2009).
- (73) Η SACE παρατηρεί επίσης ότι, αν και η οικονομική κρίση έπληξε όλους τους φορείς της αγοράς, οι επιπτώσεις της κρίσης είχαν ιδιαίτερα σοβαρό αντίκτυπο στη SACE BT. Ως προς αυτό, η SACE υποστηρίζει ότι η SACE BT είναι ακόμη σε φάση εκκίνησης. Για τον λόγο αυτό, η SACE BT δεν μπορεί να κάνει χρήση του «αποθεματικού εξισορρόπησης» («Riserva di perequazione») ⁽⁵⁷⁾ για να αντιμετωπίσει τις απρόβλεπτες οικονομικές και χρηματοπιστωτικές καταστάσεις, διότι το αποθεματικό αυτό δεν έχει συσταθεί ακόμη. Όλοι οι άλλοι μεγάλοι ανταγωνιστές της SACE BT, και η Coface, επωφελήθηκαν από αυτό το αποθεματικό κατά τη διάρκεια της παρούσας οικονομικής κρίσης.
- (74) Σε απάντηση στο αίτημα της Επιτροπής στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας να αναφέρει το εκτιμώμενο κόστος με το οποίο θα επιβαρυνόταν η SACE, σε περίπτωση πώλησης ή εκκαθάρισης της SACE BT, η SACE ανέφερε ότι η εκκαθάριση της SACE BT είναι μια καθαρά θεωρητική δυνατότητα που δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην πράξη αυτή τη στιγμή. Οι βασικοί λόγοι που επικαλέστηκε η SACE αφορούν: i) την έλλειψη άμεσου οφέλους για τη SACE ως μέτοχο, εφόσον η εκκαθάριση θα είχε μάλλον παγιώσει τα αρνητικά αποτελέσματα στο πλαίσιο ιδιαίτερα δυσμενών συνθηκών της αγοράς εκείνη την περίοδο και θα υπονόμει σημαντικά το κύρος της SACE· ii) το ενδεχόμενο η ενέργεια αυτή να ερμηνευθεί από τις αγορές ως κρίση ρευστότητας εντός SACE· iii) το ενδεχόμενο η τιμή πώλησης να είναι ανεπαρκής ⁽⁵⁸⁾. Απαντώντας στο χωριστό αίτημα της Επιτροπής όσον αφορά την έκθεση της SACE έναντι της SACE BT την περίοδο πριν από τη λήψη του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου μέτρου, η Ιταλία ανέφερε ότι, θεωρητικά, σε περίπτωση παύσης της δραστηριότητας και εκκαθάρισης των περιουσιακών στοιχείων της SACE BT κατά τη διάρκεια του 2009, οι υποχρεώσεις συνολικού ύψους 2,09 εκατ. EUR προς την SACE ήταν δυνατόν να εκτεθούν σε κίνδυνο. Η Ιταλία δήλωσε ότι το καθαρό υπόλοιπο μεταξύ ενεργητικού και παθητικού της SACE για το έτος 2008 ήταν θετικό και ανερχόταν σε 8,43 εκατ. ευρώ ⁽⁵⁹⁾, δηλαδή, σε απόλυτες τιμές, η SACE ήταν οφειλέτης της SACE BT.
- (75) Η SACE δήλωσε ότι κατά την εφαρμογή της εν λόγω αρχής πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη οι περιοριστικές κανονιστικές ρυθμίσεις. [...] (*) Εξάλλου, η SACE θεωρεί ότι ένας επενδυτής δεν επικεντρώνεται μόνο στην απόδοση της επένδυσης, αλλά και σε άλλα στοιχεία όπως η διασφάλιση της δημόσιας εικόνας του ομίλου ή ο αναπροσανατολισμός των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ⁽⁶⁰⁾.
- (76) Ιταλία ανέφερε ότι το ποσό των 70 εκατ. ευρώ (τρίτο και τέταρτο μέτρο) ήταν μέρος των κεφαλαιακών αναγκών που διαπιστώθηκαν τον Μάιο του 2009 από το τμήμα διαχείρισης κινδύνων ⁽⁶¹⁾ για την τήρηση των μελλοντικών απαιτήσεων φερεγγυότητας 2 ⁽⁶²⁾ ⁽⁶³⁾. Η προσομοίωση αυτή βασίστηκε στον αναθεωρημένο προϋπολογισμό του 2009.
- (77) Σύμφωνα με τη SACE, οι αποφάσεις για την ανακεφαλαιοποίηση της SACE BT ελήφθησαν σε συνάρτηση με την αναμενόμενη αποκατάσταση της αποδοτικότητας, με ισοσκέλιση το 2011 ⁽⁶⁴⁾.
- (78) Σύμφωνα με την Ιταλία, από το 2009, η SACE BT υποβλήθηκε σε ριζικές αλλαγές ως προς την οργάνωση, τις μεθόδους διαχείρισης και επιχειρηματικές μεθόδους, που αποκατέστησαν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της εταιρείας και συνέβαλαν στην αποκατάσταση της κερδοφορίας της το 2011, καθ' υπέρβαση των προβλέψεων στο επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2011-2013. Ενόψει των μεταβαλλόμενων οικονομικών συνθηκών και των όρων της αγοράς, το

⁽⁵⁶⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 33, υποσημείωση 37.

⁽⁵⁷⁾ Σύμφωνα με τις οδηγίες περί ασφαλίσεων, τα αποθεματικά εξισορρόπησης αποσκοπούν στην εξισορρόπηση των διακυμάνσεων του ποσοστού ζημιών κατά τα επόμενα έτη ή στην κάλυψη των ειδικών κινδύνων. Τα αποθεματικά εξισορρόπησης αποτελούν μέρος των τεχνικών διατάξεων σχετικά με τον ισολογισμό και η μεταβολή των αποθεματικών εξισορρόπησης περιλαμβάνεται στο τεχνικό σκέλος του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης. Βλέπε CEIOPS — Σύνοψη της έρευνας για τα αποθεματικά εξισορρόπησης, Ιανουάριος 2009, σ. 2, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/reports/CEIOPS-DOC-32-08-Summary-of-a-survey-on-equalisation-provisions.pdf

⁽⁵⁸⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 45. Η SACE παραθέτει τα στοιχεία της εταιρείας την Dealogic, η οποία διαπίστωσε ότι οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές στον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό τομέα το 2009 (176 δισεκατ. ευρώ) ουσιαστικά μειώθηκαν κατά το ήμισυ σε σύγκριση με το 2008. Περίπου το 50 % των συναλλαγών κατά το 2009 επικεντρώθηκαν σε επισφαλή περιουσιακά στοιχεία.

⁽⁵⁹⁾ Βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, σημείο 14, που υποβλήθηκε στις 5 Μαρτίου 2012, σ. 4.

(*) Εμπιστευτικές πληροφορίες.

⁽⁶⁰⁾ Για να στηρίξει αυτό το επιχειρήμα η Ιταλία παρέπεμψε στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση: C-303/88, Συλλογή 1991, σ. I-1433 — Ιταλία/Επιτροπή («ENI/Lanerossi»), σκέψη 21 (βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 36).

⁽⁶¹⁾ Η διαχείριση των κινδύνων έχει ανατεθεί στη μητρική εταιρεία, SACE. Βλέπε αιτιολογική σκέψη 25.

⁽⁶²⁾ Βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, σημείο 19, της 5ης Μαρτίου 2012, σ. 6.

⁽⁶³⁾ [...].

⁽⁶⁴⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 33.

επιχειρηματικό σχέδιο της SACE BT για το 2011-2013 επικαιροποιήθηκε προκειμένου να ληφθεί υπόψη η σημερινή κρίση και να καθοριστούν ορισμένες πρωτοβουλίες για την περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας (βλέπε πίνακα 5). Το προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο για το 2011-2013 εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT στις 24 Νοεμβρίου 2011. Τα πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2011, (δηλαδή δύο έτη μετά τις εισφορές κεφαλαίου) αναφέρουν τον στόχο της σταδιακής βελτίωσης της αποδοτικότητας (σε όρους ROE), ώστε η επιχείρηση να φθάσει στον μέσο όρο του τομέα.

Πίνακας 5

Χρηματοοικονομικά στοιχεία της SACE BT που προβλέπονται στο επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2010-2011 και το προσαρμοσμένο σχέδιο για το 2011-2013

σε εκατ. ευρώ	Πραγματικά στοιχεία			Προβλέψεις στο επιχειρηματικό σχέδιο για το 2010-2011 που εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο στις 4 Αυγούστου 2009 ⁽¹⁾			Προβλέψεις στο επιχειρηματικό σχέδιο για το 2011-2013 που εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο στις 24 Νοεμβρίου 2011 ⁽²⁾		
	2008 (*)	2009	2010	Αναθεωρημένος προϋπολογισμός 2009	Επιχειρηματικό σχέδιο 2010	Επιχειρηματικό σχέδιο 2011	2011 Προβλέψεις	2012 Προβλέψεις	2013 Προβλέψεις
Εγγεγραμμένα μεικτά ασφάλιστρα ⁽³⁾	99,7	95,2	94,6	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Τεχνικά ασφαλιστικά έξοδα που επιβαρύνουν τη SACE («sinistri di competenza»)	- 70,6	- 104,9	- 59,8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Γενικά έξοδα	- 36,1	- 38,2	- 37,3	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Τεχνικό αποτέλεσμα πριν την αντασφάλιση	- 63,0	- 60,0	18,2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Τεχνικό αποτέλεσμα πριν την αντασφάλιση	- 39,3	- 56,4	5,0	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Έσοδα προ φόρων	- 39,5	- 47,3	- 4,8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Καθαρά έσοδα	- 29,5	- 34,1	- 4,8	[≤ 0]	[≤ 0]	[≤ 0]	[...]	[...]	[...]
ROE προ φόρων (%) ⁽⁴⁾	μ.δ.	- 41,7 %	- 4,4 %	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	[...]	[...]	[...]
ROE μετά από φόρους (%) ⁽⁵⁾	- 38,0 %	- 30,6 %	- 4,4 %	μ.δ.	μ.δ.	μ.δ.	[...]	[...]	[...]
Δείκτης ζημιών (%)	131,0%	119 %	67 %	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Αναλογία κόστους (%)	44,6 %	43 %	41 %	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Συνδυασμένος δείκτης (%)	175,6%	163 %	108 %	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(*) Περιλαμβάνει επίσης τη δραστηριότητα ασφαλείων ζωής («include il ramo vita») που εκποιήθηκε το 2009.

(1) Οι προβλέψεις περιλαμβάνονται στο επιχειρηματικό σχέδιο 2010-2011, σ. 8, που ενέκρινε το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT στις 4 Αυγούστου 2009 (βλέπε παράρτημα 4 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE BT της 4ης Αυγούστου 2009, υποβλήθηκε στις 9 Ιουνίου 2010).

(2) Οι προβλέψεις περιλαμβάνονται στο προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο 2011-2013 («Aggiornamento Piano Industriale»), σ. 8 και 19, που εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT στις 24 Νοεμβρίου 2011. (Βλέπε παράρτημα 8 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE BT της 24ης Νοεμβρίου 2011, που υποβλήθηκε στις 30 Μαρτίου 2012).

(3) Τα μεικτά ασφάλιστρα, σε αντίθεση με τα ασφάλιστρα χωρίς το κόστος αντασφάλισης, καλύπτουν επίσης μέρος του κινδύνου που μεταβιβάζεται στους αντασφαλιστές.

(4) Η ROE υπολογίζεται ως έσοδα προ φόρων/καθαρή θέση («patrimonio netto»), με την παραδοχή της μη διανομής κερδών και της εισφοράς κεφαλαίου 108,7 εκατ. ευρώ στις 31 Δεκεμβρίου 2011.

(5) Υπολογισμοί της Επιτροπής βάσει των οικονομικών καταστάσεων και προβλέψεις για την περίοδο 2011-2013.

- (79) Στην τελευταία επιστολή της 30ής Μαρτίου 2012, η Ιταλία επανέλαβε ότι τα μέτρα δεν μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος και ότι είναι σύμφωνα με την αρχή του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς (IEOA). Πρώτον, η Ιταλία εξήγησε ότι αυτές ήταν αποφάσεις του ομίλου που αποσκοπούσαν στην προστασία της καλής φήμης του ομίλου. Δεύτερον, η Ιταλία υποστήριξε ότι η SACE λειτουργεί ως παράγοντας της αγοράς και επενδύει τους πόρους της στην ανάπτυξη της επιχείρησης στην οποία λειτουργεί, χωρίς να βασίζεται κατά κανένα τρόπο στη στήριξη του κράτους. Κατά τη διάρκεια της κρίσης, η μητρική εταιρεία SACE παρέμεινε αποδοτική και διένειμε μερίσματα στο κράτος. Για τον λόγο αυτό, η Ιταλία υποστήριξε ότι η SACE δεν έκρινε ποτέ απαραίτητο να εκπονήσει σχέδιο αναδιάρθρωσης προς υποβολή στην Επιτροπή, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής περί της αποκατάστασης της βιωσιμότητας της κρίσης βάσει των κανόνων κρατικών ενισχύσεων («ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης») ⁽⁶⁵⁾. Ούτε η εθνική εποπτική αρχή, ISVAP, προέβαλε αντίρρηση ούτε ζήτησε ειδικές διαδικασίες μετά την ανακεφαλαιοποίηση της SACE BT. Τέλος, η Ιταλία επανέλαβε την εκτίμηση ότι θα ήταν πολύ δύσκολο να βρεθεί εκείνη την περίοδο μελλοντικός αγοραστής της SACE BT.
- (80) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η κρίση της SACE BT δεν προκλήθηκε από εσωτερικές διαδικασίες, αλλαγές της ζήτησης ή άλλους παράγοντες που θα επέβαλαν σε βάθος επανεξέταση του επιχειρηματικού μοντέλου και μεταγενέστερη αναδιάρθρωση, αλλά από τη σημαντική αύξηση των απαιτήσεων που προκάλεσε η κρίση. Με βάση τα ανωτέρω, η Ιταλία ισχυρίζεται ότι η SACE αποφάσισε να χορηγήσει πρόσθετα κεφάλαια και να εισαγάγει τις απαραίτητες οργανωτικές και διαχειριστικές αλλαγές με απόλυτη αυτονομία και υπό το πρίσμα ενός διαχειρίσιμης αγοράς.

IV. 5. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (81) Το μεγαλύτερο μέρος των παρατηρήσεων της Ιταλίας και της SACE αφορούσε την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, με το επιχείρημα ότι τα μέτρα είναι σύμφωνα με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία αγοράς και δεν μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος και, ως εκ τούτου, δεν ενέχουν στοιχείο ενίσχυσης. Εάν η Επιτροπή έκρινε, παρ' όλα αυτά, ότι τα εν λόγω μέτρα συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, η SACE υποστήριξε ότι τα μέτρα θα πρέπει να γίνουν αποδεκτά και να κηρυχθούν συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά ⁽⁶⁶⁾. Όσον αφορά το δεύτερο μέτρο, η SACE θεωρεί τις αμφιβολίες που εξέφρασε η Επιτροπή σχετικά με τη συμβατότητα του εν λόγω μέτρου ως απόλυτα υποθετικές ⁽⁶⁷⁾. Ως προς το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, η SACE επανέλαβε ότι, σε κάθε περίπτωση, θα μπορούσαν να κριθούν συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της Συνθήκης, με βάση τις ανακοινώσεις που παραθέτει η Επιτροπή ⁽⁶⁸⁾.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

V. 1. ΥΠΑΡΞΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 107 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

- (82) Πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο τα τέσσερα μέτρα που ορίζονται στο τμήμα II. 4 συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Όπως ορίζεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά.
- (83) Ο χαρακτηρισμός ενός μέτρου ως κρατική ενίσχυση, συνεπώς, προϋποθέτει ότι πληρούνται οι ακόλουθοι όροι: πρέπει να καταλογίζεται στο κράτος και να χρηματοδοτείται από κράτος μέλος ή με κρατικούς πόρους, πρέπει να παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα που μπορεί να ευνοεί ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής και πρέπει να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και να μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- (84) Εφόσον οι όροι αυτοί έχουν σωρευτικό χαρακτήρα, πρέπει να συντρέχουν όλοι για να χαρακτηριστεί ένα μέτρο ως κρατική ενίσχυση. Συνεπώς, εάν δεν ικανοποιείται ένας από τους όρους, τότε το επίμαχο μέτρο δεν μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση.
- (85) Στην αιτιολογική σκέψη 61 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή ανέφερε ότι το μέρος των μέτρων που θα πληρούσε έναν από τους ακόλουθους δύο όρους δεν θα συνιστούσε ενίσχυση:
- α) το κεφάλαιο/αντασφάλιση που ωφελείται από τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους (σε αντίθεση με τους εμπορεύσιμους κινδύνους) **(το πρώτο κριτήριο εξαίρεσης)**. Πράγματι δεν υπάρχει αγορά γι' αυτούς τους κινδύνους και, ως εκ τούτου, η στήριξη του κράτους δεν θα νόθευε τον ανταγωνισμό μεταξύ των ασφαλιστικών εταιρειών και, συνεπώς, θα μπορούσε να αποκλειστεί ο χαρακτηρισμός της ενίσχυσης, και
 - β) το ποσό του κεφαλαίου που χορηγήθηκε στη SACE BT, το οποίο είχε ήδη διατεθεί έμμεσα (μετατράπηκε) σε εμπορεύσιμους κινδύνους εντός της SACE (εφόσον το κεφάλαιο αυτό, εάν μεταφερόταν στη SACE BT με δραστηριότητες τις οποίες στήριζε ήδη εντός της SACE, θα αποτελούσε συνέχεια της ίδιας δραστηριότητας με τα ίδια κεφάλαια, με διαφορετική νομική μορφή. Η μεταφορά του κεφαλαίου αυτού δεν θα συνιστούσε, συνεπώς, πλεονέκτημα για τις εν λόγω δραστηριότητες και ο χαρακτηρισμός της εγγύησης ως ενίσχυσης θα μπορούσε να αποκλειστεί) **(το δεύτερο κριτήριο εξαίρεσης)**.

⁽⁶⁵⁾ ΕΕ C 195 της 17.6.2011, σ. 9.

⁽⁶⁶⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 52.

⁽⁶⁷⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 30-31.

⁽⁶⁸⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 47.

- (86) Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο εξαίρεσης, η SACE επιβεβαίωσε ότι δεν είχε χορηγηθεί κεφάλαιο σε μη εμπορεύσιμους κινδύνους σε σχέση με τα κράτη μέλη της ΕΕ-10 που μετατράπηκαν σε εμπορεύσιμους κινδύνους πριν τη σύσταση της SACE BT ⁽⁶⁹⁾. Αυτό συνάδει με το επανειλημμένο επιχείρημα της Ιταλίας ότι η εταιρεία ήταν σε φάση εκκίνησης (βλέπε επίσης αιτιολογικές σκέψεις 96-100).
- (87) Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο εξαίρεσης, απαντώντας στο αίτημα της Επιτροπής να αναφέρει την κατανομή μεταξύ εμπορεύσιμων και μη εμπορεύσιμων κινδύνων ⁽⁷⁰⁾, η SACE ανέφερε ότι ο σχετικός όγκος μη εμπορεύσιμων δραστηριοτήτων στη SACE BT είναι πολύ μικρός ⁽⁷¹⁾. Επιπλέον, η Ιταλία δήλωσε ότι η SACE BT διαχειρίζεται τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους με τους όρους της αγοράς, χωρίς την εγγύηση του κράτους και ότι αυτοί δεν υπόκεινται στο όριο που καθορίζει η CIPE κάθε έτος για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους για διάστημα μικρότερο των 24 μηνών ⁽⁷²⁾.
- (88) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων προβλέπει ότι, εάν τα κράτη μέλη επιθυμούν να επιδοτούν χωριστά τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους τους, οφείλουν να τηρούν χωριστούς λογαριασμούς, που εξασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει ροή βοήθειας προς τους εμπορεύσιμους κινδύνους. Στην παρούσα υπόθεση, κανένα από τα μέτρα της SACE δεν αποσκοπούσε ειδικά στη στήριξη των μικρών δραστηριοτήτων ασφάλισης μη εμπορεύσιμων κινδύνων. Η Ιταλία δεν ισχυρίζεται ότι επιθυμούσε να ενισχύσει τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους και εκτιμά ότι όλα τα μέτρα αφορούσαν τη SACE BT συνολικά (και όχι μια ειδική δραστηριότητα) και ήταν σύμφωνα με όρους της αγοράς. Η Ιταλία δεν αμφισβητεί ότι όλα αυτά τα μέτρα αναλύονται βάσει του κριτηρίου ΙΕΟΑ για να διαπιστωθεί η ύπαρξη πλεονεκτήματος.
- (89) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή συμφωνεί με την Ιταλία και τη SACE ότι οι εξαίρεσεις που αναφέρονται στα κεφάλαια 4.1.1 και 4.1.2 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας δεν εφαρμόζονται στην παρούσα περίπτωση. Ως εκ τούτου, ο χαρακτηρισμός (μέρους) των τεσσάρων μέτρων ως ενίσχυση δεν μπορεί να αποκλειστεί με βάση αυτά τα κριτήρια εξαίρεσης. Η συνολική εισφορά κεφαλαίου στη SACE BT ύψους 105,8 εκατ. ευρώ (πρώτο μέτρο) και τα άλλα μέτρα στο σύνολό τους θα μπορούσαν να συνιστούν ενίσχυση και υπόκεινται στην αξιολόγηση.

V.1.1. Ύπαρξη πλεονεκτήματος

V.1.1.1. Γενικές αρχές για την αξιολόγηση της ύπαρξης πλεονεκτήματος

- (90) Όπως προβλέπεται στις αιτιολογικές σκέψεις 80-82 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, κατά πάγια νομολογία, για να διαπιστωθεί αν μια εισφορά κεφαλαίου συνιστά παροχή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, πρέπει να εκτιμηθεί κατά πόσο, υπό παρόμοιες συνθήκες, ένας ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς θα πραγματοποιούσε εισφορά κεφαλαίου του ίδιου μεγέθους ⁽⁷³⁾, αφού ληφθούν ιδίως υπόψη οι διαθέσιμες πληροφορίες και οι προβλεπόμενες εξελίξεις κατά την ημερομηνία των εν λόγω εισφορών ⁽⁷⁴⁾.
- (91) Ο έλεγχος του κριτηρίου του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς πρέπει να εφαρμόζεται **εκ των προτέρων**, δηλαδή πρέπει να διαπιστώνεται αν κατά τον χρόνο προγραμματισμού της επένδυσης ένας ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς θα αποφάσιζε να προβεί στην εν λόγω εισφορά κεφαλαίου. Ένας ιδιώτης επενδυτής θα ελάμβανε δεόντως υπόψη τους κινδύνους της επένδυσης, επιδιώκοντας υψηλότερη απόδοση από τις επενδύσεις υψηλότερου κινδύνου. Θα θεωρούσε ως περιορισμό το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο, π.χ. στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Εάν οι ειδικές κανονιστικές απαιτήσεις για το ελάχιστο κεφάλαιο, τη ρευστότητα και συναφή θέματα καθιστούν την επένδυση μη αποδοτική, ένας επενδυτής σε οικονομία αγοράς δεν θα πραγματοποιούσε τις επενδύσεις αντί μιας επένδυσης η οποία πληροί την κανονιστική απαίτηση αλλά δεν παρέχει επαρκές επίπεδο αποδοτικότητας.
- (92) Ένας ιδιώτης επενδυτής δεν αρκείται μόνο στο γεγονός ότι η επένδυση δεν είναι ζημιογόνος ή ότι του αποφέρει περιορισμένα κέρδη. Ένας επενδυτής σε οικονομίας αγοράς θα προσπαθούσε να μεγιστοποιήσει την απόδοση των περιουσιακών του στοιχείων σύμφωνα με τα συμφέροντά του, ακόμη και αν επένδυε σε επιχείρηση στην οποία κατέχει ήδη συμμετοχή ⁽⁷⁵⁾. Ακόμη και αν η μέση απόδοση του τομέα είναι ένα μόνο από τα στοιχεία που μπορεί να εξετάσει η Επιτροπή, ένας συνετός επενδυτής σε οικονομία αγοράς, κατά τον υπολογισμό της κατάλληλης αμοιβής, θα απαιτούσε, καταρχήν, μια ελάχιστη απόδοση της επένδυσης, τουλάχιστον του επιπέδου της μέσης αποδοτικότητας στον αντίστοιχο τομέα ⁽⁷⁶⁾.

⁽⁶⁹⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 6-7.

⁽⁷⁰⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 64 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽⁷¹⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 7.

⁽⁷²⁾ Βλέπε απάντηση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στην αίτηση παροχής πληροφοριών, 15 Σεπτεμβρίου 2011, σ. 6.

⁽⁷³⁾ Υπόθεση C-261/89, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-4437, σκέψη 8· συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92 έως C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής, προμνημονευθείσες, σκέψη 21· υπόθεση C-42/93 Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4175, σκέψη 13.

⁽⁷⁴⁾ Βλέπε σημεία 3.1 και 3.2 της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων, την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την Εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ [νυν 107 και 108 της ΣΛΕΕ] στις δημόσιες επιχειρήσεις, Δελτίο ΕΚ 9-1984, και την ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 5 της οδηγίας 80/723/ΕΟΚ της Επιτροπής για τις δημόσιες επιχειρήσεις στον κλάδο της μεταποίησης (ΕΕ C 307 της 13.11.1993, σ. 3).

⁽⁷⁵⁾ Βλέπε απόφαση της 6.3.2003, T-228/99, T-233/99 WestLB και Lando F Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, σκέψη 314.

⁽⁷⁶⁾ Βλέπε απόφαση της 6.3.2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale κατά Επιτροπής (T-228/99 και T-233/99, Συλλογή II-435, σκέψεις 254-255, 270).

- (93) Σύμφωνα με την πρόσφατη νομολογία ⁽⁷⁷⁾, ένα κράτος μέλος που επικαλείται ότι συμμορφώνεται με το κριτήριο του ΙΕΟΑ οφείλει, σε περίπτωση αμφιβολίας, να εξακριβώσει αμετάκλητα και με βάση αντικειμενικά και επαληθεύσιμα στοιχεία ότι το μέτρο που έχει εφαρμόσει πρέπει να αποδοθεί στο κράτος, ως μέτοχο, δηλαδή ότι ενήργησε με τους όρους της αγοράς. Συναφώς, θα πρέπει να υποβάλει αποδεικτικά στοιχεία ότι η απόφαση βασίστηκε σε οικονομικά κριτήρια συγκρίσιμα με εκείνα τα οποία θα εφάρμοζε, υπό τις δεδομένες συνθήκες, ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής σε μια κατάσταση όσο το δυνατόν παρόμοια με την αντίστοιχη του κράτους μέλους, πριν πραγματοποιήσει την επένδυση, ώστε να καθορίσει τη μελλοντική αποδοτικότητα της. Για τους σκοπούς της εφαρμογής του κριτηρίου του ιδιώτη επενδυτή, τα μόνα συναφή αποδεικτικά στοιχεία είναι οι πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες και οι εξελίξεις που ήταν προβλέψιμες κατά τη λήψη της απόφασης για την επένδυση. Αυτό ισχύει κατ' εξοχήν όταν, όπως στην παρούσα περίπτωση, η Επιτροπή προσπαθεί να προσδιορίσει κατά πόσον έχει χορηγηθεί κρατική ενίσχυση που αφορά μη κοινοποιηθείσα σε αυτήν επένδυση και η οποία, κατά τον χρόνο εξέτασης από την Επιτροπή, έχει ήδη πραγματοποιηθεί από το οικείο κράτος μέλος.
- (94) Η Επιτροπή, όταν διενεργεί τη δική της εκτίμηση όσον αφορά τη συμμόρφωση με την αρχή του ΙΕΟΑ, πρέπει να αξιολογεί συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη —εκτός από τα στοιχεία που υπέβαλε το κράτος μέλος— όλα τα άλλα συναφή στοιχεία που της επιτρέπουν να διαπιστώσει εάν το κράτος μέλος έλαβε το εν λόγω μέτρο με την ιδιότητα του μετόχου, δηλαδή ως επενδυτής σε οικονομία αγοράς ή ως δημόσια αρχή. Ιδίως, η φύση και το αντικείμενο του εν λόγω μέτρου είναι συναφή από αυτή την άποψη, όπως είναι και το πλαίσιο, ο επιδιωκόμενος στόχος και οι κανόνες στους οποίους υπόκειται το μέτρο ⁽⁷⁸⁾.

V.1.1.2. Παρουσία πλεονεκτήματος στο πρώτο μέτρο

- (95) Στις αιτιολογικές σκέψεις 95 και 96 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσο το πρώτο μέτρο ικανοποιεί το κριτήριο του ΙΕΟΑ. Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή ανέφερε ότι η παράμετρος που πρέπει να εξετάζεται είναι η αναμενόμενη αποδοτικότητα των επενδύσεων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο. Πράγματι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία και την πρακτική ⁽⁷⁹⁾, η μητρική εταιρεία SACE είχε τη δυνατότητα, όπως ένας επενδυτής σε οικονομία αγοράς σε ανάλογες περιστάσεις, να μη χορηγήσει κεφάλαιο και να το χρησιμοποιήσει για τις άλλες δραστηριότητές της ή να το επιστρέψει υπό μορφή μερισμάτων στο κράτος.
- (96) Αξίζει να σημειωθεί ότι η SACE τηρούσε χωριστούς λογαριασμούς για τους εμπορεύσιμους κινδύνους για την περίοδο από την ημερομηνία κατά την οποία οι αντίστοιχοι κίνδυνοι κατέστησαν αυτομάτως εμπορεύσιμοι (1η Μαΐου 2004) έως τη σύσταση της SACE BT (27 Μαΐου 2004) (βλέπε πίνακα 1 κάτω από την αιτιολογική σκέψη 19 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας). Ωστόσο, δεν υπήρξε καμία μεταβίβαση ενεργητικού, παθητικού ή συμβάσεων από τον καθιερωμένο χωριστό λογαριασμό στη SACE BT [οι συμβάσεις για εμπορεύσιμους κινδύνους που εγγράφονταν στη χωριστή λογιστική έληξαν είτε λόγω φυσικής λήξης των συμβάσεων ασφάλισης, είτε με καταγγελία των υφιστάμενων συμβάσεων. Οι εν λόγω εμπορεύσιμοι κίνδυνοι καλύφθηκαν σταδιακά από νέες συμβάσεις ασφάλισης εντός της SACE BT ⁽⁸⁰⁾]. Η επιχειρηματική δραστηριότητα της SACE BT άρχισε εκ νέου.
- (97) Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι η SACE BT ιδρύθηκε για να επικεντρωθεί σε νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν ασκούσαν προηγουμένως από τη SACE. Πριν από τη σύσταση της SACE BT και τη χορήγηση του αρχικού κεφαλαίου, ήδη από τα τέλη του 2003, η SACE αναζητούσε εξωτερική εμπειρογνώσια για να επιβεβαιώσει και να επεξεργαστεί περαιτέρω τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που εντόπιζε η SACE, με στόχο να εισέλθει στο τμήμα της αγοράς των εμπορεύσιμων κινδύνων. Οι κύριες δυνατότητες εντοπίστηκαν στα τμήματα της αγοράς στα οποία δεν συμμετείχαν ακόμη οι σημαντικοί παράγοντες της αγοράς ασφάλισης πιστώσεων, δηλαδή την παροχή ασφάλισης πιστώσεων στην Ιταλία για εγχώριες πιστώσεις και ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων για τις ιταλικές εξαγωγικές επιχειρήσεις, κυρίως MME, προς τις χώρες εμπορεύσιμου κινδύνου.
- (98) Επίσης, το επιχειρηματικό σχέδιο της SACE BT βασίστηκε σε συγκριτική αξιολόγηση της αγοράς και στην εκ νέου διάρθρωση της εταιρείας, αντί της συνέχισης παλαιότερης δραστηριότητας. Με άλλους όρους, δεν βασιζόταν στην υπάρχουσα εμπειρία της επιχείρησης (ή την αναδιάρθρωση της παλαιάς επιχείρησης), αλλά συστάθηκε εκ νέου.
- (99) Συνεπώς, η SACE BT δεν αποτελεί συνέχεια μιας δραστηριότητας που ασκούσε στο παρελθόν η SACE, αλλά το αποτέλεσμα απόφασης για τη σύσταση νέας επιχείρησης και την ανάπτυξη μιας οικονομικής δραστηριότητας που δεν ασκούσε η SACE.

⁽⁷⁷⁾ Βλέπε απόφαση της 5ης Ιουνίου 2012 στην υπόθεση C-124/10 P, Επιτροπή κατά Électricité de France (EDF), Συλλογή I, σ. 0000, σκέψεις 82-84 και 105.

⁽⁷⁸⁾ Βλέπε απόφαση της 5ης Ιουνίου 2012 στην υπόθεση C-124/10 P, Επιτροπή κατά Électricité de France (EDF), Συλλογή I, σ. 0000, σκέψη 86.

⁽⁷⁹⁾ Όσον αφορά τη σύγκριση της παρέμβασης του κράτους με το εναλλακτικό σενάριο εκκαθάρισης της αντίστοιχης επιχείρησης και τα κόστη που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη στη δεύτερη περίπτωση, βλέπε αποφάσεις της 28.2.2003, Gröditzer, C-334/99, Συλλογή I, σ. I-1139, σκέψεις 133 έως 141) και της 14.9.1994, Βασιλείο της Ισπανίας κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Συλλογή I-04103, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, σκέψεις 21-22).

⁽⁸⁰⁾ Βλέπε σ. 41 του παραρτήματος 22 — Οικονομικές καταστάσεις της SACE στις 31.12.2004, έγγραφο που υπέβαλλε η Ιταλία στις 12 Φεβρουαρίου 2008: «Detta "gestione" si è conclusa nel corso dell'anno, sia in seguito alla naturale scadenza dei contratti assicurativi che prevedevano la copertura dei rischi di mercato, sia mediante disdetta dei contratti in essere. I rischi in argomento sono stati progressivamente assunti con nuovi contratti dalla società partecipata SACE BT SpA, costituita in data 27 maggio 2004.».

- (100) Ως εκ τούτου, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι τα πραγματολογικά στοιχεία που υπέβαλαν η Ιταλία και η SACE στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας έρευνας επιτρέπουν στην Επιτροπή να θεωρήσει ότι η SACE BT συστάθηκε ως νέα επιχείρηση και δεν ήταν η απλή συνέχεια των δραστηριοτήτων που ασκούσε ήδη η SACE.
- (101) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το επιχειρηματικό σχέδιο που καταρτίζεται για μια νεοσύστατη επιχείρηση θα πρέπει να αποτελείται από μια προσεκτική ανάλυση των επιχειρηματικών ευκαιριών στην αγορά στην οποία προτίθεται να δραστηριοποιηθεί η νεοσύστατη επιχείρηση και της πιθανής απόδοσης, αποδεικνύοντας έτσι ότι η αναμενόμενη η αποδοτικότητα δικαιολογεί επαρκώς την αρχική επένδυση.
- (102) Ωστόσο, μπορεί να υπάρχει σχετική αβεβαιότητα και, ως εκ τούτου, περιθώρια προσαρμογής και βελτίωσης του πεδίου των εργασιών και των χρηματοοικονομικών προβλέψεων. Αυτό μπορεί να ισχύει ιδίως για τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της εταιρείας. Εξ ορισμού, οι νεοσύστατες επιχειρήσεις δεν έχουν ιστορικό χρηματοοικονομικών επιδόσεων που θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για μια αποτίμηση της αξίας. Συνεπώς, ο επενδυτής οφείλει να αναπτύξει μέθοδο για την αποτίμηση της εταιρείας με βάση συγκρίσιμες επιχειρήσεις (συγκριτική αξιολόγηση) και χρηματοοικονομικές προβλέψεις. Δεδομένου ότι μπορεί να απαιτηθεί χρόνος για να αποφέρουν κέρδη οι νέες επιχειρήσεις, το κρίσιμο στοιχείο της αποτίμησης των νεοσύστατων επιχειρήσεων είναι η επικέντρωση στις δραστηριότητες που επιτρέπουν τη δημιουργία επαρκών κερδών στο μέλλον.
- (103) Υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία που επιβεβαιώνουν ότι, πριν ληφθεί η απόφαση για τη σύσταση της SACE BT και για τη διάθεση του αρχικού κεφαλαίου της, η SACE ανέλυσε την αγορά στην οποία θα λειτουργούσε η SACE BT. Οι αρχικές συζητήσεις και τα προκαταρκτικά στοιχεία του επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της SACE για τα έτη 2004-2006 υποβλήθηκαν στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου της SACE ⁽⁸¹⁾ της 21ης Νοεμβρίου και της 3ης Δεκεμβρίου 2003 ⁽⁸²⁾. Στη συνεδρίαση της 21ης Νοεμβρίου 2003, το διοικητικό συμβούλιο της SACE συζήτησε τις νέες κατευθύνσεις για την ανάπτυξη και τη δυνατότητα δραστηριοποίησης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση πιστώσεων στις χώρες του ΟΟΣΑ, βάσει μελέτης η οποία εκπονήθηκε από εξωτερικό σύμβουλο και τη SACE. Το διοικητικό συμβούλιο έκρινε ότι, για τους εμπορεύσιμους κινδύνους, οι πόροι, οι επενδύσεις και οι στόχοι θα καθορίζονταν με βάση μια μελέτη σκοπιμότητας (*studio di fattibilità*) ⁽⁸³⁾.
- (104) Για τον λόγο αυτό, ζητήθηκε από αξιόπιστο εξωτερικό σύμβουλο να καταρτίσει ένα επιχειρηματικό σχέδιο. Τα καθήκοντα του συμβούλου ήταν, μεταξύ άλλων, να εντοπίσει τις δυνατότητες, ιδίως σε σχέση με τους βραχυπρόθεσμους κινδύνους στις χώρες του ΟΟΣΑ [για τις οποίες η SACE αποτίμησε το μέγεθος της αγοράς μεταξύ 2,5 και 5 δισεκατ. ευρώ ⁽⁸⁴⁾] και να καθορίσει τους όρους λειτουργίας μιας νέας επιχείρησης.
- (105) Στην επιστολή προσφοράς της 17ης Δεκεμβρίου 2003 αναφερόταν σαφώς ότι η νεοσύστατη επιχείρηση δεν θα μπορούσε να βασιστεί σε καμία κρατική στήριξη, είτε άμεσα (χρηματοδοτική στήριξη) ή έμμεσα (με χρήση των πόρων που διατίθενται για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους) ⁽⁸⁵⁾.
- (106) Το αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο της 18ης Μαΐου 2004 περιελάμβανε συγκριτική αξιολόγηση ⁽⁸⁶⁾ των πρακτικών της αγοράς (ιδίως τους σημαντικούς παράγοντες) όσον αφορά την αναμενόμενη τιμολογιακή πολιτική, τα έξοδα για την ικανοποίηση αξιώσεων και τα λοιπά στοιχεία κόστους και άλλες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο σύστασης και λειτουργίας της επιχείρησης σύμφωνα με τις πρακτικές της αγοράς. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει στερή βάση για την έναρξη λειτουργίας μιας νέας επιχείρησης σύμφωνα με τις πρακτικές της αγοράς.
- (107) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία και τα βήματα που ακολούθησε η SACE πριν λάβει την απόφαση να επενδύσει το αρχικό κεφάλαιο στη SACE BT ήταν συγκρίσιμα με τις πρακτικές της αγοράς υπό παρόμοιες συνθήκες. Ιδίως, πριν ληφθεί απόφαση για την επένδυση, η SACE ανέθεσε τη σύνταξη μελέτης σκοπιμότητας σε εξωτερικό σύμβουλο και, πριν πραγματοποιήσει την επένδυση, αξιολόγησε προσεκτικά και εντόπισε σημαντικές ευκαιρίες αγοράς για την ανάπτυξη στην αγορά ασφάλισης πιστώσεων στην Ιταλία καθώς και για την περαιτέρω επέκταση στις αγορές της ΚΑΕ ή σε άλλες υπηρεσίες που σχετίζονται με την ασφάλιση πιστώσεων.
- (108) Όσον αφορά την περιορισμένη χρονική περίοδο των χρηματοοικονομικών προβλέψεων που περιέχονται στο αρχικό επιχειρηματικό σχέδιο (δηλαδή μόνο τα τέσσερα έτη 2005-2008) και την περιορισμένη αποδοτικότητα που θα επιτευχθεί κατά τη λήξη της περιόδου αυτής, η Επιτροπή παρατηρεί ότι αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι ορισμένα βασικά στοιχεία έπρεπε ακόμη να βελτιωθούν και ως εκ τούτου, το σχέδιο περιελάμβανε μόνο τις χρηματοοικονομικές προβλέψεις για μέρος των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων (πρώτος πυλώνας, βλέπε αιτιολογική σκέψη 48).

⁽⁸¹⁾ Την εποχή εκείνη, το Ίδρυμα υπηρεσιών ασφάλισης εξωτερικού εμπορίου — SACE (Istituto per i Servizi Assicurativi del Commercio Estero — SACE).

⁽⁸²⁾ Βλέπε παραρτήματα 10 και 11, SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, 5 Μαρτίου 2012.

⁽⁸³⁾ Βλέπε παράρτημα 10 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου του Ιδρύματος υπηρεσιών ασφάλισης εξωτερικού εμπορίου — SACE της 21ης Νοεμβρίου 2003 (Verbale della riunione del Consiglio di Amministrazione dell'Istituto per i Servizi Assicurativi del Commercio Estero, 21 novembre 2003), σ. 5-7, παρατηρήσεις της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012.

⁽⁸⁴⁾ Βλέπε παράρτημα 10 — Παρουσίαση στο διοικητικό συμβούλιο: Αξιοποίηση του δυναμικού της αγοράς για ενδεχόμενη ανάπτυξη της SACE, 21 Νοεμβρίου 2003 (presentazione Al Consiglio di Amministrazione: Valutare il mercato potenziale di SACE per definirne gli spazi di crescita possibili, 21 Νοεμβρίου 2003), σ. 43, παρατηρήσεις της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012.

⁽⁸⁵⁾ Βλέπε παράρτημα 1 της απάντησης της SACE στην αίτηση παροχής πληροφοριών, 15 Σεπτεμβρίου 2011, σ. 7.

⁽⁸⁶⁾ Αξιολόγηση ή έλεγχος με βάση στοιχείο συγκριτικής αξιολόγησης (ένα πρότυπο ή σημείο αναφοράς με το οποίο μπορούν να συγκρίνονται ή να εκτιμώνται τα πράγματα).

- (109) Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο, που εγκρίθηκε επίσημα από το διοικητικό συμβούλιο της SACE μόλις έναν μήνα μετά την έναρξη της λειτουργίας της SACE BT, μετέβαλε ορισμένες από τις αρχικές παραδοχές, παρέτεινε τις χρηματοοικονομικές προβλέψεις κατά ένα έτος, έως το 2009, και περιείχε εκτιμήσεις του απαιτούμενου κεφαλαίου και της απόδοσής του χωριστά για την ενδογενή ανάπτυξη του κλάδου ασφάλισης πιστώσεων (πρώτος πυλώνας), για τον οποίο το απαιτούμενο κεφάλαιο σε σχέση με τα προβλεπόμενα ασφαλιστρα εκτιμήθηκε σε 40,3 εκατ. ευρώ. Η προβλεπόμενη απόδοση αυτού του κεφαλαίου για το 2009 ήταν 4,8 εκατ. ευρώ και η αναμενόμενη ROAE 12,1 %. Το συνοδευτικό υπόμνημα στο διοικητικό συμβούλιο προσδιορίζει με σαφήνεια την επέκταση της δραστηριότητας στην αγορά των εγγυήσεων και την οριοθέτηση του σεναρίου της εξέλιξης σε σχέση με άλλες δυνατότητες εξωτερικής ανάπτυξης στους τομείς που παρουσιάζουν ευκαιρίες για συνέργειες με τη δραστηριότητα της SACE BT, έτσι ώστε να ευθυγραμμιστεί η απόδοση της συνολικής κεφαλαιακής επένδυσης στη SACE BT με τα στοιχεία αναφοράς της αγοράς. Το έγγραφο ανέφερε ότι η ανάλυση είχε προκαταρκτικό χαρακτήρα και θα υπήρχε διεξοδικότερη επεξεργασία της κατά την προετοιμασία του αναθεωρημένου επιχειρηματικού σχεδίου για κανονιστικούς σκοπούς (αναμενόταν τον Φεβρουάριο/Μάρτιο του 2005).
- (110) Η Ιταλία και η SACE υπέβαλαν επίσης έγγραφα που αποδεικνύουν ότι το σχέδιο ήταν υπό συνεχή παρακολούθηση. Αυτό αποδεικνύει ότι η διοίκηση της εταιρείας τήρησε πράγματι το σχέδιο και το επικαιροποιούσε τακτικά με βάση τα νέα στοιχεία. Η πρακτική αυτή συνάδει με όσα οφείλει να πράττει μια νέα επιχείρηση, η μελλοντική αποδοτικότητα της οποίας αξιολογείται ως αβέβαιη και οι ανάγκες της πρέπει να προσαρμοστούν μετά την έναρξη της λειτουργίας της.
- (111) Όσον αφορά άλλους πυλώνες της επιχείρησης, δηλαδή την επέκταση της δραστηριότητας της SACE BT μέσω εξαγορών («στρατηγική εξωτερικής ανάπτυξης»), η Επιτροπή παρατηρεί ότι η εταιρεία εντόπισε σε πρώιμο στάδιο, με τη βοήθεια αξιόπιστου εξωτερικού συμβούλου (βλέπε αιτιολογική σκέψη 113), τις ευκαιρίες της αγοράς σε άλλα τμήματα της αγοράς τα οποία παρουσιάζουν σημαντικές συνέργειες με την κύρια δραστηριότητα της ασφάλισης πιστώσεων (περιλαμβανομένων των πιθανών στόχων για εξαγορές). Δεδομένης της συμπαγούς διάρθρωσης της αγοράς στη Δυτική Ευρώπη, η SACE διερεύνησε δυνατότητες για να επεκταθεί στις αγορές της ΚΑΕ όπου η παρουσία των τριών σημαντικότερων παραγόντων στην αγορά της ασφάλισης πιστώσεων ήταν εκείνη την εποχή πολύ μικρότερη σε σύγκριση με τη Δυτική Ευρώπη.
- (112) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, ενώ η SACE BT εισέπραξε κεφάλαιο μεγαλύτερο από αυτό που απαιτείται για την οργανική ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της ασφάλισης πιστώσεων (πρώτος πυλώνας), η Ιταλία και η SACE προσκόμισαν έγγραφα που αποδεικνύουν ότι η SACE είχε ήδη λάβει υπόψη και αναλύσει την επέκταση της SACE BT σε εθνική και διεθνή κλίμακα (αντίστοιχα δεύτερος και τρίτος πυλώνας) πριν από τη σύσταση της SACE BT στις 27 Μαΐου 2004.
- (113) Στην επιστολή της 17ης Δεκεμβρίου 2003 εξετάστηκαν ιδίως ο δεύτερος και ο τρίτος πυλώνας (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 52 και 53), με την οποία ζητήθηκε από τον εξωτερικό σύμβουλο, εκτός από το να εξετάσει την ενδογενή ανάπτυξη της SACE, να αναλύσει ενδεχόμενη συνεργασία με άλλες οντότητες, ιταλικές ή της αλλοδαπής [όπως η συνεργασία με έναν από τους μεγαλύτερους παράγοντες της αγοράς, συνεργασία με δευτερεύοντα παράγοντα (π.χ. CESCE — Ισπανία, OND — Βέλγιο) και συνεργασία με μια ιταλική επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε άλλο τμήμα της αγοράς ή σε άλλον χρηματοπιστωτικό τομέα]. Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2004, ο εξωτερικός σύμβουλος είχε ήδη υποβάλει συμπληρωματικές αναλύσεις σχετικά με την ιταλική αγορά των εμπορικών πληροφοριών, την ιταλική αγορά εισπραχής πιστώσεων και τους κυριότερους επιχειρήσεις στον τομέα της ασφάλισης πιστώσεων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη (συμπληρώματα του επιχειρηματικού σχεδίου). Ως εκ τούτου, ακόμη και αν κατά τον χρόνο της λήψης του πρώτου μέτρου δεν είχαν γίνει ακριβείς χρηματοοικονομικές προβλέψεις για την αναμενόμενη αποδοτικότητα από την επέκταση σε άλλες υπηρεσίες στην Ιταλία και σε άλλες γεωγραφικές αγορές μέσω εξαγορών, η SACE είχε στη διάθεσή της την ανάλυση αξιόπιστου εξωτερικού συμβούλου για να στηρίξει τον μελλοντικό εντοπισμό των πιθανών στόχων.
- (114) Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται περαιτέρω ενοποίηση των μικρότερων παραγόντων της αγοράς καθώς και πιθανή ιδιωτικοποίηση των επιχειρήσεων ασφάλισης πιστώσεων στις χώρες της ΚΑΕ. Κατανοεί επίσης τις δυσκολίες της SACE, παρά την επαναλαμβανόμενη διαδικασία για την ακριβή αξιολόγηση της νομισματικής αξίας του κεφαλαίου που θα διατεθεί γι' αυτές τις μελλοντικές εξαγορές και των κερδών που θα αποφέρουν οι εν λόγω εταιρείες, πριν συμφωνήσει ο ιδιοκτήτης του δυνητικού στόχου να πωλήσει και εκτιμηθούν οι αναμενόμενες αποδόσεις για τις εν λόγω δυνητικές εξαγορές.
- (115) Με βάση τις εκτιμήσεις της SACE πριν από την επένδυση καθώς και τη λεπτομερή ανάλυση του αξιόπιστου εξωτερικού συμβούλου, η οποία αρχικά εντόπισε τους δυνητικούς στόχους, η Επιτροπή μπορεί να συμφωνήσει με τον ισχυρισμό της Ιταλίας και της SACE ότι τα σχέδια εξαγοράς εξετάστηκαν από τη SACE, όταν επένδυσε το κεφάλαιο στη SACE BT, χωρίς αυτή να είναι σε θέση να εκτιμήσει την αποδοτικότητα ή τις αναμενόμενες συνέργειες χωρίς πρόσβαση σε εσωτερικά στοιχεία αυτών των πιθανών στόχων εξαγοράς και χωρίς να γνωρίζει την τιμή πώλησής τους.
- (116) Ενόψει της στρατηγικής εκτενών εξαγορών, που είναι συνήθης για τον εν λόγω τομέα και αναμενόμενη από τη SACE, η Επιτροπή μπορεί επίσης να συμφωνήσει με το επιχειρήμα της Ιταλίας και της SACE ότι το κεφάλαιο που πρέπει να χρησιμοποιηθεί στις μελλοντικές εξαγορές μπορεί να θεωρηθεί παραπλήσιο με επένδυση σε αμοιβαίο κεφάλαιο. Πράγματι, σε ένα αμοιβαίο κεφάλαιο, μόνο το αναμενόμενο ποσοστό απόδοσης μπορεί να καθορίζεται σε συνάρτηση με δείκτες

αναφοράς της αγοράς (στην προκειμένη περίπτωση, με την προσέγγιση του συντελεστή απόδοσης που απαιτείται από τους τρεις μεγαλύτερους φορείς ασφάλισης πιστώσεων, οι οποίοι έχουν επεκταθεί σημαντικά μέσω εξαγορών), ενώ διενεργείται πιο συγκεκριμένη αξιολόγηση πριν από κάθε επένδυση, όταν προκύπτει αυτή η ευκαιρία. Μπορεί επίσης να υπάρξει κάποια καθυστέρηση πριν την επένδυση του συνολικού κεφαλαίου.

- (117) Όσον αφορά την αποδοτικότητα των εξαγορών, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, πριν από κάθε εξαγορά, ζητούνταν πάντοτε η γνώμη εξωτερικού συμβούλου. Όσον αφορά την Assedile, η προσφερόμενη τιμή ήταν κατώτερη (για την πρώτη εξαγορά του 70 % των μετοχών της Assedile) ή εντός της προταθείσας από τον εξωτερικό σύμβουλο κλίμακας αποτίμησης (κατά την εξέταση της συνδυασμένης εξαγοράς του 100 % της Assedile) ⁽⁸⁷⁾. Ωστόσο, όσον αφορά την επένδυση στην KUP το 2007 από κοινού με την SA Ducroire, η τιμή που καταβλήθηκε ήταν κατά 5 % υψηλότερη από την αποτίμηση του συμβούλου (Rothschild). Από την άλλη πλευρά, πολύ σύντομα μετά τη διαπίστωση ότι δεν θα μπορούσε να αποκατασταθεί η αποδοτικότητα της KUP, η SACE BT εκποίησε την εν λόγω επένδυση ⁽⁸⁸⁾. Η SACE BT πώλησε με ζημία στην SA Ducroire τη συμμετοχή της στην KUP στις 25 Φεβρουαρίου 2009 για να ελαχιστοποιήσει τις μελλοντικές ζημιές της ⁽⁸⁹⁾.
- (118) Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι η SACE, ως επιχείρηση που δραστηριοποιείται στη μακροπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων, κατέχει ορισμένες γνώσεις της αγοράς για τον κίνδυνο ασφάλισης πιστώσεων. Ως εκ τούτου, δεν πραγματοποίησε την επένδυση χωρίς ίδια γνώση του κλάδου.
- (119) Συνοπτικά, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το επιχειρηματικό σχέδιο καταρτίστηκε εκ των προτέρων και με τη βοήθεια αξιόπιστου εξωτερικού συμβούλου, ο οποίος εξέτασε τις νέες ευκαιρίες της αγοράς που παρουσιάστηκαν στη SACE πριν συσταθεί η SACE BT. Επιπλέον, η επένδυση ήταν σαφώς στοχευμένη σε μια νέα επιχείρηση και υποστηρίχθηκε από ένα σχέδιο που βασιζόταν σε λεπτομερή συγκριτική αξιολόγηση με τις πρακτικές της αγοράς, ιδίως όσον αφορά το κόστος και τις τιμές, και προσδιόριζε επαρκώς τις επιχειρηματικές ευκαιρίες για τη μεγέθυνση και την ανάπτυξη της. Τέλος, και ως επικουρικό επιχείρημα, η μητρική εταιρεία παρακολουθούσε στενά τις επιδόσεις της νεοσύστατης επιχείρησης και επέρχονταν έγκαιρες προσαρμογές κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας της.
- (120) Βάσει όλων των ανωτέρω, και κυρίως του επιπέδου αποδοτικότητας που θα μπορούσε να αναμένεται από τον δεύτερο και τον τρίτο πυλώνα της επιχειρηματικής δραστηριότητας της SACE BT, που μελετήθηκε διεξοδικά εκείνη την περίοδο, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η προσδοκία να επιτευχθεί η κατάλληλη απόδοση από την αρχική επένδυση κεφαλαίου, δηλαδή από το πρώτο μέτρο, ήταν ρεαλιστική και σύμφωνη με τις πρακτικές της αγοράς.
- (121) Ως εκ τούτου, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι, κατά την εισφορά κεφαλαίου στη SACE BT, η SACE απαίτησε (όπως ορίζεται στα πρακτικά και τα υπομνήματα του διοικητικού συμβουλίου) και θα ανέμενε λογικά ικανοποιητική απόδοση της επένδυσής της.
- (122) Εν κατακλείδι, το πρώτο μέτρο θεωρείται ότι δεν παρέχει πλεονέκτημα υπέρ της SACE BT. Ως εκ τούτου, δεν συνιστούσε ενίσχυση και δεν είναι αναγκαίο να εκτιμηθούν τα άλλα κριτήρια που απαιτούνται για να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση.

V.1.1.3. Παρουσία πλεονεκτήματος στο δεύτερο μέτρο

- (123) Στην αιτιολογική σκέψη 100 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες ότι η αντασφάλιση από τους παράγοντες της αγοράς και τη μητρική εταιρεία SACE χορηγήθηκε με ανάλογους όρους. Η παρεχόμενη έμμεσα από το κράτος αντασφάλιση (δηλαδή μέσω της δημόσιας επιχείρησης εξαγωγικών πιστώσεων SACE) φαίνεται ότι είχε ως αποτέλεσμα την τεχνητή δημιουργία ικανότητας που δεν θα ήταν διαθέσιμη από την ιδιωτική αγορά. Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη (103) της απόφασης για την κίνηση διαδικασίας, η Επιτροπή δεν απέκλεισε ότι το δεύτερο μέτρο παρείχε πλεονέκτημα υπέρ της SACE BT.
- (124) Η Ιταλία και η SACE δεν υπέβαλαν νέα αποδεικτικά στοιχεία που θα μπορούσαν να μεταβάλουν την προκαταρκτική εκτίμηση που περιλαμβάνεται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽⁸⁷⁾ Το συνολικό τίμημα που καταβλήθηκε για το 100 % της Assedile ανήλθε σε 41,8 εκατ. ευρώ, ενώ η εταιρεία παροχής συμβουλών πρότεινε μια τιμή μεταξύ 41,2-44,7 εκατ. ευρώ (βλέπε παρατηρήσεις της SACE S.P.A. της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 20, και παράρτημα 11). Για την αρχική εξαγορά του 70 % της Assedile, η τιμή ήταν ακόμη χαμηλότερη από το εύρος της αποτίμησης, 27 εκατ. ευρώ για το 70 %, έναντι 38,5 εκατ. ευρώ για το σύνολο της εταιρείας. Η τιμή για την εξαγορά του 30 % της Assedile στις 6 Μαρτίου 2008 καθορίστηκε με βάση την επαναξιολόγηση της Assedile, όπως προβλέπει η συμφωνία των μετόχων κατά την ημερομηνία αγοράς του 70 % (της 30ής Σεπτεμβρίου 2005). Η τιμή αντιστοιχούσε σε αξία περίπου 41,8 εκατ. ευρώ για το 100 % και η SACE BT κατέβαλε το 2008 το υπόλοιπο ποσό των 14,8 εκατ. ευρώ (βλέπε απάντηση της SACE στην αίτηση παροχής πληροφοριών, της 15ης Σεπτεμβρίου 2011, σ. 10-11).

⁽⁸⁸⁾ Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση 2008 της SACE BT (βλέπε σ. 22-23), εξαιτίας της παγκόσμιας κρίσης, επανεξετάστηκε η στρατηγική για τη διεθνή επέκταση και δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση στην εγχώρια αγορά. Επειδή τα οικονομικά αποτελέσματα της KUP ήταν χειρότερα από τα αναμενόμενα και υπό το πρίσμα της οικονομικής κατάστασης στην Ανατολική Ευρώπη, το διοικητικό συμβούλιο έκρινε ότι δεν θα ανακτηθούν τα ποσά που επενδύθηκαν.

⁽⁸⁹⁾ Η SACE BT κατέγραψε απώλειες ύψους 2,2 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με την αξία εξαγοράς 13,3 εκατ. ευρώ. Στα τέλη του 2009, η Ducroire προέβη σε προς τα κάτω προσαρμογή της αξίας της συμμετοχής της του 66 % στην KUP κατά 12,3 εκατ. ευρώ (για την οποία κατέβαλε ποσό 13,3 εκατ. ευρώ για το 33 % και επιπλέον ποσό 11,1 εκατ. ευρώ στη SACE BT, ήτοι συνολικά 24,4 εκατ. ευρώ), βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σ. 22 και ετήσια έκθεση 2008 της Ducroire, σ. 28.

- (125) Σύμφωνα με το σημείο 4.2 της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να παύσουν να χορηγούν ορισμένα είδη κρατικών ενισχύσεων εντός ενός έτους από τη δημοσίευση της εν λόγω ανακοίνωσης, συμπεριλαμβανομένης μιας ανασφάλισης από το κράτος, άμεσα ή έμμεσα, μέσω ενός άλλου κρατικού ή υποστηριζόμενου από το κράτος οργανισμού ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων, με όρους ευνοϊκότερους από εκείνους που μπορούν να επιτευχθούν στην ιδιωτική αγορά ανασφάλισεων, το οποίο συνεπάγεται είτε την υποτιμολόγηση της ανασφάλιστικής κάλυψης είτε την τεχνητή δημιουργία ικανότητας που δεν θα ήταν διαθέσιμη στην ιδιωτική αγορά [σημείο 4.2 στοιχείο στ)]. Το σημείο 4.2 αναφέρει ακόμη ότι οι υφιστάμενες ρυθμίσεις συμπληρωματικής κρατικής ανασφάλισης εξακολούθησαν να επιτρέπονται προσωρινά, υπό την προϋπόθεση ότι, μεταξύ άλλων, η κρατική ανασφάλιση αποτελεί μικρό μέρος της συνολικής ανασφάλιστικής κάλυψης της ασφαλιστικής επιχείρησης και η κρατική ανασφάλιση για τους εμπορεύσιμους κινδύνους είναι διαθέσιμη σε όλες τις επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων που είναι σε θέση να εκπληρώσουν τα κοινά κριτήρια επιλεξιμότητας. Είναι προφανές ότι οι τελευταίες διατάξεις δεν τηρούνται στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον το κράτος ανέλαβε το μεγαλύτερο μέρος των ανασφάλισεων. Επιπλέον, δεν θέσπισε καθεστώς ανοικτό σε όλες τις επιχειρήσεις ασφάλισης πιστώσεων.
- (126) Κατά την αξιολόγηση της ύπαρξης πλεονεκτήματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταρχήν θα αποδείξει ότι το εν λόγω μέτρο δεν θα μπορούσε να ληφθεί από την υπόλοιπη αγορά. Δεύτερον, θα αποδείξει ότι η SACE δεν ενήργησε ως ιδιωτική επιχείρηση ανασφάλισης. Τρίτον, θα αποδείξει ότι, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η SACE ήταν η μητρική εταιρεία της SACE BT, αυτό δεν επιτρέπει να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η SACE ενήργησε όπως θα ενεργούσε μια ιδιωτική εταιρεία σε παρόμοια κατάσταση. Τέταρτον, η Επιτροπή θα αποδείξει ότι η ανασφάλιση που χορηγεί η SACE παρέχει πλεονέκτημα υπέρ της SACE BT.
- (127) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, για να ανανεώσει τις συμβάσεις της ανασφάλισης για το 2009, η SACE BT κατόρθωσε να συγκεντρώσει, στις 30 Ιανουαρίου 2009, το 25,85 % της ανασφάλισης υπερβολικών ζημιών από την αγορά για τον εμπορεύσιμο πιστωτικό κίνδυνο του 2009 ⁽⁹⁰⁾. Απευθύνθηκε σε ορισμένους παράγοντες της αγοράς οι οποίοι αρνήθηκαν να παράσχουν ανασφάλιση για το υπόλοιπο μέρος, παρά την εικαζόμενη αποδοτικότητα (16 επιχειρήσεις αποφάσισαν να μη συμμετάσχουν). Κατά συνέπεια, «μετά από πολυάριθμες προσπάθειες να επιτευχθεί συμφωνία με τους παράγοντες της αγοράς» ⁽⁹¹⁾, η SACE BT αποφάσισε να αναζητήσει το υπόλοιπο μέρος της ανασφάλισης υπερβολικών ζημιών από τη SACE. Η SACE ανέλαβε το 74,15 % της ανασφάλισης υπερβολικών ζημιών στις 5 Ιουνίου 2009 με τους ίδιους όρους προτεραιότητας, ικανότητας και ασφαλιστρών, με αυτούς των ιδιωτών ανασφαλιστών. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι η κάλυψη από τη SACE του 74,15 % της ανασφάλισης υπερβολικών ζημιών δεν θα μπορούσε να ληφθεί από την υπόλοιπη αγορά ⁽⁹²⁾.
- (128) Για να διαπιστωθεί αν το μέτρο αυτό συνιστά πλεονέκτημα, πρέπει επίσης να επαληθευθεί ότι, λαμβάνοντας το εν λόγω μέτρο, η SACE δεν ενήργησε όπως θα ενεργούσε ένας ιδιώτης ασφαλιστής σε παρόμοιες περιστάσεις. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τόσο η Ιταλία όσο και η SACE παραδέχθηκαν ότι η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση επηρέασε σημαντικά την παγκόσμια αγορά ανασφάλισης και ενεργοποίησαν περιοριστικούς όρους ανασφάλισης το 2009. Ως εκ τούτου, αρκετές ιδιωτικές επιχειρήσεις ανασφάλισης περιορίσαν σημαντικά την ικανότητά τους ασφάλισης πιστώσεων, μειώνοντας τη δραστηριότητά τους σε αυτό τον κλάδο, και επικεντρώθηκαν σε πιο αποδοτικούς τομείς, γεγονός που είχε επιπτώσεις στη διαθεσιμότητα αυτής της ασφάλισης και ανασφάλισης πιστώσεων στην αγορά. Δεύτερον, η αδυναμία της SACE BT να λάβει ανασφάλιση στην αγορά ήταν αποτέλεσμα και της δυσχερούς οικονομικής κατάστασης και διάφοροι ιδιωτικοί ανασφαλιστές που συμμετείχαν στις συζητήσεις για την ανανέωση ανασφάλισης της SACE BT εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την κατάσταση της εταιρείας. Η SACE BT είχε καταγράψει σημαντικές ζημιές το 2008 (περίπου 29,5 εκατ. ευρώ). Αυτή η ασθενής θέση συνεπάγεται υψηλότερο κίνδυνο των ανασφάλισεων ⁽⁹³⁾. Η συμπεριφορά των ανασφαλιστών που συμμετείχαν στην ανασφάλιση αποδεικνύει ότι ένας ιδιώτης ανασφαλιστής θα αναλάμβανε μόνο ένα μικρό μέρος αυτής της επικίνδυνης ανασφάλισης χωρίς σημαντικά υψηλότερη αμοιβή. Δεν θα δεχόταν ποτέ να καλύψει ένα τόσο υψηλό ποσοστό 74 % και με τους ίδιους όρους με αυτούς που ζήτησαν οι ανασφαλιστές για πολύ μικρότερο ποσοστό ανασφάλισης. Ένας συνετός επενδυτής θα ζητούσε αμοιβή που λαμβάνει υπόψη τον υψηλότερο βαθμό αναλήψεως κινδύνου ⁽⁹⁴⁾. Επομένως, η SACE θα έπρεπε να χρεώνει πράγματι υψηλότερη αμοιβή από αυτήν που βρεθώνουν οι πέντε ιδιωτικοί ανασφαλιστές για το πολύ μικρότερο ποσοστό ανασφάλισης ⁽⁹⁵⁾. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή υπολογίζει το ποσό της ενίσχυσης στο δεύτερο μέτρο ως τη διαφορά μεταξύ της αμοιβής ανασφάλισης που θα είχε χρεώσει μια ιδιωτική επιχείρηση ανασφάλισης για τόσο υψηλό ποσοστό ανασφάλισης και της αμοιβής που χρεώσε η SACE BT. Σύμφωνα με την πάγια πρακτική της ⁽⁹⁶⁾, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εν λόγω αμοιβή για ένα τόσο υψηλό ποσοστό ανασφάλισης και κίνδυνο θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον κατά 10 % υψηλότερη από την αμοιβή που

⁽⁹⁰⁾ Όσον αφορά τις παρατηρήσεις της Ιταλίας της 8ης Απριλίου 2010 (σ. 5, παράγραφος 2), η κάλυψη αφορά αποκλειστικά τους εμπορεύσιμους κινδύνους.

⁽⁹¹⁾ Βλέπε παράρτημα 14 — ISVAP: Πρακτικά των πορισμάτων του ελέγχου στη SACE BT, της 11ης Οκτωβρίου 2010 (Verbale degli accertamenti ispettivi effettuati presso SACE BT, 11.10.2010), σ. 56, έγγραφο της Ιταλίας, 5 Μαρτίου 2012.

⁽⁹²⁾ [...].

⁽⁹³⁾ [...].

⁽⁹⁴⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 93 της απόφασης της Επιτροπής C(2011) 7756 τελικό της 23ης Νοεμβρίου 2011 στην υπόθεση SA. 27386 (C 28/10) — Καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων — Πορτογαλία, η οποία δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

⁽⁹⁵⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 68 της απόφασης της Επιτροπής C(2011) 7756 τελικό της 23 Νοεμβρίου 2011 στην υπόθεση SA. 27386 (C 28/10) — Καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων — Πορτογαλία, η οποία δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

⁽⁹⁶⁾ Στην υπόθεση του καθεστώτος βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων — Πορτογαλία (απόφαση της Επιτροπής C(2011) 7756 τελικό της 23 Νοεμβρίου 2011, υπόθεση SA. 27386 (C 28/10), αιτιολογική σκέψη 93, η οποία δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί), η Επιτροπή ανέπτυξε μια μέθοδο για τον υπολογισμό του προς ανάκτηση ποσού (που εξηγείται στο παράρτημα της εν λόγω απόφασης), βάσει εύλογων παραδοχών και της τρέχουσας πρακτικής της αγοράς. Σύμφωνα με την εν λόγω μέθοδο, μία θεωρητική τιμή της αγοράς για την κάλυψη που παρέχει το κράτος ισούται με το 110 % της τιμής (σε όρους ασφαλιστρών) που χρεώνει ο ιδιώτης ασφαλιστής για κάθε μεμονωμένο πελάτη.

χρέωσαν οι ιδιωτικοί ανασφαλιστές για το μικρότερο μέρος της ανασφάλισης και του κινδύνου. Για ποσό 1,56 εκατ. ευρώ που κατέβαλε η SACE BT στη SACE, η ενίσχυση ανέρχεται σε 156 000 ευρώ. Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η χορήγηση ενός τόσο υψηλού ποσοστού ανασφάλισης σε μία μόνο εταιρεία θα μπορούσε να αντιβαίνει τις γενικές αρχές ανασφάλισης της εταιρείας, ότι δηλαδή «ο αριθμός των επιχειρήσεων ανασφάλισης που συμμετέχουν στις συμβάσεις είναι αυτός που εξασφαλίζει την κατάλληλη κατανομή του κινδύνου» ⁽⁹⁷⁾. Για τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή κρίνει ότι η SACE δεν ενήργησε ως ιδιώτης ανασφαλιστής.

- (129) Όσον αφορά το ερώτημα αν η μητρική εταιρεία θα παρείχε ένα τόσο υψηλό ποσοστό ανασφάλισης σε συνθήκες που η θυγατρική της δεν θα ήταν σε θέση να λάβει από την αγορά ανασφάλισης στην προτεινόμενη τιμή, πρέπει να σημειωθεί ότι η εν λόγω σύμβαση ανασφάλισης αυξάνει την έκθεση σε κινδύνους της μητρικής εταιρείας έναντι των πράξεων της θυγατρικής. Στην παρούσα υπόθεση, η SACE ήταν το 2009 σε κατάσταση που χρειαζόταν μεγάλη ανακεφαλαιοποίηση και ανασφάλιση. Η απόφαση για τη λήψη του εν λόγω μέτρου θα πρέπει, κατά συνέπεια, να αναλυθεί παράλληλα με τη λήψη του τρίτου και του τέταρτου μέτρου. Πράγματι, το διοικητικό συμβούλιο της SACE εξέτασε το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο ήδη στις 26 Μαΐου 2009 ⁽⁹⁸⁾ για να στηρίξει τη SACE BT ⁽⁹⁹⁾. Όπως θα διαπιστωθεί κατά την αξιολόγηση των εν λόγω μέτρων, ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα πραγματοποιούσε αυτές τις ανακεφαλαιοποιήσεις, αλλά θα άφηνε την επιχείρηση να πτωχεύσει. Πρέπει, συνεπώς, να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι μια ιδιωτική μητρική εταιρεία δεν θα προχωρούσε στη λήψη του δεύτερου μέτρου, το οποίο αυξάνει ακόμη περισσότερο την έκθεση της μητρικής εταιρείας στη θυγατρική της.
- (130) Τέλος, όσον αφορά το ερώτημα αν η ανασφάλιση απέφερε πλεονέκτημα στη SACE BT, όπως παραδέχτηκε η SACE (βλέπε αιτιολογική σκέψη 70), το μέτρο επέτρεψε στη SACE BT να αυξήσει την ικανότητά της για ασφάλιση πιστώσεων και, συνεπώς, της επέτρεψε να συνάψει περισσότερες συμβάσεις από εκείνες που θα μπορούσε να συνάψει υπό διαφορετικές περιστάσεις. Διαφορετικά, χωρίς το μέτρο αυτό, η SACE BT θα έπρεπε να στηρίξει αυτούς τους κινδύνους στον ισολογισμό της, διακινδυνεύοντας ακόμη περισσότερο τα κεφάλαιά της, ή να προσφέρει ασφαλιστρο τουλάχιστον κατά 10 % υψηλότερο για να λάβει αυτή την ανασφάλιση (βλέπε αιτιολογική σκέψη 128). Ως εκ τούτου, το μέτρο επέτρεψε στη SACE BT να λάβει ανασφάλιση σε χαμηλότερη τιμή, ανασφάλιση που θα της επέτρεπε να συνάψει περισσότερες ασφάλειες από αυτές που θα ήταν δυνατό χωρίς την ανασφάλιση της SACE ή να αναλάβει μικρότερους κινδύνους για την ίδια.
- (131) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το δεύτερο μέτρο απέφερε πλεονέκτημα υπέρ της SACE BT το οποίο αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της αμοιβής που κατέβαλε πράγματι η SACE BT και εκείνης, τουλάχιστον κατά 10 % υψηλότερης, την οποία θα απαιτούσε μια ιδιωτική επιχείρηση ανασφάλισης, λαμβάνοντας υπόψη τον υψηλότερο βαθμό ανάλυσης κινδύνου.

V.1.1.4. Παρουσία πλεονεκτήματος στο τρίτο και το τέταρτο μέτρο

- (132) Στην αιτιολογική σκέψη 107 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσο ένας ιδιώτης επιχειρηματίας θα είχε επενδύσει στη SACE BT το εξεταζόμενο ποσό. Όπως παραδέχθηκαν οι ιταλικές αρχές, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο καλύπτουν τις κεφαλαιακές ανάγκες της SACE BT, για να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης ⁽¹⁰⁰⁾. Στο έγγραφο προς συζήτηση (materiale per discussione) στο διοικητικό συμβούλιο της SACE BT, της 31ης Μαρτίου 2009, προβλέπεται ότι η SACE BT «έχει ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης (ricapitalizzazione) έως 70 εκατ. ευρώ, ώστε να αποκτήσει επαρκή στοιχεία ενεργητικού για να καλύψει τα αποθεματικά στο τέλος του 2009» ⁽¹⁰¹⁾. Το ίδιο έγγραφο προβλέπει ότι, ήδη από το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2009, τα στοιχεία ενεργητικού ήταν ανεπαρκή για την κάλυψη των αποθεματικών, δηλαδή απαιτούνταν ποσό 23 εκατ. ευρώ στα τέλη Ιουνίου 2009 και 68 εκατ. ευρώ στο τέλος του 2009. Η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας αναφέρει ότι, εμφανώς, η SACE BT δεν ήταν σε θέση να καλύψει τις ζημιές που κατέγραψε στα τέλη του 2008 και τα στοιχεία ενεργητικού της εκείνη την περίοδο δεν ήταν επαρκή για να καλύψουν τα αποθεματικά. Φαίνεται ότι η SACE BT δεν θα μπορούσε να αντλήσει από την αγορά την εισφορά κεφαλαίου για την εταιρεία, εφόσον η αναμενόμενη κερδοφορία της ήταν ανεπαρκής. Δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η SACE BT είχε θετική αξία εκείνη την περίοδο.
- (133) Στην αιτιολογική σκέψη 108 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή κάλεσε την Ιταλία να σχολιάσει αν το τρίτο μέτρο ήταν αναγκαίο για να μπορέσει η SACE BT να συνεχίσει τη λειτουργία της και, εάν ναι, να εκτιμήσει το κόστος με το οποίο θα επιβαρυνόταν η SACE σε περίπτωση εκποίησης ή εκκαθάρισης της SACE BT. Η Επιτροπή έκρινε ότι μια μητρική εταιρεία θα ανακεφαλαιοποιούσε τη θυγατρική της, αλλά μόνο αν υπήρχε εύλογη πιθανότητα αποκατάστασης της αποδοτικότητας της ενισχυόμενης επιχείρησης ⁽¹⁰²⁾. Ένας επενδυτής σε οικονομία αγοράς δεν θα επένδυε πρόσθετα κεφάλαια στη SACE BT, εάν αυτό θα ήταν από οικονομική άποψη επαχθέστερο από την εκκαθάριση των αντίστοιχων στοιχείων ενεργητικού (π.χ. εκποιώντας την αντίστοιχη επένδυση).

⁽⁹⁷⁾ [...].

⁽⁹⁸⁾ Εκείνη την εποχή, η μητρική εταιρεία SACE γνώριζε ήδη τις σημαντικές ζημιές που είχε καταγράψει η SACE BT κατά το πρώτο τρίμηνο του 2009.

⁽⁹⁹⁾ Βλέπε παράρτημα 1 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE, της 26ης Μαΐου 2009 (Verbale della riunione del CdA di SACE SpA, 26 maggio 2009), σ. 4, έγγραφο της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012.

⁽¹⁰⁰⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της Ιταλίας στην επιστολή της 8ης Ιουνίου 2010, σ. 2.

⁽¹⁰¹⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της Ιταλίας στην επιστολή της 8ης Ιουνίου 2010, παράρτημα 7, σ. 29.

⁽¹⁰²⁾ Βλέπε Πρωτοδικείο, T-129/95, T-2/96 και T-97/96, Συλλογή 1999, σ. II-00017/Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH and Lech-Stahlwerke GmbH κατά Επιτροπής, σκέψη 116.

- (134) Στις αιτιολογικές σκέψεις 111 και 117 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσο το τρίτο και το τέταρτο μέτρο ικανοποιούν το κριτήριο του ΙΕΟΑ. Η Επιτροπή ανέφερε ακόμη ότι τα δύο μέτρα απέφεραν κατά τα φαινόμενα πλεονέκτημα στη SACE BT.
- (135) Η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας (αιτιολογική σκέψη 109) αναφέρει την καθοριστική σημασία του διαθέσιμου σχεδίου κατά τη χρονική στιγμή της επένδυσης. Το σχέδιο έχει καίρια σημασία, διότι ένας ιδιώτης επενδυτής θα χορηγήσει νέα κεφάλαια σε μια εταιρεία με έλλειμμα κέρδους μόνο αν αυτή προσδοκά να ανακτήσει επαρκές επίπεδο αποδοτικότητας. Διαφορετικά, το επενδυμένο κεφάλαιο θα διατίθεται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του υφιστάμενου χρέους της επιχείρησης, χωρίς να εξασφαλίζεται ότι αυτή θα αρχίσει να πραγματοποιεί κέρδη εκ νέου στο μέλλον ⁽¹⁰³⁾. Ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής δεν θα επένδυε χωρίς την ύπαρξη ενός δεσμευτικού σχεδίου «αναδιάρθρωσης» ⁽¹⁰⁴⁾.
- (136) Η Επιτροπή επισήμανε ότι στο επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2010-2011 η SACE BT προέβλεπε ουσιαστικά μέτρα για την αύξηση του μεριδίου αγοράς και την επέκταση της δραστηριότητας αντί της επανόδου στην κερδοφορία, όπως μέτρα για την περικοπή του κόστους και την αναδιάρθρωση του επιχειρηματικού μοντέλου. Η SACE BT ανέμενε να αυξηθεί το μερίδιο αγοράς της στην αγορά της ασφάλισης πιστώσεων και της παροχής εγγυήσεων σε επιχειρήσεις έως ένα επίπεδο-στόχο της τάξεως του 15 % το 2011 και να καταστεί ο δεύτερος παράγοντας στην αγορά ασφάλισης πιστώσεων έως το 2011. Για το 2009, η SACE BT εκτιμούσε ότι θα καταλάμβανε την τρίτη ή την τέταρτη θέση στην αγορά της ασφάλισης πιστώσεων και παροχής εγγυήσεων σε επιχειρήσεις. Όσον αφορά το δίκτυο διανομής της SACE BT, το σχέδιο προβλέπει, μεταξύ άλλων, την αξιολόγηση των πιθανών ευκαιριών για περαιτέρω εξαγορές. Επιπλέον, το επιχειρηματικό σχέδιο, μεταξύ άλλων, βασίζεται σε εξωγενείς παράγοντες, όπως η βελτίωση του οικονομικού σεναρίου και των συνθηκών της αγοράς, καθώς και σε προοδευτικό άνοιγμα της αγοράς ανασφαλίσεων από το 2011, παρά σε εσωτερικές αλλαγές.
- (137) Τα στοιχεία που υπέβαλαν η Ιταλία και η SACE κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας δεν έχουν μεταβάλει την αρχική εκτίμηση της Επιτροπής στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.
- (138) Η θέση της Επιτροπής σχετικά με τον χαρακτηρισμό του τρίτου και του τέταρτου μέτρου ως αύξηση κεφαλαίου («aumenti di capitale») δεν έχει μεταβληθεί. Μολονότι σύμφωνα με την Ιταλία η πράξη δεν αύξησε το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου («capitale sociale»), η Επιτροπή σημειώνει ότι δεν επηρέασε θετικά τα ίδια κεφάλαια («patrimonio netto»), που αποτελεί μια ευρύτερη κατηγορία από το μετοχικό κεφάλαιο («capitale sociale»), με μεταφορά από τη μητρική εταιρεία SACE στο κεφάλαιό της SACE BT ⁽¹⁰⁵⁾.
- (139) Σύμφωνα με τη SACE, οι αποφάσεις για την ανακεφαλαιοποίηση της SACE BT ελήφθησαν ενόψει της αναμενόμενης αποκατάστασης της αποδοτικότητας το 2011.
- (140) Ωστόσο, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, όταν έλαβε το τρίτο μέτρο, η SACE δεν διέθετε επίκαιρες δημοσιονομικές προβλέψεις ούτε επιχειρηματικό σχέδιο που να λαμβάνει υπόψη την εισφορά κεφαλαίου και τα τελευταία οικονομικά δεδομένα. Συνεπώς, η SACE δεν είχε κανένα λόγο να αναμένει την αποκατάσταση της αποδοτικότητας της SACE BT.
- (141) Το κύριο έγγραφο που έλαβε υπόψη η SACE όταν έλαβε το τέταρτο μέτρο ήταν το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2010-2011. Η Επιτροπή σημειώνει ότι το επιχειρηματικό σχέδιο ήταν πολύ συνοπτικό έγγραφο, το οποίο απλώς παρέθετε τις αρνητικές προοπτικές της αγοράς και, όσον αφορά ειδικά τη SACE BT, παρείχε μόνο ελάχιστους βασικούς οικονομικούς δείκτες και στοιχεία για το 2010 και το 2011. Ειδικότερα, το επιχειρηματικό σχέδιο περιείχε στοιχεία που καταδείκνυαν την επιδείνωση της κατάστασης στην αγορά (ο δείκτης ζημιών παρουσίαζε προοδευτική επιδείνωση, αυξήθηκε κατά 71,4 % το 2008 σε σύγκριση με το 2007) και οι απώλειες ανέρχονταν περίπου στο ήμισυ του κύκλου εργασιών του κλάδου. Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο προέβλεπε σημαντική βελτίωση των δεικτών αποδοτικότητας της SACE BT, με αποτέλεσμα να υπάρχει μηδενική αποδοτικότητα το 2011 (βλέπε πίνακα 5). Ωστόσο, δεν ανέφερε διεξοδικά τις μεταβολές στην τιμολόγηση ή τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να επιτευχθεί η μείωση του κόστους για τον σκοπό αυτό.
- (142) Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2010-2011 περιελάμβανε μόνο μια πρόβλεψη μηδενικής αποδοτικότητας το 2011, ενώ δεν υπέβαλε κανένα στοιχείο που να αναφέρει ότι η κατάσταση θα βελτιωνόταν μετά το 2011 και καμία εκτίμηση της μελλοντικής αποδοτικότητας της SACE BT μετά την ημερομηνία αυτή (πράγματι, δεν αναφερόταν καν η δυνατότητα να πραγματοποιεί η εταιρεία κέρδη μετά το 2011). Ακόμη, ο δηλωμένος στόχος του σχεδίου περιοριζόταν στην ανακοπή των απωλειών της εταιρείας και στην περαιτέρω ανάπτυξη της παρουσίας της στην αγορά, χωρίς πρόβλεψη μελλοντικού κέρδους. Συναφώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής θα απαιτούσε μια αξιόπιστη εκτίμηση της αποκατάστασης της μελλοντικής αποδοτικότητας σε επαρκή επίπεδα.

⁽¹⁰³⁾ Βλέπε απόφαση 96/278/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 104 της 27.4.1996, σ. 25) — Iberia, αιτιολογική σκέψη 15 του μέρους VII.

⁽¹⁰⁴⁾ Βλέπε ΔΕΚ, C-305/89, Συλλογή 1991, σ. I-1601, σκέψη 22 — Ιταλία/Επιτροπή («Alfa Romeo»): απόφαση 94/662/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 258, 6.10.1994, σ. 26), αιτιολογική σκέψη 21 του μέρους VII — Air France και απόφαση 97/789/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 322 της 25.1.1997, σ. 44) — Alitalia, αιτιολογική σκέψη 6 του μέρους VII.

⁽¹⁰⁵⁾ Όσον αφορά τους οικονομικούς λογαριασμούς 2009 της SACE και τα παραρτήματα 5-7 των υποσημειώσεων των λογαριασμών, οι αυξήσεις στην ελεγχόμενη οντότητα SACE BT ανήλθαν σε 70 εκατ. ευρώ.

- (143) Από τα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου της SACE σχετικά με την έγκριση του τρίτου και του τέταρτου μέτρου, συνάγεται ακόμη ότι συμφώνησε για τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, προκειμένου να καλύψει τις ζημιές και να ικανοποιηθούν οι κανονιστικές απαιτήσεις, γεγονός που θα επέτρεπε στην εταιρεία να συνεχίσει την επιχειρηματική της δραστηριότητα. Τα εν λόγω πρακτικά δεν περιείχαν καμία εκτίμηση της μελλοντικής αποδοτικότητας της εταιρείας. Το διοικητικό συμβούλιο δεν έλαβε υπόψη ενδεχόμενη εκκαθάριση της SACE BT, συγκρίνοντας το σενάριο της εκκαθάρισης με την πορεία που επέλεξε, να χορηγήσει πρόσθετο κεφάλαιο στην προβληματική επιχείρηση. Ως εκ τούτου, δεν ζήτησε ούτε εξέτασε καμία εκτίμηση του κόστους εκκαθάρισης και, κατά συνέπεια, δεν ήταν σε θέση να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η εισφορά κεφαλαίου θα οδηγούσε σε καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα από την εκκαθάριση της εταιρείας.
- (144) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, κατά τη λήψη των εν λόγω μέτρων, η SACE δεν αξιολόγησε αν η χορήγηση πρόσθετων κεφαλαίων ήταν οικονομικά περισσότερο επωφελής επιλογή γι' αυτήν ως μέτοχο από την εκκαθάριση της θυγατρικής. Λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που επικρατούσαν στην αγορά και την απουσία προοπτικών αποδοτικότητας της SACE BT την περίοδο εκείνη, ένας συνετός ιδιώτης επιχειρηματίας δεν θα πραγματοποιούσε την επένδυση χωρίς αυτή την εξέταση. Και μόνο γι' αυτό τον λόγο, συνεπώς, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η SACE δεν ενήργησε ως συνετός ιδιωτικός παράγοντας της αγοράς και, ως εκ τούτου, οι εισφορές κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν με το τρίτο και το τέταρτο μέτρο θα πρέπει να χαρακτηριστούν ως κρατική ενίσχυση.
- (145) Η Επιτροπή προσθέτει επίσης, για λόγους πληρότητας, ότι δεν είναι σε θέση να στηρίξει το επιχειρήμα της SACE ότι θα αρκούσε η τήρηση των ρυθμιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων για να εισφέρει ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς πρόσθετα κεφάλαια σε μια εταιρεία. Όπως προβλέπεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ («ανακοίνωση ΙΕΟΑ») ⁽¹⁰⁶⁾, οι επενδυτές είναι συχνά υποχρεωμένοι από τον νόμο να εισφέρουν πρόσθετα ίδια κεφάλαια σε επιχειρήσεις η κεφαλαιακή βάση των οποίων έχει συρρικνωθεί λόγω συνεχών ζημιών κάτω από ένα προκαθορισμένο επίπεδο. Ως απάντηση στους ισχυρισμούς των κρατών μελών ότι οι εν λόγω εισφορές κεφαλαίου δεν μπορούν να θεωρηθούν ενίσχυση, διότι απλώς εκπληρώνουν μια νομική υποχρέωση, η ανακοίνωση ΙΕΟΑ προβλέπει ότι οι ιδιώτες επενδυτές που αντιμετωπίζουν μια τέτοια κατάσταση πρέπει να εξετάζουν όλες τις άλλες εναλλακτικές επιλογές —συμπεριλαμβανομένης της λύσης και εκκαθάρισης ⁽¹⁰⁷⁾— και να επιλέγουν εκείνη που είναι οικονομικά η πλέον συμφέρουσα.
- (146) Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή θεωρεί ότι η SACE θα μπορούσε να αφήσει τη SACE BT να πτωχεύσει, διότι ήταν εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Η SACE δεν όφειλε να καλύψει τα χρέη της SACE BT. Η SACE ορθά υποστηρίζει ότι οι ιδιώτες επενδυτές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη και άλλα στοιχεία όπως η δημόσια εικόνα ⁽¹⁰⁸⁾. Το Δικαστήριο έκρινε, στην απόφαση ENI/Lanerossi, ότι η προσωρινή απορρόφηση από τη μητρική εταιρεία των ζημιών που δημιουργεί μια θυγατρική «η οποία αντιμετωπίζει παροδικά προβλήματα, αλλά είναι σε θέση να ανακτήσει την αποδοτικότητά της, ενδεχομένως μετά από αναδιάρθρωση», μπορεί να δικαιολογείται όχι μόνο από την προοπτική έμμεσου υλικού κέρδους, αλλά και από άλλους λόγους, δηλαδή την προστασία της δημόσιας εικόνας του ομίλου και τον αναπροσανατολισμό των δραστηριοτήτων του ⁽¹⁰⁹⁾. Ωστόσο, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, εάν δεν υπάρχει καμία προοπτική αποδοτικότητας, έστω και μακροπρόθεσμα, τότε τυχόν εισφορές κεφαλαίων θα πρέπει να θεωρούνται κρατική ενίσχυση ⁽¹¹⁰⁾. Κατά συνέπεια, όπως επιβεβαιώθηκε από τη νομολογία, τα επιχειρήματα έχουν περιορισμένη σημασία σε σχέση με την εφαρμογή του κριτηρίου του ιδιώτη επενδυτή, όταν δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη, κατά τον χρόνο της εισφοράς κεφαλαίου, ότι η SACE BT θα μπορούσε να πραγματοποιεί κέρδη μετά το 2011, ούτε καν σε μακροπρόθεσμη προοπτική.
- (147) Επιπλέον, η Ιταλία και η SACE δεν παρείχαν κανένα στοιχείο που να καταδεικνύει και να προσδιορίζει ποσοτικά τις αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει η εικαζόμενη επιδείνωση της δημόσιας εικόνας της SACE για την εταιρεία.
- (148) Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι οι ασφαλιστικές δραστηριότητες της SACE ασκούνται με την εγγύηση του κράτους. Κατά συνέπεια, οι ασφαλισμένοι γνωρίζουν ότι το κράτος θα εξασφαλίσει την καταβολή κάθε αποζημίωσης που δικαιούνται σύμφωνα με εκείνες τις συμβάσεις ασφάλισης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν κατανοεί για ποιο λόγο θα ανησυχούσαν οι ασφαλισμένοι πελάτες της SACE για ενδεχόμενη εκκαθάριση μιας θυγατρικής της SACE που δεν έχει κρατική εγγύηση και έχει τη μορφή ΕΠΕ. Η Ιταλία και η SACE δεν αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους θα επηρεάζονταν οι εν λόγω δραστηριότητες της SACE που ασκούνται βάσει κρατικής εγγύησης.

⁽¹⁰⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ και του άρθρου 5 της οδηγίας 80/723/ΕΟΚ επί των δημοσίων επιχειρήσεων στον κλάδο της μεταποίησης (ΕΕ C 307 της 13.11.1993, σ. 3).

⁽¹⁰⁷⁾ Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ, παράγραφος 36.

⁽¹⁰⁸⁾ Ένα από τα επιχειρήματα της SACE είναι επίσης ο αναπροσανατολισμός των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (βλέπε παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 36). Ωστόσο, στην πράξη, μετά από ειδικό αίτημα της Επιτροπής, η Ιταλία ισχυρίζεται ότι η SACE δεν προβλέπει σημαντική μεταβολή της δραστηριότητας της SACE BT (βλέπε SACE — Απάντηση στην αίτηση παροχής πληροφοριών, 15 Σεπτεμβρίου 2011, σ. 13).

⁽¹⁰⁹⁾ Βλέπε απόφαση Lanerossi/ENI, σκέψη 21.

⁽¹¹⁰⁾ Βλέπε απόφαση Lanerossi/ENI, σκέψη 22.

- (149) Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι, δεδομένου ότι η SACE ασκεί τις ασφαλιστικές της δραστηριότητες με την εγγύηση του κράτους, αυτές δεν αποτελούν δραστηριότητες της αγοράς που θα μπορούσε να ασκήσει μια ιδιωτική επιχείρηση (συγκεκριμένα, η εγγύηση για τις ασφαλιστικές δραστηριότητες της SACE δεν συνιστά ενίσχυση, διότι θεωρείται ότι οι εν λόγω δραστηριότητες δεν προσφέρονται από την αγορά και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει νόθευση του ανταγωνισμού). Η Επιτροπή θεωρεί ότι, κατά την αξιολόγηση του κατά πόσο ένας ιδιώτης επενδυτής στη θέση της SACE θα άφηνε μια θυγατρική όπως η SACE BT να πτωχεύσει ή θα την ανακεφαλαιοποιούσε, δεν μπορεί να ληφθούν υπόψη οι ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις της εκκαθάρισης της SACE BT για τις εν λόγω μη εμπορικές δραστηριότητες που ασκούσε η SACE, εφόσον ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα ήταν ποτέ σε θέση να ασκήσει τέτοιες δραστηριότητες.
- (150) Όπως αναφέρθηκε, όταν έλαβε το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, η SACE δεν συνέκρινε το σενάριο της εκκαθάρισης με την πορεία που επέλεξε να χορηγήσει πρόσθετο κεφάλαιο στη SACE BT, παρά τις δυσκολίες της. Για λόγους πληρότητας, στις παραγράφους που ακολουθούν, η Επιτροπή θα αποδείξει ότι, σε κάθε περίπτωση, εάν η SACE πραγματοποιούσε τέτοια σύγκριση, θα συνειδητοποιούσε ότι η εκκαθάριση της SACE BT θα ήταν πιο κατάλληλη από την εισφορά πρόσθετου κεφαλαίου ύψους 70 εκατ. στη SACE BT παρά τις δυσκολίες της.
- (151) Για να προσδιοριστεί κατά πόσον θα ήταν συμφερότερο για τη SACE, ως μοναδικό μέτοχο της SACE BT, να επενδύσει πρόσθετα κεφάλαια ύψους 70 εκατ. ευρώ αντί της εκκαθάρισης της SACE BT (καταργώντας τις δραστηριότητές της), θα πρέπει να συγκριθούν οι αναμενόμενες ταμειακές ροές, αν υπάρχουν, προς τη SACE ως μέτοχο με βάση το σενάριο εκκαθάρισης (κλεισίματος) με τις αναμενόμενες ροές με βάση το σενάριο της εισφοράς κεφαλαίου. Με βάση τα στοιχεία που υποβλήθηκαν, η Ιταλία και η SACE δεν έχουν κάνει εκείνη την περίοδο (ούτε εκ των υστέρων) αποτίμηση της αξίας της συμμετοχής στη SACE BT με βάση τα σενάρια πριν και μετά την εισφορά κεφαλαίου.
- (152) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι στα τέλη Μαΐου 2009 και στις αρχές Ιουλίου του 2009, όταν το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT αποφάσισε να λάβει το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, ήταν ήδη αναμενόμενο ότι, εκτός από τις μεγάλες ζημιές που καταγράφηκαν το 2008 (29,5 εκατ. ευρώ), η SACE BT θα κατέγραφε περαιτέρω σημαντικές ζημιές το 2009 [ύψους 53,4 εκατ. ευρώ ⁽¹¹¹⁾] και το υπόλοιπο κεφάλαιο του 2009 αναμενόταν να ανέλθει σε 24,2 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα, στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2009 (1Q 2009) η λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων της SACE BT (λαμβάνοντας υπόψη τις ζημιές των 22,6 εκατ. ευρώ που κατέγραψε κατά την περίοδο αυτή) ανερχόταν σε 55 εκατ. ευρώ και οι αναμενόμενες ζημιές για το σύνολο του 2009 ανέρχονταν σε 53,4 εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια, βάσει σεναρίου πριν την εισφορά, η αναμενόμενη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων στο τέλος του 2009 θα ήταν ίση με τη διαφορά μεταξύ λογιστικής αξίας της κατά την περίοδο 1Q 2009, ύψους 55 εκατ. ευρώ, και του υπολοίπου των αναμενόμενων ζημιών για το έτος, δηλαδή 30,8 εκατ. ευρώ (53,4 εκατ. ευρώ μείον 22,6 εκατ. ευρώ), που ισούται με 24,2 εκατ. ευρώ.
- (153) Με βάση το σενάριο μετά την εισφορά, η λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων αναμενόταν να αυξηθεί κατά το ποσό των ανακεφαλαιοποιήσεων (70 εκατ. ευρώ) σε 94,2 εκατ. ευρώ.
- (154) Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, με βάση το σενάριο της εκκαθάρισης, οι μέτοχοι δικαιούνται μόνο τα εναπομένοντα έσοδα, εάν υπάρξουν, αφού καλυφθούν όλες οι υποχρεώσεις της εταιρείας και όλα τα έξοδα εκκαθάρισης. Το αποτέλεσμα της εκκαθάρισης εξαρτάται από την αξία και τη δυνατότητα πώλησης των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.
- (155) Με μια πολύ συντηρητική εκτίμηση, η Επιτροπή εξετάζει την υπόθεση ότι, με βάση το σενάριο της εκκαθάρισης, η SACE δεν θα ανακτούσε καμία κεφαλαιουχική επένδυσή της στη SACE BT.
- (156) Σε επόμενο στάδιο, για να εκτιμηθεί η σχετική ελκυστικότητα της εισφοράς κεφαλαίου ύψους 70 εκατ. ευρώ στη SACE BT σε σύγκριση με το σενάριο της εκκαθάρισης, πρέπει να εκτιμηθεί ποια ήταν η αξία της εταιρείας (δηλαδή η αγοραία αξία του 100 % των μετοχών στην εταιρεία) μετά αυτή την εισφορά των 70 εκατ. ευρώ.
- (157) Εάν η αξία της επιχείρησης μετά τις εισφορές κεφαλαίου του 2009 ήταν ίση ή ανώτερη από 70 εκατ. ευρώ, τότε ένας ιδιώτης επενδυτής θα μπορούσε να εξετάσει θετικά αυτή την επένδυση.
- (158) Μια τέτοια αξία της εταιρείας εξαρτάται από τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών (χρηματοοικονομική ροή) στον μέτοχο.
- (159) Ως προς αυτό, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, με βάση τα επιχειρηματικά σχέδια και/ή τις προβολές που ήταν διαθέσιμα εκείνη την εποχή, δεν υπήρχε αναμενόμενη ροή μελλοντικών κερδών που θα μπορούσε να αποδείξει ότι η αγοραία αξία θα προσέγγιζε τα 70 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, εφόσον η εταιρεία δεν ήταν κερδοφόρα πριν από την κρίση, δεν θα ήταν αναμενόμενο ότι, με την εξομάλυνση της μακροοικονομικής κατάστασης και των χρηματοπιστωτικών αγορών, η εταιρεία θα ανακτούσε αυτομάτως επαρκή κερδοφορία. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, με βάση την απουσία αναμενόμενων ταμειακών ροών για τη SACE BT, δεν υπήρχε καμία ένδειξη ότι η αγοραία αξία της μετά την εφαρμογή του τρίτου και του τέταρτου μέτρου θα μπορούσε να είναι ίση ή μεγαλύτερη από 70 εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια, ένας συνετός ιδιώτης επενδυτής θα είχε προτιμήσει να αφήσει να πτωχεύσει η SACE BT (ή να την πωλήσει, εάν θα εύρισκε αγοραστή) αντί να προβεί στην ανακεφαλαιοποίηση. Ως εκ τούτου, και αυτή η πρόσθετη ανάλυση δείχνει ότι, όταν έλαβε το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, η SACE δεν ενήργησε ως ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς.

⁽¹¹¹⁾ Πηγή: παρατηρήσεις της Ιταλίας στην επιστολή της 8ης Ιουνίου 2010, παράρτημα 7, σ. 28.

- (160) Ως επικουρικό επιχείρημα, ένας επενδυτής θα είχε εφαρμόσει άλλον δείκτη για να αποτιμήσει την αξία της επιχείρησης, όπως η μέθοδος αποτίμησης με τον πολλαπλασιασμό ενός δείκτη τιμής προς τη λογιστική αξία της μετοχής (price-to-book) (P/B), που λαμβάνεται από συγκρίσιμες εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο, επί τη λογιστική αξία της εταιρείας.
- (161) Εξ όσων γνωρίζει η Επιτροπή, η Euler-Hermes είναι η μοναδική ευρωπαϊκή εταιρεία ασφάλισης πιστώσεων που είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο, και επομένως μπορεί να παρατηρηθεί ο P/B της. Είναι εταιρεία σχετικά χαμηλού κινδύνου ⁽¹¹²⁾, καθώς μπόρεσε να ξεπεράσει τις προηγούμενες δυσκολίες της με σχετική ευχέρεια, ήταν κερδοφόρα το 2008, ακόμη και το πρώτο τρίμηνο του 2009, και μάλιστα διένειμε μερίσματα το 2008. Κατά συνέπεια, η αξία μιας εταιρείας υψηλότερου κινδύνου, όπως η SACE BT θα ήταν χαμηλότερη από την τιμή που προκύπτει με την εφαρμογή του πολλαπλασίου P/B της Euler-Hermes. Ο P/B της Euler-Hermes το πρώτο τρίμηνο του 2009 κυμαινόταν περί το 0,60 ⁽¹¹³⁾. Κατά συνέπεια, εφαρμόζοντας αυτό τον πολλαπλασιαστή στην αναμενόμενη λογιστική αξία της SACE BT των 94,2 εκατ. ευρώ στο τέλος του 2009, η αξία της εταιρείας θα ανερχόταν σε 56,52 εκατ. ευρώ, εάν τα προφίλ κινδύνου των εταιρειών ήταν συγκρίσιμα.
- (162) Ωστόσο, η Επιτροπή σημειώνει ότι η SACE BT δεν ήταν κερδοφόρα πριν από την κρίση (σε αντίθεση με το επιχειρηματικό της σχέδιο) και δεν υπήρχε επιχειρηματικό σχέδιο από το οποίο να διαφαίνεται η δυνατότητα αποκατάστασης της αποδοτικότητας. Ως εκ τούτου, μπορεί να θεωρηθεί πολύ πιο επισφαλής εταιρεία από την Euler-Hermes εκείνη την εποχή και, συνεπώς, και η αξία της εταιρείας κατά τη λήψη των μέτρων θα ήταν σημαντικά χαμηλότερη από 56,52 εκατ. ευρώ.
- (163) Επιπλέον, η Ιταλία αναγνώρισε επίσης ότι, λόγω των συνθηκών της αγοράς, η αγοραία αξία των ασφαλιστικών εταιρειών εκείνη την περίοδο ήταν ιδιαίτερα χαμηλή ⁽¹¹⁴⁾.
- (164) Συμπερασματικά, όπως και με την εφαρμογή μιας αποτίμησης βάσει μελλοντικών ταμειακών ροών, η εφαρμογή της αποτίμησης της τιμής σε σχέση με τη λογιστική αξία θα οδηγούσε επίσης έναν ιδιώτη επενδυτή στο συμπέρασμα ότι θα ήταν προτιμότερο να αφήσει τη θυγατρική εταιρεία να πτωχεύσει αντί να επενδύσει επιπλέον 70 εκατ. ευρώ σε αυτήν.
- (165) Επίσης, βάσει της ανωτέρω ανάλυσης, μπορεί συνεπώς να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η SACE ήταν σε δυσμενέστερη θέση μετά τη λήψη του τρίτου και του τέταρτου μέτρου σε σύγκριση με το σενάριο της εκκαθάρισης.
- (166) Η Επιτροπή επισημαίνει ακόμη ότι, όπως τόνισε η SACE, αρκετοί ιδιώτες επενδυτές εισέφεραν πρόσθετα κεφάλαια στη θυγατρική τους επιχείρηση εξαγωγικών πιστώσεων κατά τη διάρκεια της κρίσης. Δεδομένου του υψηλού επιπέδου αβεβαιότητας και της έκτακτης ανάγκης, είναι πιθανό να μην είχαν οι εν λόγω επενδυτές άμεσα στη διάθεσή τους πλήρεις προβλέψεις όταν πραγματοποίησαν τις επενδύσεις τους. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις εξαγωγικών πιστώσεων που εισέπραξαν νέα κεφάλαια από τους μετόχους τους ήταν αποδοτικές πριν από την κρίση, με αποτέλεσμα να έχουν περισσότερες πιθανότητες αποκατάστασης της αποδοτικότητάς τους. Όμως, η SACE BT είχε ιστορικό ζημιών. Ένας ιδιώτης επενδυτής θα ήταν πιο διστακτικός να προβεί σε μεγάλη εισφορά κεφαλαίου σε μια θυγατρική που ήταν ήδη ζημιογόνα ή απλώς ισοσκελισμένη τα έτη πριν από την κρίση (λαμβάνοντας υπόψη ότι το επιχειρηματικό σχέδιο προέβλεπε σταθερή αύξηση της αποδοτικότητας). Θα επαλήθευε αν υπήρχε κάποια ελπίδα να καταστεί η εν λόγω εταιρεία αρκετά αποδοτική κάποια στιγμή. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι δεν υπήρξε καμία δημοσιονομική πρόβλεψη το 2009 που να παρουσιάζει προοπτική αποδοτικότητας. Ένας συνετός επενδυτής δεν θα επένδυε ένα μεγάλο ποσό πρόσθετου κεφαλαίου στην εταιρεία υπό αυτές τις συνθήκες.
- (167) Η SACE υποστηρίζει ότι η SACE BT ήταν ακόμη σε φάση εκκίνησης και, ως εκ τούτου, θα ήταν πιο δύσκολο για την εταιρεία να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Πρώτον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το 2008, έτος που εκδηλώθηκε η κρίση, ήταν ήδη το τέταρτο έτος δραστηριότητας της SACE BT. Σύμφωνα με την πρακτική της Επιτροπής, μια επιχείρηση καταρχήν θεωρείται νεοσύστατη για τα πρώτα τρία έτη από την έναρξη της λειτουργίας της στον τομέα δραστηριότητάς της ⁽¹¹⁵⁾. Δεύτερον, ακόμη και αν η SACE BT ήταν πράγματι ακόμη σε φάση εκκίνησης, δεν είναι σαφές τι αντίκτυπο θα είχε αυτό στην εφαρμογή της αρχής του ΙΕΟΑ. Πράγματι, ένας ιδιώτης επενδυτής θα συνέκρινε την αναμενόμενη αγοραία αξία της εταιρείας μετά την ανακεφαλαιοποίηση (με βάση την αναμενόμενη αποδοτικότητα της) με την επιλογή να αφεθεί η επιχείρηση να πτωχεύσει ή να πωληθεί. Η Ιταλία και η SACE δεν απέδειξαν ότι, επειδή η SACE BT ήταν ακόμη στη φάση της εκκίνησης, η SACE μπορούσε να αναμένει από αυτήν μεγαλύτερη αποδοτικότητα στο μέλλον. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 77, το μόνο επιχειρηματικό σχέδιο που ήταν διαθέσιμο την περίοδο εκείνη απλώς προέβλεπε επάνοδο σε ισοσκελισμένους λογαριασμούς το 2011. Δεν κατέδειξε αποκατάσταση της αποδοτικότητας.

⁽¹¹²⁾ Ο συντελεστής βήτα, ένα μέτρο επικινδυνότητας της εταιρείας σε σύγκριση με τη συνολική χρηματοπιστωτική αγορά, ήταν 0,8 την περίοδο 2000-2004, όπου το 1 θα αντιστοιχούσε στον συνολικό κίνδυνο της χρηματοπιστωτικής αγοράς.

⁽¹¹³⁾ Πηγή για τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στον υπολογισμό: για τη λογιστική αξία των ιδίων κεφαλαίων — <http://www.eulerhermes.com/finance/financial-resources/Documents/Financial-results/2009/Q1/Q1-2009-Presentation-analysts.pdf>, για τιμή της μετοχής: <http://www.eulerhermes.com/finance/share/share-price.aspx>

⁽¹¹⁴⁾ Κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της του πρώτου τριμήνου του 2009, στις 6 Μαΐου 2009, η Euler-Hermes ανέφερε ότι το παγκόσμιο εμπόριο παρουσίαζε τη βαθύτερη ύφεση των πενήντα τελευταίων ετών και οι περιπτώσεις αφερεγγυότητας επιχειρήσεων αυξήθηκαν (βλέπε σ. 5 και 7 της παρουσίασης στον δικτυακό τόπο: <http://www.eulerhermes.com/finance/financial-resources/Documents/Financial-results/2009/Q1/Q1-2009-Presentation-analysts.pdf>).

⁽¹¹⁵⁾ Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής — Κοιντικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2), σημείο 12.

- (168) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το τρίτο και το τέταρτο μέτρο συνιστούν πλεονέκτημα υπέρ της SACE BT, μέσω της χορήγησης κεφαλαίου που δεν θα μπορούσε να αντληθεί από την αγορά. Το κεφάλαιο αυτό επέτρεψε στην εταιρεία να επιβιώσει, μολοντί δεν υπήρχαν προβλέψεις ότι θα πραγματοποιούσε κέρδη, έστω και σε μακροπρόθεσμη βάση.

V.1.2. Κρατικοί πόροι και καταλογισμός στο κράτος

- (169) Στις αιτιολογικές σκέψεις 73-78 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή εφάρμοσε τους δείκτες της απόφασης «Stardust Marine»⁽¹¹⁶⁾ για να αποδείξει τον καταλογισμό του μέτρου, λαμβάνοντας υπόψη ότι η SACE ανήκει εξ ολοκλήρου στο κράτος. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλέπε ιδίως την απόφαση Stardust Marine), ακόμη και αν το Δημόσιο είναι σε θέση να ελέγχει μια δημόσια επιχείρηση και να ασκεί αποφασιστική επιρροή επί των συναλλαγών της, η αποτελεσματική άσκηση τέτοιου ελέγχου σε μια συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορεί να τεκμαίρεται αυτόματα. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί κατά πόσον οι δημόσιες αρχές ενεπλάκησαν καθ' οιονδήποτε τρόπο στη λήψη των μέτρων αυτών.

- (170) Ωστόσο, σύμφωνα με την απόφαση Stardust Marine:

«53. Δεν χρειάζεται να αποδεικνύεται, κατόπιν ειδικής έρευνας, ότι οι δημόσιες αρχές παρότρυναν συγκεκριμένα την οικεία δημόσια επιχείρηση να λάβει τα επίμαχα μέτρα ενισχύσεων. Πρώτον, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι σχέσεις μεταξύ Δημοσίου και δημόσιων επιχειρήσεων είναι πολύ στενές, υπάρχει πραγματικός κίνδυνος να χορηγούνται κρατικές ενισχύσεις μέσω των επιχειρήσεων αυτών, χωρίς να υπάρχει διαφάνεια και κατά παράβαση των διατάξεων της Συνθήκης περί κρατικών ενισχύσεων.

54. Επιπλέον, οι τρίτοι θα έχουν κατά κανόνα, λόγω ακριβώς των προνομιακών σχέσεων μεταξύ Δημοσίου και δημόσιων επιχειρήσεων, πολύ μεγάλη δυσκολία να αποδείξουν ότι τα μέτρα ενισχύσεων που έλαβε σε συγκεκριμένη περίπτωση μια δημόσια επιχείρηση ελήφθησαν ουσιαστικά κατόπιν οδηγιών των δημόσιων αρχών.

55. Για τους λόγους αυτούς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η δυνατότητα καταλογισμού στο Δημόσιο μέτρου ενισχύσεων που έχει λάβει δημόσια επιχείρηση μπορεί να συναχθεί από ένα σύνολο ενδείξεων που προκύπτουν από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης και το όλο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η λήψη του μέτρου».

- (171) Στη συνέχεια το Δικαστήριο παρέθεσε τους ακόλουθους δείκτες που επιτρέπουν να καταλογιστεί στο κράτος ένα μέτρο που έλαβε μια δημόσια επιχείρηση: i) το γεγονός ότι ο οικείος φορέας δεν μπορούσε να λάβει την επίμαχη απόφαση χωρίς να λάβει υπόψη τις απαιτήσεις των δημόσιων αρχών· ii) το γεγονός ότι οι δημόσιες επιχειρήσεις μέσω των οποίων είχαν χορηγηθεί οι ενισχύσεις, πέρα από τα οργανικά στοιχεία που τις συνέδεαν με το Δημόσιο, έπρεπε να λαμβάνουν υπόψη τις οδηγίες ενός Comitato Interministeriale per la Programmazione Economica (CIPE)· iii) η ένταξη της δημόσιας επιχείρησης στις δομές της δημόσιας διοίκησης· iv) η φύση των δραστηριοτήτων της και η άσκησή τους στην αγορά υπό συνθήκες συνθήκους ανταγωνισμού προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις· v) το νομικό καθεστώς της επιχείρησης (δηλαδή αν διέπεται από το δημόσιο δίκαιο ή το κοινό εταιρικό δίκαιο)· vi) ο βαθμός της εποπτείας που ασκούν οι δημόσιες αρχές στη διαχείριση της επιχείρησης, ή vii) οποιαδήποτε άλλη ένδειξη από την οποία συνάγεται στη συγκεκριμένη περίπτωση ότι έχουν εμπλακεί ή ότι είναι απίθανο να μην έχουν εμπλακεί οι δημόσιες αρχές στη λήψη ορισμένου μέτρου, αν ληφθούν υπόψη η έκταση του μέτρου, το περιεχόμενό του ή οι συνθήκες που δημιουργεί.

- (172) Επίσης, η Επιτροπή έκρινε, στην αιτιολογική σκέψη 79 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας ότι θα ήταν εξαιρετικά απίθανο να δεσπιστούν τα εξεταζόμενα μέτρα χωρίς καμία κρατική παρέμβαση.

- (173) Απαντώντας στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Ιταλία και η SACE υποστηρίζουν ότι κανένα από τα τέσσερα μέτρα δεν μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος, διότι οι αποφάσεις ελήφθησαν από τη SACE που ενεργούσε με απόλυτη ανεξαρτησία από το κράτος. Η Ιταλία υπέβαλε πρόσθετα πραγματικά στοιχεία και αιτιολόγηση με το επιχείρημα ότι τα μέτρα δεν πρέπει να καταλογιστούν στο κράτος.

- (174) Για να αξιολογηθεί η νομολογία που επικαλείται η Ιταλία, πρέπει να επισημανθεί ότι στην υπόθεση **Olympic Airways** η απόφαση της Επιτροπής ανέφερε τα κριτήρια της απόφασης «Stardust Marine», αλλά δεν τα εφάρμοσε στην πράξη. Το Δικαστήριο παρατήρησε ότι, στην πραγματικότητα, η Επιτροπή απλώς θεώρησε ότι το μέτρο έπρεπε να καταλογιστεί στο ελληνικό κράτος, χωρίς να αναφέρει κανένα λόγο που θα μπορούσε να στηρίξει την παραδοχή της⁽¹¹⁷⁾. Συνεπώς, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι τα επιχειρήματα της Επιτροπής δεν ήταν επαρκή για να στοιχειοθετηθεί καταλογισμός στην εν λόγω υπόθεση και όχι ότι το μέτρο καθ'αυτό ήταν μη καταλογιστέο.

⁽¹¹⁶⁾ Απόφαση της 16ης Μαΐου 2002 στην υπόθεση Stardust Marine, C-482/99, Συλλογή I, σ. 4397.

⁽¹¹⁷⁾ Πρωτοδικείο, T-68/03, Συλλογή 2007, σ. II-2911 — Olympic Airways/Επιτροπή, σκέψεις 312-319.

- (175) Όσον αφορά την απόφαση **SIC-RTP** ⁽¹¹⁸⁾, την οποία επικαλούνται οι ιταλικές αρχές, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στην εν λόγω απόφαση το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε την εκτίμηση της Επιτροπής ότι ορισμένες προσβαλλόμενες αποφάσεις της πρώην κρατικής εταιρείας Portugal Telecom (που συνίστανται στην είσπραξη καθυστερημένων πληρωμών του τέλους χρήσεως του δικτύου τηλεοπτικής μετάδοσης από τη δημόσια τηλεοπτική επιχείρηση RTP) δεν ήταν δυνατό να καταλογισθούν στο Δημόσιο. Ωστόσο, η απόφαση του Πρωτοδικείου βασιζόταν στις ειδικές περιστάσεις εκείνης της υπόθεσης. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση **SIC-RTP**, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, ότι ο αιτών δεν αντέκρουσε την εκτίμηση της Επιτροπής ότι ο κύριος λόγος χορηγήσεως των διευκολύνσεων πληρωμής ήταν μια διαφορά μεταξύ της RTP και της Portugal Telecom όσον αφορά το επίπεδο του τέλους χρήσεως του δικτύου τηλεοπτικής μετάδοσης ⁽¹¹⁹⁾. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι η Επιτροπή είχε διαπιστώσει, χωρίς να αμφισβητεί από την προσφεύγουσα, ότι η συμπεριφορά της Portugal Telecom δεν μεταβλήθηκε μετά την ιδιωτικοποίησή της ⁽¹²⁰⁾. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι η εκτίμηση του Πρωτοδικείου αφορούσε μια συγκεκριμένη κατάσταση που ήταν πολύ διαφορετική από τις περιστάσεις της παρούσας απόφασης.
- (176) Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τα πρόσθετα έγγραφα που υπέβαλαν η Ιταλία και η SACE περιείχαν και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για τη δυνατότητα καταλογισμού των μέτρων. Όπως και στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, οι δείκτες της απόφασης «Stardust Marine» εφαρμόζονται στην παρούσα απόφαση, με σκοπό να αποδειχθεί η δυνατότητα καταλογισμού του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου μέτρου.
- (177) Μολονότι η SACE δεν είναι ενσωματωμένη στη δημόσια διοίκηση και δεν ασκεί δημόσια εξουσία, η Επιτροπή κρίνει ότι οι ακόλουθοι γενικοί δείκτες αποδεικνύουν τη δυνατότητα καταλογισμού στο κράτος των μέτρων που έλαβε η SACE ⁽¹²¹⁾:
- α) Όλα τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου («Consiglio di Amministrazione») της SACE διορίζονται κατόπιν προτάσεως του ιταλικού κράτους, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 269/2003 ⁽¹²²⁾.
 - β) Η SACE δεν ασκεί τις δραστηριότητές της «στην αγορά υπό συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού προς τις ιδιωτικές επιχειρήσεις»:
 - i) Η αποστολή της SACE το 2004 ήταν (και εξακολουθεί να είναι μέχρι σήμερα) να διατηρεί και να προωθεί την ανταγωνιστικότητα της ιταλικής οικονομίας και να καλύπτει κυρίως μη εμπορεύσιμους κινδύνους κατά την έννοια της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων (λειτουργούσε δηλαδή στον τομέα που θεωρείται ότι δεν υπόκειται στις κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά).
 - ii) Η δραστηριότητα της SACE ανέκαθεν επωφελούνταν από κρατική εγγύηση, κατά παράβαση των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων για άλλες δημόσιες επιχειρήσεις που ασκούν ανταγωνιστική δραστηριότητα προς ιδιωτικές επιχειρήσεις.
 - iii) Οι οικονομικές καταστάσεις της SACE υπόκεινται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών οφείλει να υποβάλλει στο ιταλικό Κοινοβούλιο ετήσιες εκθέσεις όσον αφορά τη δραστηριότητά της.
 - iv) Όσον αφορά την επιρροή του κράτους στην κατανομή των πόρων της SACE, το CIPE πρέπει να αποφασίζει το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου κάθε έτος για τις χρηματοοικονομικές προβλέψεις και τις οικονομικές ανάγκες που συνδέονται με ορισμένους κινδύνους και να καθορίζει συνολικά όρια για τους μη εμπορεύσιμους κινδύνους που θα αναλαμβάνει η SACE χωριστά για τις εγγυήσεις διάρκειας μικρότερης και μεγαλύτερης από 24 μήνες ⁽¹²³⁾.
 - γ) Το καταστατικό της SACE BT προβλέπει ότι, εκτός από τις νομικές διατάξεις που εφαρμόζονται στις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, η SACE BT υπόκειται επίσης στη διάταξη ενός νόμου ⁽¹²⁴⁾ που ορίζει ότι, όταν ιδρύεται μια νέα νομική οντότητα για να παρέχει κάλυψη έναντι εμπορεύσιμων κινδύνων, η SACE θα πρέπει να κατέχει τουλάχιστον το 30 % του κεφαλαίου της. Έτσι φαίνεται ότι, ακόμη και μετά τη σύσταση της SACE BT, η συνεχής υποστήριξη προς αυτήν (δευτερο, τρίτο και τέταρτο μέτρο) επηρεάστηκε από το ιταλικό κράτος, εφόσον η προαναφερθείσα νομοθετική διάταξη απέκλειε την κατάργηση και/ή εκποίηση αυτών των κινδύνων στο σύνολό τους σε παράγοντα της αγοράς ⁽¹²⁵⁾.

⁽¹¹⁸⁾ Υπόθεση T-442/03, SIC κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-1161.

⁽¹¹⁹⁾ Σημείο 110.

⁽¹²⁰⁾ Σημείο 105.

⁽¹²¹⁾ Βλέπε σκέψεις 52, 54, 55 και 56 της απόφασης στην υπόθεση Stardust Marine.

⁽¹²²⁾ Βλέπε επίσης άρθρο 13 παράγραφος 2 του καταστατικού της SACE που διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://www.sace.it/GruppoSACE/export/sites/default/download/normativa/nuovo_statuto.pdf

⁽¹²³⁾ Βλέπε απόφαση της 16ης Μαΐου 2002 στην υπόθεση C-482/99 Stardust Marine, Συλλογή I, σ. 4397, σκέψη 55 που παραπέμπει στην υπόθεση C-303/88, Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-01433, σκέψεις 11 και 12· και υπόθεση C-305/89, Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-01603, σκέψεις 13 και 14.

⁽¹²⁴⁾ Άρθρο 6 παράγραφος 12 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 269 της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, όπως μετατράπηκε με τροποποιήσεις σε νόμο υπ' αριθ. 326 της 24ης Νοεμβρίου 2003.

⁽¹²⁵⁾ Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά την εξέταση του πρώτου μέτρου, είχε ζητηθεί η γνώμη του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για το ύψος του μετοχικού κεφαλαίου της SACE BT. Βλέπε παράρτημα 2 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου («Consiglio di Amministrazione») της SACE της 28ης Απριλίου 2004 (Verbale della Riunione del Consiglio di Amministrazione di SACE SpA, 28 aprile 2004), στις παρατηρήσεις της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, σ. 74-75: «[...] όσον αφορά το ποσό του μετοχικού κεφαλαίου της SACE 2 [η προσωρινή επωνυμία της νέας εταιρείας που θα συσταθεί, η μετέπειτα SACE BT], μετά από ακρόαση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, αυτό ορίστηκε προσωρινά σε 100 εκατ. EUR» («[...] riguardo all'ammontare del Capitale Sociale di SACE 2, sentito il Ministero dell'Economia e delle Finanze, Esso E Stato preliminarmente quantificato to 100 milioni di euro».)

- (178) Εκτός από τους γενικούς δείκτες που παρατίθενται στην αιτιολογική σκέψη 177, μπορούν να εντοπιστούν και άλλοι δείκτες, ειδικά για τους όρους λήψης του δεύτερου, τρίτου και τέταρτου μέτρου:

α) Δύο από τα τέσσερα μέλη («consiglieri») του διοικητικού συμβουλίου της SACE («Consiglio di Amministrazione») κατείχαν διευθυντικές θέσεις στην ιταλική διοίκηση ⁽¹²⁶⁾, συγκεκριμένα στο πρώην Υπουργείο Εξωτερικού Εμπορίου (νυν Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης) και στο Υπουργείο Εξωτερικών, όταν ελήφθησαν το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο μέτρο. Από τη θέση αυτή, το μέλος του διοικητικού συμβουλίου της SACE, που κατείχε και διευθυντική θέση στο Υπουργείο Εξωτερικών (Πληρεξούσιος υπουργός, γενικός διευθυντής για πολυμερή οικονομική και χρηματοδοτική συνεργασία, ιταλικό Υπουργείο Εξωτερικών) ανέφερε στη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της SACE, της 1ης Απριλίου 2009, ότι δεν θα πρέπει να υπάρξει μείωση της ασφαλιστικής ικανότητας, «ούτε στον κλάδο των μη εμπορεύσιμων κινδύνων, ούτε σε εκείνο των εμπορεύσιμων κινδύνων» ⁽¹²⁷⁾. Επιπλέον, το μέλος του διοικητικού συμβουλίου της SACE, το οποίο κατείχε και διευθυντική θέση στο Υπουργείο Εξωτερικού Εμπορίου (νυν Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης — Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης για την πολιτική διεθνοποίησης του Υπουργείου Εξωτερικού Εμπορίου), ανέφερε στην ίδια συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της SACE της 1ης Απριλίου 2009, ότι «η υποστήριξη που παρέχεται στο σύστημα [των ιταλικών επιχειρήσεων] με τις δραστηριότητες που ασκούνται από τη SACE δεν είναι πάντοτε σαφώς αντιληπτή σε εξωτερικό επίπεδο, η οποία συμπίπτει επίσης με τη σημασία της στήριξης προς τη SACE BT, μεταξύ άλλων και μέσω της ανακεφαλαιοποίησής της» ⁽¹²⁸⁾.

β) Ο ρόλος της μητρικής εταιρείας SACE και των άλλων επιχειρήσεων του ομίλου, συμπεριλαμβανομένης επομένως και της SACE BT, αναγνωρίστηκε ως σημαντικός για την ανάκαμψη της ιταλικής οικονομίας. Στη συνεδρίασή του της 1ης Απριλίου 2009, το διοικητικό συμβούλιο της SACE αναγνώρισε τη σημασία της στήριξης της SACE BT, βάσει της οποίας ο όμιλος SACE πληροί τη θεσμική λειτουργία του να στηρίζει τις ανωτέρω εταιρείες ⁽¹²⁹⁾. Η θέση αυτή επαναλήφθηκε στο δελτίο τύπου της 1ης Απριλίου 2009 σχετικά με τη δημοσίευση των ενοποιημένων αποτελεσμάτων του ομίλου SACE ⁽¹³⁰⁾ το οποίο ανέφερε ότι: «Το διοικητικό συμβούλιο τόνισε τον ρόλο του ομίλου SACE στη στήριξη της ιταλικής οικονομίας. Ο ρόλος αυτός έχει ιδιαίτερη στρατηγική σημασία κατά την τρέχουσα οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση, η οποία δεν είναι απλώς ένα σύνθημα σημείο κάμψης στον οικονομικό κύκλο. Το διοικητικό συμβούλιο πιστεύει ότι τα χρηματοδοτικά μέτρα και η εμπειρογνώση της SACE μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ανάκαμψη της ιταλικής οικονομίας». Οι δηλώσεις αυτές επιβεβαιώνουν το προαναφερθέν συμπέρασμα ότι η φύση των δραστηριοτήτων της SACE δεν είναι αμιγώς κερδοσκοπική και δεν ασκείται με κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά ⁽¹³¹⁾. Συνεπώς, η SACE διαφέρει από άλλες κρατικές εταιρείες που έχουν καθαρά εμπορικούς σκοπούς, όπως να παράγουν αποκλειστικά απόδοση ιδίων κεφαλαίων και να διανέμουν τα παραγόμενα κέρδη μέσω μερισμάτων. Αυτό ενισχύει το συμπέρασμα ότι η SACE χρησιμοποιείται από το κράτος ως μέσο για την εκπλήρωση της κύριας αποστολής του για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Παρομοίως, από τα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου της SACE της 26ης Μαΐου 2009, όπου το συμβούλιο δήλωσε την πρόθεσή του να υποστηρίξει τη SACE BT με το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, συνάγεται ότι η στήριξη αυτή αιτιολογήθηκε επίσης με τον ρόλο της SACE BT να συμβάλει στην ανάπτυξη των ιταλικών επιχειρήσεων ⁽¹³²⁾. Επιπλέον, φαίνεται ότι τα μέτρα που ελήφθησαν κατά τη χρηματοπιστωτική κρίση για τη στήριξη της SACE BT μπορεί επίσης να συνδέονται με τον ρόλο του ομίλου στη στήριξη της ανάκαμψης της ιταλικής οικονομίας.

⁽¹²⁶⁾ Το 2004, όταν η SACE έγινε ανώνυμη εταιρεία («società per azioni») και ελήφθη το πρώτο μέτρο, τα περισσότερα από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου («Consiglio di Amministrazione») της SACE διατήρησαν τη θέση τους στην ιταλική διοίκηση, δηλαδή στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, στο Υπουργείο Εξωτερικών ή σε άλλους δημόσιους οργανισμούς (το Ινστιτούτο για την προώθηση της βιομηχανίας — Istituto per la Promozione Industriale, τη ρυθμιστική αρχή επικοινωνιών, Autorità per le garanzie nelle comunicazioni, και Ιταλικό Ίδρυμα Εξωτερικού Εμπορίου — Istituto nazionale per il Commercio Estero). Ειδικότερα, ο τότε πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της SACE διατήρησε τη διευθυντική του θέση στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Το πεδίο της ευθύνης του αφορούσε τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις.

⁽¹²⁷⁾ Βλέπε παράρτημα 8 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE της 1ης Απριλίου 2009 (Verbale della riunione del CdA di SACE SpA, 1 aprile 2009), σ. 8, έγγραφο της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012:

«[...] iii) sull'opportunità che, in tale ottica, non vi sia una diminuzione di volume tanto sul versante assicurativo "non a mercato" quanto sul versante dell'assicurazione dei rischi a mercato».

⁽¹²⁸⁾ Βλέπε παράρτημα 8 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE της 1ης Απριλίου 2009 (Verbale della riunione del CdA di SACE SpA, 1 aprile 2009), σ. 9, έγγραφο της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012:

«[...] l'attività di support al sistema delle imprese svolta dalla SACE non sempre viene chiaramente percepita all'esterno, concordando, altresì, sull'importanza del percorso di sostegno a SACE BT, anche mediante la ricapitalizzazione della stessa».

⁽¹²⁹⁾ Βλέπε παράρτημα 8 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE της 1ης Απριλίου 2009 (Verbale della riunione del CdA di SACE SpA, 1 aprile 2009), σ. 8, έγγραφο της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012:

«[...] (II) l'importanza del percorso di sostegno a SACE BT, mediante il quale il Gruppo SACE adempie alla propria funzione istituzionale di supporto al Sistema delle Imprese Italiane».

⁽¹³⁰⁾ Βλέπε σ. 1 του δελτίου τύπου που διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://www.sace.it/GruppoSACE/export/sites/default/download/comunicati/2009/20090401_-_Comunicato_Bilancio_2008_Gruppo_SACE_e_controllate_-_final_11_.pdf

⁽¹³¹⁾ Η SACE ήταν οργανισμός δημοσίου δικαίου και μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρεία την 1η Ιανουαρίου 2004, δηλαδή λίγο πριν την ίδρυση της SACE BT και τη λήψη του πρώτου μέτρου. Επιπλέον, το γεγονός ότι η SACE BT συστάθηκε με κεφάλαιο ύψους 105,8 εκατ. ευρώ αμέσως μετά την αλλαγή της νομικής μορφής της SACE υποδηλώνει ότι η απόφαση του κράτους να αναδιοργανώσει τη SACE το 2004 περιελάμβανε τη δημιουργία της SACE BT.

⁽¹³²⁾ Βλέπε παράρτημα 1 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE, της 26ης Μαΐου 2009 (Verbale della riunione del CdA di SACE SpA, 26 maggio 2009), σ. 3-4, έγγραφο της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012:

«[...]».

γ) Υπάρχουν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ότι η αποστολή της SACE BT υπερβαίνει τους στόχους μιας ιδιωτικής επιχείρησης. Η αποστολή αυτή αναγνωρίστηκε και στα πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE BT («Consiglio di Amministrazione») της 27ης Μαΐου 2009 σχετικά με τις συζητήσεις για την αναθεώρηση του προϋπολογισμού της SACE BT για το 2009, όταν απαιτήθηκε ανακεφαλαιοποίηση ύψους 70 εκατ. ευρώ, ώστε να τηρηθούν οι απαιτήσεις φερεγγυότητας: «[...]» ⁽¹³³⁾ ⁽¹³⁴⁾.

(179) Όσον αφορά το δεύτερο μέτρο, το τμήμα διαχείρισης κινδύνου της SACE, σε υπόμνημα της 19ης Μαρτίου 2009 ⁽¹³⁵⁾ (που είχε ως στόχο να επαληθεύσει εάν, σύμφωνα με την εκτίμηση, η αποδοτικότητα της SACE που απορρέει από τη σύμβαση ανασφάλισης ήταν σύμφωνη με τους αναληφθέντες κινδύνους), διατύπωσε ευνοϊκή γνώμη για τη διαχείριση της SACE όσον αφορά τη συμμετοχή της εταιρείας στη σύμβαση ανασφάλισης. Στη συνεδρίασή του, της 1ης Απριλίου 2009, το διοικητικό συμβούλιο της SACE ενέκρινε τη συμμετοχή της SACE στη σύμβαση ανασφάλισης υπερβολικών ζημιών της SACE BT για το ποσό που δεν καλύπτουν οι ανασφαλιστές της αγοράς και μέχρι ποσού πιθανής ζημίας ύψους 48 εκατ. ευρώ, με τους ίδιους όρους με εκείνους που έγιναν δεκτοί από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις ανασφάλισης. Αυτό το μέτρο υπέρ της SACE BT θα βοηθούσε την εταιρεία να διατηρήσει την ασφαλιστική της ικανότητα, ιδίως για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ⁽¹³⁶⁾.

(180) Συμπερασματικά, η αξιολόγηση που παραθέτει η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 177, 178 και 179 αποδεικνύει τη στενή σχέση της SACE με τις ιταλικές δημόσιες αρχές και ότι χρησιμοποιείται για την εκτέλεση καθηκόντων στα οικονομικά θέματα που παραδοσιακά υπάγονται στην αρμοδιότητα του κράτους. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη την οικονομική και πολιτική σημασία των επίμαχων μέτρων και τους σταθερούς στενούς δεσμούς μεταξύ του κράτους και της SACE, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχουν επαρκή στοιχεία ώστε να θεωρηθεί ότι το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο καταλογίζονται στο κράτος.

V.1.3. Επιλεκτικότητα

(181) Όσον αφορά το **δεύτερο μέτρο**, η Επιτροπή σημειώνει ότι η Ιταλία υποστήριξε ότι η SACE είχε τη δυνατότητα να συνάψει συμβάσεις ανασφάλισης και συνασφάλισης με άλλους ιδιωτικούς ασφαλιστές πλην της SACE BT, σύμφωνα με το καταστατικό της SACE ⁽¹³⁷⁾. Ωστόσο, παρά τη διάταξη αυτή, η Ιταλία δεν απέδειξε ότι η SACE θα παρείχε ανασφάλιση σε όλους τους ασφαλιστές του ιδιωτικού τομέα με τους ίδιους όρους. Σε κάθε περίπτωση, έχει αποδειχθεί ότι συνήψε σύμβαση ανασφάλισης μόνο με τη SACE BT και με όρους που δεν ανταποκρίνονταν στις συνθήκες της αγοράς. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι το εν λόγω ειδικό μέτρο που αφορά τη SACE BT είναι επιλεκτικό.

(182) Όσον αφορά το **τρίτο μέτρο**, η πράξη αφορούσε μόνο μία εταιρεία, τη SACE BT. Κατά συνέπεια, το μέτρο είναι επιλεκτικό.

(183) Όσον αφορά το **τέταρτο μέτρο**, η πράξη αφορούσε μόνο μία εταιρεία, τη SACE BT. Κατά συνέπεια, το μέτρο είναι επιλεκτικό.

V.1.4. Νόθευση του ανταγωνισμού

(184) Σχετικά με το **δεύτερο μέτρο**, αυτό επέτρεψε στη SACE BT να συνάψει περισσότερες συμβάσεις ασφάλισης από αυτές που θα μπορούσε χωρίς την ανασφάλιση της SACE ή να επιβαρυνθεί με λιγότερους κινδύνους ή ίδια. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το δεύτερο μέτρο νόθευσε τον ανταγωνισμό ⁽¹³⁸⁾.

⁽¹³³⁾ Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE BT («Consiglio di Amministrazione») της 27ης Μαΐου 2009 (Verbale della Riunione del Consiglio di Amministrazione di SACE BT SpA, 27 maggio 2009), που υποβλήθηκε στις 9 Ιουνίου 2010, P. 5: «nella valutazione dei risultati della Società e del revised budget deve considerarsi la mission di sostegno al mercato che SACE BT deve continuare a perseguire».

⁽¹³⁴⁾ Επιπλέον, επισημαίνεται ότι το 2009, όταν ενέκρινε τη μεταβίβαση της δραστηριότητας ασφάλισης ζωής από τη SACE BT στη Vittoria Assicurazioni SpA, η ιταλική αρχή ανταγωνισμού (Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato) παρουσίασε την SACE BT ως «[...] εταιρεία έμμεσα ελεγχόμενη από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. [...]» Βλέπε Bollettino n. 15 del 4 maggio 2009, σ. 7, C10007 — Vittoria Assicurazioni/Ramo di Azienda di SACE BT, Provvedimento n. 19768, διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.agcm.it/trasparstatistiche/doc_download/868-15-09.html

⁽¹³⁵⁾ Βλέπε παράρτημα 16 — «Memo Risk Managment SACE S.p.a., 19 March 2009», των παρατηρήσεων της SACE της 5ης Μαΐου 2011, σε απάντηση στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας. Το υπόμνημα βασίζονταν στην έκθεση που συνέταξε ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής [...], της 14ης Νοεμβρίου 2008: «Analisi pro Rinnovo 2009 — Portafoglio Marketable». Η έκθεση περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση της τεχνικής τάσης της επιχείρησης, και ιδίως του αντίκτυπου που είχαν οι τρέχουσες συμβάσεις ανασφάλισης (στα τέλη του 2008) στα αποτελέσματα και τις σημερινές και μελλοντικές κεφαλαιακές απαιτήσεις («requisiti patrimoniali»).

⁽¹³⁶⁾ Βλέπε παράρτημα 5 — Πρακτικά της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SACE, της 1ης Απριλίου 2009 (Verbale della riunione del CdA di SACE SpA, 1 aprile 2009), σ. 3, έγγραφο της Ιταλίας της 5ης Μαρτίου 2012). «[...] una dotazione riassicrativa da parte di SACE SpA in favore della controllata SACE BT, al fine di consentirle un mantenimento della propria capacità di affidamento, in particolare nel segmento delle piccole medie imprese. Il Consiglio di Amministrazione approva la partecipazione della società al Trattato Excess Loss a copertura delle quote non accettate da riassicuratori di mercato e fino ad una massima perdita potenziale di EUR 48 mln. Le condizioni economiche praticate dovranno essere a mercato e pari a quelle accettate dai riassicuratori privati».

⁽¹³⁷⁾ Το άρθρο 4 παράγραφος 6 του καταστατικού της SACE προβλέπει: «Η εταιρεία μπορεί να συνάπτει συμβάσεις ανασφάλισης και συνασφάλισης με εγκεκριμένες ιταλικές οντότητες ή επιχειρήσεις, με αλλοδαπές οντότητες ή επιχειρήσεις ή διεθνείς οργανισμούς, καθώς και να συνάπτει συμβάσεις για την κάλυψη των ασφαλιστικών κινδύνων, με τους όρους της αγοράς, με επιχειρήσεις που κατέχουν ηγετική θέση στην αγορά» («La Società può concludere accordi di riassicurazione e coassicurazione con enti o imprese italiani autorizzati, con enti o imprese esteri o con organismi internazionali, nonché stipulare contratti di copertura del rischio assicurativo, a condizioni di mercato, con primari operatori del settore»).

⁽¹³⁸⁾ Βλέπε επίσης σημεία 3 και 2.1 της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων.

- (185) Όσον αφορά το **τρίτο και το τέταρτο μέτρο**, το σημείο 3.2 της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων αναφέρει ότι η εισφορά κεφαλαίου από το κράτος που χορηγείται σε ορισμένες επιχειρήσεις, η οποία ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, εάν αυτές δεν ενεργούν ως ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία αγοράς, προκαλεί νόθευση του ανταγωνισμού ⁽¹³⁹⁾. Η Επιτροπή έχει σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσον η δραστηριότητα της SACE BT θα μπορούσε να διατηρηθεί υπό κανονικές συνθήκες χωρίς τα μέτρα που έλαβε η SACE. Είναι πιθανό ότι, χωρίς αυτό το κεφάλαιο, η SACE BT δεν θα μπορούσε να εκπληρώσει τις ρυθμιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις και θα ήταν αφερέγγυα. Σε τελική ανάλυση, χωρίς την κρατική εισφορά κεφαλαίου, η SACE BT θα ήταν αναγκασμένη να συνάψει πολύ λιγότερες νέες ασφαλίσεις. Θα έπρεπε να μειώσει σημαντικά την παρουσία της στην αγορά. Όμως, όπως φαίνεται από τον πίνακα 6, επέκτεινε σημαντικά την παρουσία της στην αγορά. Συνεπώς, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο νόθευσαν τον ανταγωνισμό.

V.1.5. Επιπτώσεις στο εμπόριο

- (186) Η αγορά της ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων και άλλων υπηρεσιών ασφάλισης στην οποία δραστηριοποιείται η SACE BT είναι ανοικτή στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και στην Ένωση δραστηριοποιούνται πολλές επιχειρήσεις από διάφορα κράτη μέλη. Στην Ιταλία, η SACE BT ασκεί ανταγωνισμό σε θυγατρικές ξένων επιχειρήσεων (βλέπε πίνακα 6).

Πίνακας 6

Η θέση της SACE BT στην ιταλική αγορά υπηρεσιών ασφάλισης πιστώσεων και εγγυήσεων (%)

		2006	2007	2008	2009	2010
1.	Gruppo Allianz	27,3	27,1	25,5	23,3	20,8
2.	Coface Assicurazioni	14,2	13,7	13,5	13,7	15,9
3.	Atradius	13,4	12,6	11,0	8,8	7,7
4.	Gruppo Fondiaria-SAI	8,5	8,8	9,1	9,3	9,7
5.	Gruppo Generali (*)	10,3	8,6	8,4	9,0	8,8
6.	Gruppo SACE BT	4,7	6,4	8,2	9,0	8,6
7.	Gruppo Unipol (UGF)	4,4	4,4	4,4	4,3	4,3
8.	Gruppo Reale Mutua	4,4	4,3	4,3	3,9	4,3
9.	Gruppo Zurich Italia (*)	3,1	2,7	3,1	2,9	2,7
10.	Άλλα	9,6	11,3	12,5	15,7	17,2

(*) Τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν αποκλειστικά τη δραστηριότητα των εγγυήσεων (i dati riportati sono relativi solo al ramo cauzioni).

Πηγή: Επιχειρηματικό σχέδιο 2010-2011, το οποίο εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT στις 4 Αυγούστου 2009, και προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο 2011-2013, το οποίο εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της SACE BT στις 24 Νοεμβρίου 2011.

- (187) Κατά συνέπεια, και σύμφωνα με το σημείο 3.2 της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων, κάθε πλεονέκτημα που παρέχεται στην εταιρεία έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές.

V.1.6. Εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2006, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») ⁽¹⁴⁰⁾

- (188) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 καθορίζει κατώτατο όριο κάτω από το οποίο οι ενισχύσεις θεωρείται ότι δεν πληρούν όλα τα κριτήρια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και, συνεπώς, δεν υπόκεινται στη διαδικασία κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Με βάση τα ποσά των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στη SACE BT, δεν θα υπήρχε υπέρβαση του ορίου των 200 000 ευρώ που προβλέπεται στον κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μόνο ως προς το δεύτερο μέτρο. Στην αιτιολογική σκέψη 128 η Επιτροπή υπολόγισε ότι η ενίσχυση για το δεύτερο μέτρο ανέρχεται σε 156 000 ευρώ.

⁽¹³⁹⁾ «3.2. Τα είδη μεταχείρισης που αναφέρονται στο σημείο 3.1 [μεταξύ άλλων, οι εισφορές κεφαλαίου] παρέχουν, ή ενδέχεται να παρέχουν, στις επιχειρήσεις ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων που τα λαμβάνουν οικονομικό πλεονέκτημα έναντι άλλων εταιρειών ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων. Τα οικονομικά αυτά πλεονεκτήματα που παρέχονται σε ορισμένες επιχειρήσεις, νοθεύουν τον ανταγωνισμό και συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της Συνθήκης.
[...]

Τα οικονομικά οφέλη που αναφέρονται στην παράγραφο 3.1 όσον αφορά τους εμπορεύσιμους κινδύνους, [...] έχουν ως αποτέλεσμα διαφορές ως προς τη διαθέσιμη ασφαλιστική κάλυψη για εμπορεύσιμους κινδύνους στα διάφορα κράτη μέλη, νοθεύοντας με τον τρόπο αυτό τον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων στα κράτη μέλη» (υπογράμμιση της Επιτροπής).

⁽¹⁴⁰⁾ ΕΕ L 379 της 28.12.2006, σ. 5.

- (189) Ωστόσο, η Ιταλία δεν επικαλέστηκε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 και δεν απέδειξε ότι, όταν ελήφθη το δεύτερο μέτρο, η SACE BT πληρούσε τους όρους που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό.
- (190) Επιπλέον, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 δεν εφαρμόζεται στις προβληματικές επιχειρήσεις. Συναφώς, η Ιταλία δεν θεώρησε τη SACE BT προβληματική επιχείρηση σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης ⁽¹⁴¹⁾. Ωστόσο, η Ιταλία δεν υπέβαλε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίξει αυτή τη θέση. Όπως προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης, οι αυξανόμενες ζημιές, η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και η εξασθένηση ή εξαφάνιση της καθαρής αξίας του ενεργητικού αποτελούν συνήθεις ενδείξεις προβληματικής επιχείρησης. Η SACE BT κατέγραψε σημαντικές ζημιές το 2008 (περίπου 29,5 εκατ. ευρώ) και το 2009 (περίπου 34 εκατ. ευρώ), γεγονός που προκάλεσε παρέμβαση του μετόχου με σημαντική ανακεφαλαιοποίηση. Επιπλέον, όπως υποστήριξε η Ιταλία, ήδη από το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2009, τα στοιχεία ενεργητικού ήταν ανεπαρκή για την κάλυψη των αποθεματικών, δηλαδή απαιτήθηκε ποσό 23 εκατ. ευρώ στα τέλη Ιουνίου 2009 και 68 εκατ. ευρώ στο τέλος του 2009 ⁽¹⁴²⁾.
- (191) Δεύτερον, ακόμη και αν η SACE BT ήταν επιλέξιμη για ενίσχυση ήσσονος σημασίας πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, η Ιταλία έπρεπε να έχει λάβει δήλωση της SACE BT για κάθε άλλη ενίσχυση ήσσονος σημασίας την οποία τυχόν έλαβε κατά τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη και κατά το τρέχον οικονομικό έτος ⁽¹⁴³⁾. Επιπλέον, εάν η Ιταλία είχε την πρόθεση να χορηγήσει ενίσχυση ήσσονος σημασίας στη SACE BT, θα έπρεπε να είχε ενημερώσει τη SACE BT γραπτώς για το προβλεπόμενο ποσό της ενίσχυσης (εκφρασμένο σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης) και για το ότι η ενίσχυση θεωρείται ήσσονος σημασίας. Η Ιταλία δεν έχει υποβάλει στην Επιτροπή τα εν λόγω έγγραφα.
- (192) Με βάση όλα τα ανωτέρω, η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρήσει το δεύτερο μέτρο ως ενίσχυση ήσσονος σημασίας.

V.1.7. Συμπέρασμα ως προς την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης

- (193) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο συνιστούν κρατική ενίσχυση.

V. 2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΩΣ ΝΕΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ Ή ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

- (194) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο δεν μπορεί να θεωρηθούν ότι ελήφθησαν πριν από την αποδοχή της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων από την Ιταλία και, συνεπώς, πρέπει να χαρακτηριστούν ως νέα ενίσχυση.
- (195) Ειδικότερα, η Ιταλία αποδέχθηκε τις συστάσεις της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων του 1997 το αργότερο στις 14 Σεπτεμβρίου 2001, όταν αποδέχθηκε την έκδοση της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων του 2001 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 5 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας). Εφόσον το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο ελήφθησαν μετά την εν λόγω ημερομηνία, τα μέτρα αυτά μπορούν να χαρακτηριστούν ως νέα ενίσχυση.
- (196) Ως εκ τούτου, θεωρούνται παράνομη ενίσχυση, διότι η Ιταλία δεν τα κοινοποίησε στην Επιτροπή πριν τεθούν σε εφαρμογή το 2009.

V. 3. ΣΥΜΒΙΒΑΣΙΜΟ ΤΗΣ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

- (197) Δεδομένου ότι στην προηγούμενη ενότητα διαπιστώθηκε ότι το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, θα πρέπει να εκτιμηθεί αν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά.

V.3.1. Νομική βάση για την αξιολόγηση του συμβιβασμού

- (198) Δεδομένου ότι η Ιταλία και η SACE θεωρούσαν ότι τα μέτρα δεν συνιστούν ενίσχυση, δεν υπέβαλαν επιχειρήματα ούτε αποδεικτικά στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο τα μέτρα πληρούν τους όρους συμβατότητας. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 81, η SACE επικαλέστηκε την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης ⁽¹⁴⁴⁾ ως πιθανούς λόγους συμβιβασμού για το τρίτο και το τέταρτο μέτρο. Ωστόσο, ούτε η Ιταλία ούτε η SACE τεκμηρίωσαν τα επιχειρήματά τους ότι πληρούνται οι όροι αυτών των ανακοινώσεων.

⁽¹⁴¹⁾ Βλέπε απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, αιτιολογική σκέψη 137.

⁽¹⁴²⁾ Βλέπε παρατηρήσεις της Ιταλίας με την επιστολή της 8ης Ιουνίου 2010, παράρτημα 7, σ. 29.

⁽¹⁴³⁾ Βλέπε κατευθυντήριες γραμμές για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, άρθρο 3 παράγραφος 1.

⁽¹⁴⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης: περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφαλίσεις έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (ΕΕ C 10 της 15.1.2009, σ. 2).

(199) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τα σημεία 3.2 και 4.1 της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων, οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 2 και 3 της Συνθήκης από την απαγόρευση του άρθρου 107 παράγραφος 1 δεν εφαρμόζονται στους εμπορεύσιμους κινδύνους («οι κρατικές ενισχύσεις [...] που λαμβάνουν κρατικές ή υποστηριζόμενες από το κράτος επιχειρήσεις ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων για τους εμπορεύσιμους κινδύνους [...] μπορούν να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό και, συνεπώς, δεν μπορούν να τύχουν εξαίρεσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων της συνθήκης ΕΚ»). Ως εκ τούτου, δεν υφίστανται κανονικά λόγοι για να κριθούν συμβιβάσιμες ενισχύσεις σε ασφαλιστές πιστώσεων οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον κλάδο των εμπορεύσιμων κινδύνων.

(200) Ωστόσο, η Επιτροπή θα αποδείξει ότι τα τρία μέτρα ενίσχυσης δεν πληρούσαν σε καμία περίπτωση κανέναν από τους όρους ώστε να θεωρηθούν συμβιβάσιμα βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

V.3.2. Συμβιβασμο με τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων («κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης») ⁽¹⁴⁵⁾

(201) Οι κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης ορίζουν τις ενισχύσεις διάσωσης ως βραχυπρόθεσμες ενισχύσεις που χορηγούνται καταρχήν για ανώτατη περίοδο έξι μηνών, προκειμένου να δοθεί στον δικαιούχο η αναγκαία πίστωση χρόνου για να καταρτίσει ένα λεπτομερές σχέδιο αναδιάρθρωσης ή εκκαθάρισης. Από τη φύση τους, οι ενισχύσεις διάσωσης είναι προσωρινές και ανακλητές. Οι ενισχύσεις διάσωσης συνίσταται συνήθως σε εγγυήσεις δανείων ή σε δάνεια που χορηγούνται σε μια προβληματική επιχείρηση κατά την αξιολόγηση της βιωσιμότητάς της.

(202) Όσον αφορά τη δυνατότητα να κριθεί το δεύτερο μέτρο συμβιβάσιμο ως ενίσχυση διάσωσης, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το δεύτερο μέτρο δεν παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά ενίσχυσης ρευστότητας ούτε είχε ως κύριο στόχο τη συνέχιση της δραστηριότητας της SACE BT. Κατά συνέπεια, το δεύτερο μέτρο δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ενίσχυση διάσωσης. Όσον αφορά το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, αυτά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως ενίσχυση διάσωσης, διότι αποτελούν μόνιμη και αμετάκλητη εισφορά κεφαλαίου.

(203) Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές διάσωσης και αναδιάρθρωσης, οι δικαιούχοι των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης:

- α) πρέπει να αποδεικνύουν ότι μπορούν να επιτύχουν μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα χωρίς κρατική ενίσχυση σε εύλογο χρονικό διάστημα·
- β) πρέπει να αποδείξουν ότι θα συνεισφέρουν τουλάχιστον το 50 % του κόστους της αναδιάρθρωσης, όσον αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις (ή λιγότερο στην περίπτωση μικρομεσαίων επιχειρήσεων), με δικούς τους πόρους·
- γ) πρέπει να προβλεφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούνται από την ενίσχυση, ιδίως μέσω των μειώσεων της παραγωγικής ικανότητας και μέσω πώλησης στοιχείων ενεργητικού πέραν εκείνων που απαιτούνται για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας.

(204) Ωστόσο, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο ενίσχυσης δεν πληρούν τους όρους για να θεωρηθούν συμβιβάσιμα ως ενίσχυση αναδιάρθρωσης βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Ενδεικτικά, επισημαίνει τα ακόλουθα προβλήματα:

- α) Πρώτον, το επιχειρηματικό σχέδιο του 2009 για το 2010-2011 δεν αποδεικνύει ότι θα προσδώσει μακροπρόθεσμα στη SACE BT αποδοτικότητα σύμφωνη με την αγορά (βλέπε αξιολόγηση στα τμήματα V.1.1.3, V.1.1.4 και V.3.4).
- β) Δεύτερον, δεν ελήφθη κανένα μέτρο για τον περιορισμό της στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Αντιθέτως, σύμφωνα με την Ιταλία, η SACE BT προγραμματίζε να αυξήσει θεαματικά την παρουσία της στην αγορά με μερίδιο αγοράς [...] % κατά το 2011 στην αγορά ασφάλισης πιστώσεων και παροχής εγγυήσεων και να καταλάβει τη [...] θέση στην αγορά ασφάλισης πιστώσεων έως το 2011.

V.3.3. Συμβιβασμο με την ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων και το προσωρινό πλαίσιο

(205) Εφόσον το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο ελήφθησαν παράνομα το 2009, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης ⁽¹⁴⁶⁾, η Επιτροπή αξιολογεί το συμβιβάσιμο των μέτρων σύμφωνα με τις διατάξεις της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων που εφαρμόζονταν εκείνη την περίοδο [δηλαδή της ανακοίνωσης του 1997 για τις εξαγωγικές πιστώσεις, η οποία στη συνέχεια τροποποιήθηκε και παρατάθηκε το 2001 ⁽¹⁴⁷⁾, το 2004 ⁽¹⁴⁸⁾ και το 2005 ⁽¹⁴⁹⁾] ⁽¹⁵⁰⁾.

⁽¹⁴⁵⁾ Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (EE C 244 της 1.10.2004, σ. 2).

⁽¹⁴⁶⁾ EE C 119 της 22.5.2002, σ. 22.

⁽¹⁴⁷⁾ EE C 217 της 2.8.2001, σ. 2.

⁽¹⁴⁸⁾ EE C 307 της 11.12.2004, σ. 12.

⁽¹⁴⁹⁾ EE C 325 της 22.12.2005, σ. 22.

⁽¹⁵⁰⁾ Αφού τροποποιήθηκε εκ νέου το 2010 (EE C 329 της 7.12.2010, σ. 6) μετά τη θέσπιση του εν λόγω μέτρου, η ανακοίνωση αυτή περί εξαγωγικών πιστώσεων αντικαταστάθηκε πρόσφατα με νέα ανακοίνωση για τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση πιστώσεων (EE C 392 της 19.12.2012, σ. 1), που εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2013 («η νέα ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων»). Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή επισημαίνει, για λόγους πληρότητας, ότι δεν θα αλλάξει την εκτίμησή της, όπως εξηγείται στις επόμενες παραγράφους, βάσει των διατάξεων της νέας ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων.

- (206) Σύμφωνα με το σημείο 4 παράγραφος 2 της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων, τα κράτη μέλη κλήθηκαν να τροποποιήσουν τα συστήματα ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων για εμπορεύσιμους κινδύνους, με τρόπο ώστε η χορήγηση ορισμένων ειδών κρατικών ενισχύσεων σε κρατικές ή υποστηριζόμενες από το κράτος επιχειρήσεις ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων για τους κινδύνους αυτούς να τερματιστεί εντός ενός έτους από τη δημοσίευση αυτής της ανακοίνωσης. Στα απαγορευόμενα μέτρα που αναφέρονται στο σημείο 4 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων περιλαμβάνονται η «χορήγηση ενισχύσεων ή εισφορών κεφαλαίου ή άλλων μορφών χρηματοδότησης σε περιστάσεις υπό τις οποίες ένας ιδιώτης επενδυτής, που δρα υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς δεν θα επένδυε κεφάλαια στην εταιρεία ή υπό όρους τους οποίους ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα αποδεχόταν». Ως εκ τούτου, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, που συνίστανται στην ανακεφαλαιοποίηση, δεν συμβιβάζονται με την ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων. Επειδή το προσωρινό πλαίσιο για τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που αποσκοπούν στη στήριξη της πρόσβασης στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης ⁽¹⁵¹⁾, που ίσχυε όταν ελήφθησαν τα μέτρα, δεν καλύπτει τις εισφορές κεφαλαίου από το δημόσιο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο δεν μπορούν να κριθούν συμβιβάσιμα βάσει εκείνου του νομοθετικού πλαισίου.
- (207) Όσον αφορά το **δεύτερο μέτρο**, στην αιτιολογική σκέψη 142 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το συμβιβάσιμο του εν λόγω μέτρου με την ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων και με το προσωρινό πλαίσιο.
- (208) Η προβλεπόμενη στην ανακοίνωση περί εξαγωγικών πιστώσεων ρήτρα διαφυγής (που υιοθετήθηκε εκ νέου στο προσωρινό πλαίσιο) αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της προσωρινής έλλειψης ασφαλιστικής κάλυψης στη διάθεση των εξαγωγέων. Προβλέπει ότι η στηριζόμενη από το κράτος ασφάλιση ή αντασφάλιση παρέχεται σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων κατά τη διάρκεια της κρίσης, με την επιφύλαξη των κατωτέρω: το κράτος μέλος θα πρέπει να αποδείξει την έλλειψη κάλυψης στην αγορά για την παροχή βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στους εξαγωγείς, προσκομίζοντας επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν την αδυναμία κάλυψης του κινδύνου στην αγορά ιδιωτικής ασφάλισης, ότι το πρόγραμμα είναι ανοιχτό σε όλες τις επιχειρήσεις και το κράτος χρεώνει τιμή αντίστοιχη με εκείνη που θα χρέωναν ιδιωτικές επιχειρήσεις για τους καλυπτόμενους κινδύνους (στην απόφαση, η διάταξη αυτή ερμηνεύτηκε κατά την έννοια ότι το κράτος, καλύπτοντας έναν υπολειπόμενο κίνδυνο, θα έπρεπε να εισπράξει μεγαλύτερη αμοιβή).
- (209) Πρώτον, για να συμμορφωθεί η Ιταλία με τη ρήτρα διαφυγής, η Επιτροπή ζήτησε να υποβάλει η Ιταλία τα αντίστοιχα αποδεικτικά στοιχεία. Ωστόσο, η Ιταλία αποφάσισε να μην κάνει χρήση της ρήτρας διαφυγής. Η SACE απάντησε ότι ο αίτημα της Επιτροπής να υποβάλει στοιχεία που θα μπορούσαν να αποδείξουν την έλλειψη κάλυψης στην αγορά για τους εξαγωγείς δεν ήταν συναφές με το εν λόγω ζήτημα.
- (210) Δεύτερον, η Ιταλία και η SACE επανέλαβαν τη θέση τους ότι η παροχή αντασφαλιστικής κάλυψης από τη SACE ήταν ανοικτή σε όλους τους παράγοντες της αγοράς, όπως ορίζεται στο καταστατικό της SACE. Στην περίπτωση αυτή, η SACE παρείχε αντασφαλιστική κάλυψη σε έναν ασφαλιστή, τη SACE BT, η οποία υποτίθεται ότι ήταν διαθέσιμη και στις άλλες ιδιωτικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Δεν υπάρχουν, ωστόσο, αποδείξεις ότι υπήρχε έλλειψη κάλυψης στην αγορά για την παροχή βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων στους εξαγωγείς. Εφόσον η περιορισμένη δυνατότητα κάλυψης φαίνεται ότι έχει επηρεάσει επίσης και άλλους παράγοντες της αγοράς, η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία ότι και άλλες εταιρείες εκτός από τη SACE BT είχαν επίσης δυσκολίες να λάβουν αντασφαλιστική κάλυψη στην αγορά και, εάν ναι, κατά πόσον θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν αντασφαλιστική κάλυψη από τη SACE και με τους ίδιους όρους. Στην πράξη, δεν το ζήτησε καμία επιχείρηση. Χωρίς αυτές τις πληροφορίες, η Επιτροπή δεν μπορεί να συμπεράνει ότι το μέτρο είναι αναλογικό προς τον επιδιωκόμενο στόχο, δηλαδή για την αποκατάσταση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας της Ιταλίας. Πρέπει, συνεπώς, να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι, αντί της εφαρμογής ενός μέτρου ανοικτού σε όλους τους φορείς, η Ιταλία εφάρμοσε ένα επιλεκτικό μέτρο υπέρ μιας επιχείρησης, της SACE BT.
- (211) Τρίτον, όσον αφορά τα χρεωθέντα ασφάλιστρα, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η SACE δεν χρέωσε υψηλότερη τιμή, αλλά τιμή ίση με αυτή των ιδιωτικών επιχειρήσεων αντασφάλισης, ενώ ανέλαβε μεγαλύτερο κίνδυνο (υπολειπόμενο και πολύ μεγαλύτερο), τον οποίο δεν ήταν διατεθειμένες να ασφαλίσουν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, δεδομένης της κατάστασης της αγοράς και της οικονομικής κατάστασης της SACE BT.
- (212) Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το ποσό της ενίσχυσης που υπολογίστηκε για το δεύτερο μέτρο, δηλαδή τα 156 000 ευρώ, δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά βάσει των όρων που προβλέπονται στο σημείο 4.2.2 του προσωρινού πλαισίου, διότι το δεύτερο μέτρο δεν είχε τη μορφή καθεστώτος ενισχύσεων και δεν υπήρχε δήλωση σχετικά με ενίσχυση ή σόνος σημασίας.
- (213) Συμπερασματικά, η ενίσχυση που χορηγήθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου μέτρου δεν συνάδει με τις διατάξεις της ανακοίνωσης περί εξαγωγικών πιστώσεων και το προσωρινό πλαίσιο.

⁽¹⁵¹⁾ EE C 16 της 22.1.2009, σ. 1.

V.3.4. Συμβιβασμο με την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης

- (214) Στην αιτιολογική σκέψη 144 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για το συμβιβασμο του τρίτου και του τέταρτου μέτρου με την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης και την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα κατά τη διάρκεια της κρίσης. Εφόσον το δεύτερο μέτρο ελήφθη επίσης κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης κατά πόσο συμβιβάζεται με το εν λόγω νομικό πλαίσιο.
- (215) Εφόσον μετά τις παρατηρήσεις της Ιταλίας και της SACE για την απόφαση κίνησης της διαδικασίας έρευνας η Επιτροπή έκρινε ότι οι υποβληθείσες πληροφορίες εξακολουθούσαν να είναι ανεπαρκείς για την πλήρη αξιολόγηση των μέτρων ως πιθανής ενίσχυσης αναδιάρθρωσης, τον Φεβρουάριο του 2012 η Επιτροπή πρόσφερε στην Ιταλία τη δυνατότητα να υποβάλει συμπληρωματικά στοιχεία για πιθανούς λόγους συμβατότητας, υποβάλλοντας ένα πλήρες σχέδιο αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσεων. Η επιστολή της Επιτροπής παραθέτει τα κύρια στοιχεία που θα πρέπει να περιλαμβάνει το σχέδιο αναδιάρθρωσης, με παραπομπές στα σχετικά σημεία της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσεων.
- (216) Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τα έγγραφα που υπέβαλε η Ιταλία περιείχαν μόνο ένα σύνολο εσωτερικών εγγράφων της SACE, με σκοπό να επαναληφθεί η θέση της Ιταλίας ότι τα τρία μέτρα που εφαρμόστηκαν το 2009 δεν μπορούν να καταλογιστούν στο κράτος και συμμορφώνονται με την αρχή του επενδυτή σε οικονομία αγοράς.
- (217) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όταν ελήφθησαν τα τρία μέτρα, η Ιταλία δεν είχε εξετάσει τη δυνατότητα να υποβάλει σχέδιο αναδιάρθρωσης στην Επιτροπή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσεων. Η Ιταλία υποστηρίζει ότι τα μέτρα αναδιάρθρωσης δεν είχαν ζητηθεί ούτε από την εθνική εποπτική αρχή, την ISVAP.
- (218) Σύμφωνα με το σημείο 10 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, το σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει επίσης να προσδιορίζει τις δυσκολίες και τις αδυναμίες του αποδέκτη της ενίσχυσης και να περιγράφει με ποιο τρόπο τα προτεινόμενα μέτρα αναδιάρθρωσης μπορούν να επιλύσουν τα προβλήματα του δικαιούχου. Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η κρίση της SACE BT δεν προκλήθηκε από εσωτερικές διαδικασίες, αλλαγές της ζήτησης ή άλλους παράγοντες που θα επέβαλαν σε βάθος επανεξέταση του επιχειρηματικού μοντέλου και μεταγενέστερη αναδιάρθρωση, αλλά μάλλον από τη σημαντική αύξηση των απαιτήσεων που προκάλεσε η κρίση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι πληροφορίες αυτές δεν είναι επαρκείς, ιδίως διότι η SACE BT υπέστη σοβαρές ζημιές το 2008 και το 2009. Επίσης, ιδιωτικοί αντασφαλιστές εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την κατάσταση της εταιρείας όταν αρνήθηκε να συμμετάσχει στην κάλυψη αντασφάλισης της SACE BT για το 2009. Επιπλέον, η SACE BT δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει κέρδη κατά τα πρώτα έτη της λειτουργίας της (2005-2007), σε αντίθεση με τις προβλέψεις του επιχειρηματικού σχεδίου. Αυτό αποδεικνύει ότι οι δυσκολίες που αντιμετώπισε η SACE BT δεν προκλήθηκαν μόνο από την οικονομική κρίση, αλλά και από δικές της αδυναμίες.
- (219) Όσον αφορά την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η SACE BT υποβλήθηκε από το 2009 σε ορισμένες αλλαγές στην οργάνωση, τη διαχείριση και τις επιχειρηματικές διαδικασίες. Μεταξύ των μέτρων που έλαβε η SACE BT για να βελτιώσει την κατάσταση ήταν η αύξηση των ασφαλιστρών, η μείωση του κόστους και η αλλαγή διοίκησης. Επιπλέον, η SACE BT εκποίησε τη συμμετοχή της στην KUP στις 25 Φεβρουαρίου 2009.
- (220) Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα εν λόγω μέτρα ήταν ανεπαρκή για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της SACE BT.
- (221) Σύμφωνα με τις προβλέψεις του επιχειρηματικού σχεδίου για την περίοδο 2010-2011, που εγκρίθηκε στις 4 Αυγούστου 2009 (όταν εφαρμόστηκε το τέταρτο μέτρο), οι οποίες αφορούσαν αποκλειστικά τα δύο επόμενα έτη, θα επιτυγχανόταν ισοσκελίση κατά το δεύτερο έτος, το 2011, αλλά όχι αποκατάσταση της κερδοφορίας. Δεν υπήρχε, συνεπώς, κανένα στοιχείο που αποδείκνυε τη δυνατότητα να επιτευχθεί επαρκής αποδοτικότητα σε ευλόγως σύντομο διάστημα, και όχι μεγαλύτερο από πέντε έτη, δηλαδή το αργότερο έως τα τέλη του 2014. Επιπλέον, θα έπρεπε να εξηγηθούν και να υποβληθούν σε προσομοίωση ακραίων καταστάσεων οι υποκείμενες παραδοχές. Η Ιταλία δεν υπέβαλε σχετικές πληροφορίες.
- (222) Η Ιταλία υπέβαλε επικαιροποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου για το 2011-2013, που εγκρίθηκε στις 24 Νοεμβρίου 2011, δηλαδή δύο έτη μετά τη λήψη των μέτρων. Ο στόχος της βαθμιαίας βελτίωσης της απόδοσης ιδίων κεφαλαίων (ROE) της SACE BT ώστε να επιτευχθεί το [...], όπως δήλωσε το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας στις 24 Νοεμβρίου 2011, δεν στηριζόταν σε επαρκώς λεπτομερείς και αξιόπιστες δημοσιονομικές προβλέψεις, όπως απαιτεί η ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης. Σύμφωνα με τις χρηματοοικονομικές προβλέψεις, στα τέλη του 2011, η SACE BT προσδοκά να επιτύχει προ φόρων απόδοση ιδίων κεφαλαίων μόλις [...] % το 2013, που αντιστοιχεί σε ROE [...] % (μετά τους φόρους). Το ποσοστό αυτό είναι προδήλως κατώτερο από το κόστος κεφαλαίου που είχε εκτιμήσει προηγουμένως η Ιταλία σε περίπου [5-10] %.

- (223) Σύμφωνα με τα σημεία 22-23 της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα έπρεπε να αποδείξει ότι η χορηγηθείσα ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, ότι δηλαδή η ενίσχυση θα αποκαταστήσει τη βιωσιμότητα της SACE BT, αλλά δεν θα της επέτρεπε να επεκταθεί σε νέες αγορές ή τμήματα της αγοράς. Αντίθετα, σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία, κατά τη διάρκεια της κρίσης αυξήθηκε ελαφρά η παρουσία της SACE BT στην ιταλική αγορά των πιστώσεων και των εγγυήσεων («cauzioni»), η οποία ανήλθε από την 6η θέση το 2008 στην 5η θέση το 2010 (την ίδια περίοδο, για παράδειγμα, η Atradius κατήλθε από την 3η στην 6η θέση (βλέπε πίνακα 6).
- (224) Εν ολίγοις, δεν υπήρχε κανένα από τα βασικά στοιχεία ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης, όπως ο προσδιορισμός των δυσκολιών, η βιωσιμότητα με το βασικό σενάριο όσο και με το σενάριο ακραίων καταστάσεων, ο περιορισμός της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο και τα αντισταθμιστικά μέτρα.
- (225) Εν κατακλείδι, ακόμη και αν τα μέτρα που υπέβαλε η Ιταλία και το προσαρμοσμένο επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2011-2013 γίνονταν αποδεκτά ως σχέδιο αναδιάρθρωσης, δεν ικανοποιούν τις απαιτήσεις του σχεδίου αναδιάρθρωσης που ορίζει η ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης.
- (226) Όσον αφορά την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης, αυτή ορίζει τους όρους που πρέπει να πληροί ένα μέσο ανακεφαλαιοποίησης. Εάν οι όροι αυτοί πληρούνται, η ενίσχυση μπορεί να εγκριθεί προσωρινά. Προκειμένου να εγκριθεί οριστικά, η εν λόγω ενίσχυση ανακεφαλαιοποίησης πρέπει να συνοδεύεται με σχέδιο αναδιάρθρωσης σύμφωνα με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, δεν υπήρχε συμμόρφωση με την ανακοίνωση περί αναδιάρθρωσεων. Συνεπώς, δεν είναι αναγκαίο να εξετασθεί αν οι όροι του τρίτου και του τέταρτου μέτρου είναι σύμφωνοι με την ανακοίνωση περί ανακεφαλαιοποίησης, δεδομένου ότι σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσαν κριθούν οριστικά συμβιβασμοί.

V.3.5. Συμπέρασμα σχετικά με το συμβιβασμό

- (227) Όσον αφορά το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο μέτρο, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν υφίστανται στοιχεία που θα επέτρεπαν να θεωρηθούν συμβιβασμοί. Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Ιταλία δεν χρησιμοποίησε τη δυνατότητα να υποβάλει τα αναγκαία στοιχεία για να τεκμηριώσει τον ισχυρισμό ότι η ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου μέτρου είναι συμβιβασίμη ενίσχυση αναδιάρθρωσης. Τα υποβληθέντα έγγραφα δεν πληρούν τις απαιτήσεις της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης, εφόσον δεν ικανοποιούνται σωρευτικά οι απαιτήσεις συμβατότητας των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης, δηλαδή η αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, ο περιορισμός της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο και τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (228) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η χορήγηση αρχικού κεφαλαίου ύψους 100 εκατ. ευρώ υπό μορφή μετοχικού κεφαλαίου και η εισφορά κεφαλαίου σε αποθεματικό (αποκαλούμενο «Fondo di organizzazione») ύψους 5,8 εκατ. ευρώ από τη SACE για τη σύσταση της SACE BT το 2004 (πρώτο μέτρο) δεν παρείχαν πλεονέκτημα στη SACE BT και, ως εκ τούτου, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.
- (229) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Ιταλία χορήγησε παράνομα ενίσχυση μέσω του δεύτερου, του τρίτου και του τέταρτου μέτρου, κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, και συμπεραίνει ότι η ενίσχυση πρέπει να ανακτηθεί.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η χορήγηση αρχικού κεφαλαίου ύψους 105,8 εκατ. ευρώ από τη SACE για τη σύσταση της SACE BT το 2004, η οποία περιελάμβανε το μετοχικό κεφάλαιο ύψους 100 εκατ. ευρώ που κατέβαλε εξ ολοκλήρου η SACE και την εισφορά της SACE ύψους 5,8 εκατ. ευρώ στο αποθεματικό («Fondo di organizzazione») της SACE BT δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

Άρθρο 2

Η αντασφάλιση υπερβολικών ζημιών κατά 74,15 % που παρείχε η SACE στις 5 Ιουνίου 2009 υπέρ της SACE BT περιλαμβάνει ενίσχυση η οποία χορηγήθηκε κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης και δεν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά.

Το στοιχείο ενίσχυσης που περιέχεται στο μέτρο αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της αμοιβής αντασφάλισης που θα είχε χρεώσει ένας ιδιωτικός αντασφαλιστής για ένα τόσο υψηλό ποσοστό αντασφάλισης και του ποσού που χρεώθηκε στη SACE BT. Σύμφωνα με την πάγια πρακτική της ⁽¹⁵²⁾, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εν λόγω αμοιβή για ένα τόσο υψηλό ποσοστό αντασφάλισης και κίνδυνο θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον κατά 10 % υψηλότερη από την αμοιβή που εισέπραξαν οι ιδιωτικοί αντασφαλιστές για το μικρότερο μέρος της αντασφάλισης και του κινδύνου. Για ποσό 1,56 εκατ. ευρώ που κατέβαλε η SACE BT στη SACE, το προς ανάκτηση ποσό της ενίσχυσης ανέρχεται σε 156 000 ευρώ.

Άρθρο 3

Η ανακεφαλαιοποίηση της SACE BT που πραγματοποιήθηκε στις 18 Ιουνίου 2009 υπό μορφή μεταφοράς ποσού 29 εκατ. ευρώ για την κάλυψη των ζημιών της SACE BT που σημειώθηκαν το 2008 συνιστά ενίσχυση η οποία τέθηκε σε εφαρμογή κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης και δεν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 4

Η ανακεφαλαιοποίηση της SACE BT που πραγματοποιήθηκε στις 4 Αυγούστου 2009, όταν η τακτική γενική συνέλευση των μετόχων της SACE BT ενέκρινε τη μεταφορά ποσού 41 εκατ. ευρώ από τη SACE στον λογαριασμό της SACE BT (*«versamento in conto capitale»*) συνιστά ενίσχυση η οποία χορηγήθηκε κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης και δεν συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 5

1. Η Ιταλία θα ανακτήσει από τη SACE BT τη μη συμβιβάσιμη ενίσχυση που ορίζεται στα άρθρα 2, 3 και 4.
2. Τα ποσά που πρέπει να ανακτηθούν περιλαμβάνουν τόκους από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκαν στη διάθεση της SACE BT έως την τελική ανάκτηση, και συγκεκριμένα: 156 000 ευρώ από την 5η Ιουνίου 2009 (άρθρο 2), 29 εκατ. ευρώ από τις 18 Ιουνίου 2009 (άρθρο 3) και 41 εκατ. ευρώ από τις 4 Αυγούστου 2009 (άρθρο 4).
3. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού σύμφωνα με το κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 ⁽¹⁵³⁾.
4. Η ανάκτηση της ενίσχυσης είναι άμεση και εκτελεστή.
5. Η Ιταλία εξασφαλίζει την εκτέλεση της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 6

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ιταλία υποβάλλει τις ακόλουθες πληροφορίες:
 - α) το συνολικό ποσό (αρχικό κεφάλαιο και τόκους ανάκτησης) που θα πρέπει να ανακτηθεί από τη SACE BT·
 - β) λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχει ήδη λάβει και προτίθεται να λάβει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση·
 - γ) έγγραφα τα οποία αποδεικνύουν ότι η SACE BT έχει διαταχθεί να επιστρέψει την ενίσχυση.
2. Η Ιταλία ενημερώνει την Επιτροπή για την πρόοδο των εθνικών μέτρων που λαμβάνονται για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης μέχρι να ολοκληρωθεί η ανάκτηση των ενισχύσεων που αναφέρονται στα άρθρα 2, 3 και 4. Υποβάλλει αμέσως, μετά από απλό αίτημα της Επιτροπής, πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει και προτίθεται να λάβει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση. Παρέχει επίσης λεπτομερή στοιχεία για τα ποσά των ενισχύσεων και των τόκων ανάκτησης που έχουν ήδη ανακτηθεί από τη SACE BT.

Άρθρο 7

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 20 Μαρτίου 2013.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος

⁽¹⁵²⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 93 της απόφασης της Επιτροπής C(2011) 7756 τελικό της 23 Νοεμβρίου 2011 στην υπόθεση SA. 27386 (C 28/2010) — Καθεστώς βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων — Πορτογαλία, η οποία δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

⁽¹⁵³⁾ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ ΠΟΣΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ, ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΝΑΚΤΗΘΟΥΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΑΝΑΚΤΗΘΕΙ

Στοιχεία του δικαιούχου	Συνολικό ποσό της ενίσχυσης που εισπράχθηκε βάσει του καθεστώτος ενίσχυσης (*)	Συνολικό προς ανάκτηση ποσό ενίσχυσης (*) (Κεφάλαιο)	Συνολικό ποσό που έχει ήδη επιστραφεί (*)	
			Κεφάλαιο	Τόκοι ανάκτησης

(*) Εκατομμύρια σε εθνικό νόμισμα.